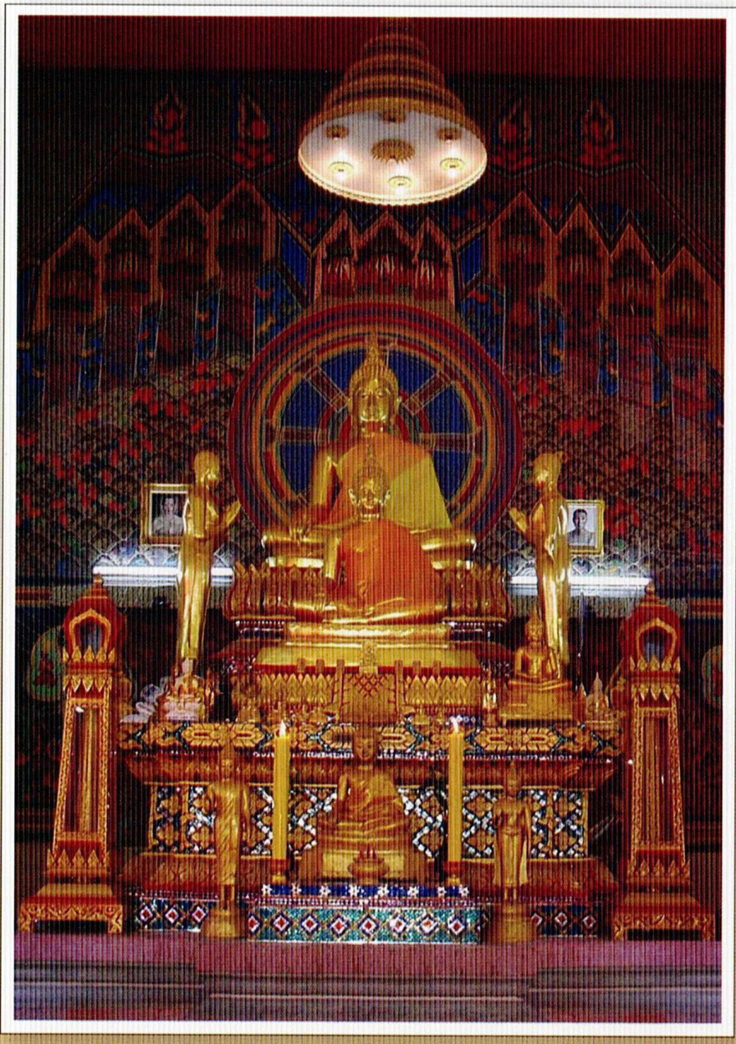

รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นเอก
ในราชทินนามเดิม
พระครูสุนทรจารุวรรณ
(ชาญ จารุวณฺโณ น.ธ.เอก ป.ธ. ๔ ป.บส. รุ่น ๑)

วัดทุ่งครุ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

๕ ธันวาคม ๒๕๔๘

พระประธาน

ในอุโบสถวัดทุ่งครุ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

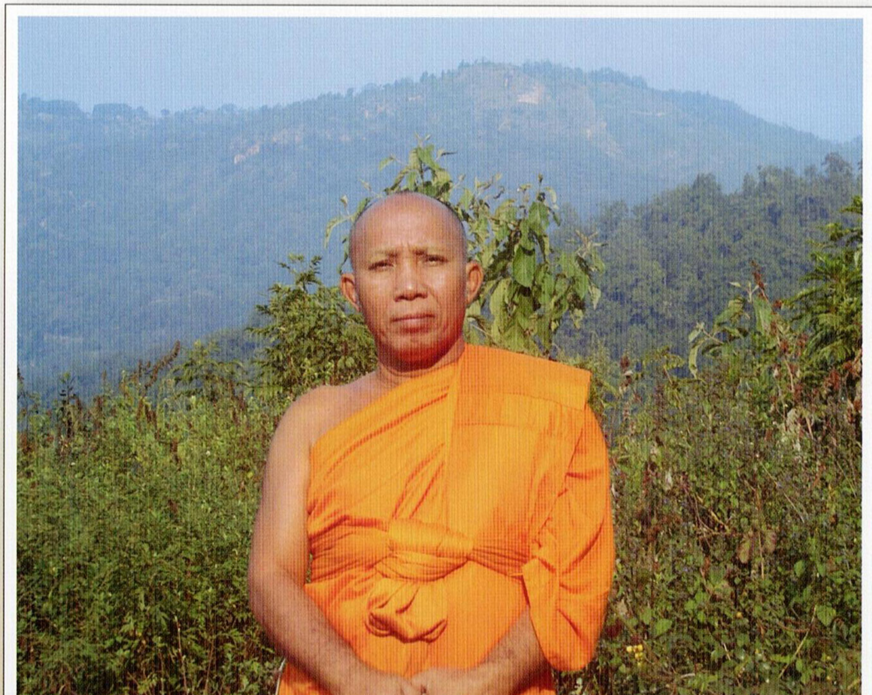
องค์เอกอัครศาสนูปถัมภก

สมเด็จพระญาณสังวร

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

องค์พระประมุขแห่งคณะสงฆ์ไทย

พระครูสุนทรจารุวรรณ

เจ้าอาวาสวัดทุ่งครุ

ตำราหมอนวด

ปรมาจารย์แพทย์ " ชีวกโกมารภัจจ์"

ที่ระลึก

งานพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นเอก

ในราชทินนามเดิม

พระครูสุนทรจารุวรรณ

(ชาญ จารุวณฺโณ น.ธ.เอก ป.ธ.๔ ป.บส. รุ่น ๑)

วัดทุ่งครุ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

๕ ธันวาคม ๒๕๔๘

ตำราหมอนวดปรมาจารย์แพทย์ " ชีวกโกมารภัจจ์ "

ที่ระลึก

งานพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นเอก

ในราชทินนามเดิม

พระครูสุนทรจารุวรรณ

(ชาญ จารุวณฺโณ น.ธ.เอก ป.ธ.๔ ป.บส.รุ่น ๑)

เจ้าอาวาสวัดทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

ผู้อุปถัมภ์การจัดพิมพ์ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บุญไสวการยาง
คุณคำบาง เคนคำภา

ผู้จัดพิมพ์ : ชาลีโมเดิร์น กราฟฟิค ดีไซน์

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ เอส.พี.เอ็น. การพิมพ์
กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ ๐-๔๐๘๗-๑๗๑๘, ๐-๑๖๕๕-๒๒๖๗
โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๗๐๑๑

บทนำ

ตำราหมอนวด ปรมาจารย์ แพทย์ " **ชีวกโกมารภัจจ์**" (แพทย์ประจำองค์พระพุทธเจ้า) บิดาแห่งการแพทย์และเภสัชกรรม วิชาการนวดแผนโบราณของไทยเล่มนี้ ได้ถูกผู้รวบรวม และเรียบเรียงขึ้น จากแหล่งความรู้ตำราการนวดแผนโบราณต่าง ๆ เนื้อหาสาระสามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย

วัตถุประสงค์ในการจัดทำหนังสือ เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๘ จึงจัดทำเพื่อมอบให้เป็นที่ระลึกงานพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นเอก ของท่านพระครูสุนทรจารุวรรณ เจ้าอาวาสวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร และเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังศึกษาสมุฏฐานของโรคต่าง ๆ วิธีการนวดที่ทำให้โรคต่าง ๆ ได้หายไปอย่างถูกวิธี สืบทอดความรู้วิชาการนวดแผนโบราณไทยให้ดำรงคงอยู่ต่อไป

เนื้อหาสาระความรู้ในตำรำหมอนวดเล่มนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ กล่าวถึงโรคภัยของมนุษย์ที่เกิดจากสมุฏฐาน ๕ ประการ ทฤษฎีเส้นประธานทั้งสิบกับการเกิดโรค วิธีการนวดแก้โรคต่างๆ มีภาพ และคำอธิบายประกอบ แสดงตำแหน่งที่แก้โรคต่างๆทั้งด้านหน้า และด้านหลัง

ส่วนที่ ๒ กล่าวถึงการใช้ท่าฤาษีดัดตนในการบริหารร่างกาย ความหมาย วัตถุประสงค์ของการดัดตน ประโยชน์ ของการออกกำลังกายเพื่อให้สุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ ช่วยบำบัดโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ดัดตนคลายกล้ามเนื้อ โดยมีภาพประกอบที่สามารถปฏิบัติตามได้ ฤาษีดัดตนจัดอยู่ในสาขาพลานามัยของแพทย์แผนโบราณไทย ผู้ที่สนใจสามารถนำไปฝึกปฏิบัติประยุกต์ใช้กับตนเองได้

ตำราหมอนวดไทยเล่มนี้ ถ้ามีผลดีมีความรู้กับท่านผู้ที่ได้ศึกษา ผู้รวบรวม และเรียบเรียงขอน้อมอุทิศผลดี และขอขอบพระคุณบรรณาธิการคณาจารย์ที่เคารพอย่างยิ่ง ช่วยอนุเคราะห์สาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อชนชาวไทยได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์การนวดไทย ได้สืบทอดให้กับคนรุ่นต่อ ๆ ไปการนวดแผนโบราณของไทยย่อมพัฒนาตามไปด้วย

ขอส่วนกุศลผลบุญทั้งหลายอันพึงมีพึงได้ในตำราเล่มนี้ ให้กับท่านพ่อปรมาจารย์ แพทย์ " ชีวกโกมารภัจจ์" พระบรมครูแพทย์แผนไทย โปรดรับเอากุศลผลบุญทั้งหลายที่ได้อุทิศนี้ด้วยเทอญ...

สารบัญ

ประวัติและผลงาน

พระครูสุนทรจารุวรรณ

(ชาญ จารุวณฺโณ น.ธ.เอก ป.ธ.๔ ป.บส. รุ่น ๑)

ชื่อ

พระครูสุนทรจารุวรรณ ฉายา จารุวณฺโณ อายุ ๕๓ พรรษา ๓๓
วัดทุ่งครุ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
ปัจจุบันตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดทุ่งครุ

สถานะเดิม

ชื่อ ชาญ นามสกุล สารพัฒน์ เกิดวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๙๕ ตรงกับวันจันทร์ แรม ๔ ค่ำ เดือน ๖ ปีมะโรง

บิดาชื่อ นายพันธุ์ มารดาชื่อ นางอ่อนจัน บ้านคำผักกูด เลขที่ ๑๙ หมู่ ๘ ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

บรรพชา

เมื่อวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๗ ตรงกับวันศุกร์ แรม ๖ ค่ำ เดือน ๕ ปีมะโรง วัดนันทิยาราม ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พระอุปัชฌาย์ พระสมุห์ชาย สุภทฺโท วัดนันทิยาราม ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

อุปสมบท

เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๖ ตรงกับวันอังคาร ขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๖ ปีฉลู พัทธสีมา วัดศรีวิลัยมงคล ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

พระอุปัชฌาย์ พระสมุห์ชาย สุภทฺโท วัดศรีวิลัยมงคล ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

พระกรรมวาจาจารย์ พระทองใบ ขนฺติคุโณ วัดฝึกฝน ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

พระอนุสาวนาจารย์ พระทองสมุทร คมฺภีโร วัดศรีวิลัยมงคล ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

วิทยฐานะ

พ.ศ. ๒๕๐๗ สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนวัดบ้านหนองโก ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

พ.ศ. ๒๕๒๐ สอบได้ น.ธ.เอก วัดเขาพุทธโคดม จังหวัดชลบุรี

พ.ศ. ๒๕๒๓ สอบได้ ป.ธ.๔ วัดเขาพุทธโคดม จังหวัดชลบุรี

พ.ศ. ๒๕๔๗ สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส. รุ่นที่๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ความรู้พิเศษ พระอภิธรรมชั้นมัชฌิมเอก สอนกรรมฐาน

ความชำนาญ คอมพิวเตอร์ พิมพ์ดีด

งานการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้รับแต่งตั้งเป็นครูสอนพระปริยัติธรรมวัดทุ่งครุ

พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นกรรมการคุมสอบธรรมสนามหลวง และเป็นกรรมการคุมสอบพระนวกะ เขตราษฎร์บูรณะ-ทุ่งครุ มาจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นกรรมการตรวจสนามหลวงแผนกธรรม -ปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๔๔

- น.ธ.ตรี สมัครสอบ ๑๖ รูป สอบได้ ๑๒ รูป สอบตก ๔ รูป
- น.ธ.โท สมัครสอบ ๗ รูป สอบได้ ๖ รูป สอบตก ๑ รูป
- น.ธ.เอก สมัครสอบ ๗ รูป สอบได้ ๒ รูป สอบตก ๕ รูป
- นวกะภูมิ สมัครสอบ ๒๐รูป สอบได้ ๒๐ รูป สอบตก - รูป

พ.ศ. ๒๕๔๕

- น.ธ.ตรี สมัครสอบ ๘ รูป สอบได้ ๖ รูป สอบตก ๒ รูป
- น.ธ.โท สมัครสอบ ๒ รูป สอบได้ ๒ รูป สอบตก - รูป
- น.ธ.เอก สมัครสอบ ๔ รูป สอบได้ ๔ รูป สอบตก - รูป
- นวกะภูมิ สมัครสอบ ๒๗รูป สอบได้ ๒๕ รูป สอบตก ๒ รูป

พ.ศ. ๒๕๔๖

- ❖ น.ธ.ตรี สมัครสอบ ๑๑ รูป สอบได้ ๗ รูป สอบตก ๔ รูป
- ❖ น.ธ.โท สมัครสอบ ๓ รูป สอบได้ ๓ รูป สอบตก - รูป
- ❖ น.ธ.เอก สมัครสอบ ๔ รูป สอบได้ ๔ รูป สอบตก - รูป
- ❖ นวกะภูมิ สมัครสอบ ๒๗รูป สอบได้ ๒๕ รูป สอบตก ๒ รูป

พ.ศ. ๒๕๔๗

- ❖ น.ธ.ตรี สมัครสอบ ๑๔ รูป สอบได้ ๔ รูป สอบตก ๑๐ รูป
- ❖ น.ธ.โท สมัครสอบ ๔ รูป สอบได้ - รูป สอบตก ๔ รูป
- ❖ น.ธ.เอก สมัครสอบ ๔ รูป สอบได้ ๔ รูป สอบตก - รูป
- ❖ นวกะภูมิ สมัครสอบ ๒๐รูป สอบได้ ๒๐ รูป สอบตก - รูป
- ❖ ธ.ศ.ตรี สมัคร ๒๐๕ คน สอบได้ ๗๒ คน สอบตก ๑๓๓ คน

วิธีส่งเสริมการศึกษา มีวิธีส่งเสริมงานการศึกษาดังนี้

- ❖ มอบรางวัลแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร ผู้สอบธรรมสนามหลวงได้เป็นประจำทุกปี
- ❖ จัดถวายภัตตาหารและน้ำปานะแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร ผู้ที่เข้าสอบนวกะเป็นประจำทุกปี
- ❖ จัดถวายภัตตาหาร และน้ำปานะแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร สอบ นวกะ และสอบธรรมสนามหลวงเขตราษฎร์บูรณะ-ทุ่งครุ

งานการศึกษาสงเคราะห์

พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ขึ้นภายในวัดทุ่งครุ ตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้บริจาคทุนอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียนก่อนเกณฑ์ จำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท

การจัดตั้งทุนการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้จัดตั้งทุนการศึกษาสงเคราะห์นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาของวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร เปิดบัญชีเงินฝากธนาคารกสิกรไทย จำกัด(มหาชน) สาขาถนนประชาอุทิศ บัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์เลขที่บัญชี ๗๐๕-๒-๑๘๘๑๕-๐ เงินทุนการศึกษาเป็นจำนวนเงิน ๓๗,๑๙๑.๕๐ บาท

การเพิ่มทุนการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ดำเนินการเพิ่มทุนการศึกษาสงเคราะห์นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ในบัญชีเงินฝากธนาคารกสิกรไทย จำกัด(มหาชน) สาขาถนนประชาอุทิศ บัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ เลขที่บัญชี ๗๐๕-๒-๑๘๘๑๕-๐ มีเงินทุนการศึกษาเป็นจำนวนเงิน ๘๒,๗๒๑.๐๔ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ดำเนินการเพิ่มทุนการศึกษาสงเคราะห์นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ในบัญชีเงินฝากธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาถนนประชาอุทิศ บัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ เลขที่บัญชี ๗๐๕-๒-๑๘๘๑๕-๐ มีเงินทุนการศึกษา เป็นจำนวนเงิน ๑๐๒,๔๔๘.๖๔ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ดำเนินการเพิ่มทุนการศึกษาสงเคราะห์นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ในบัญชีเงินฝากธนาคารกสิกรไทย จำกัด(มหาชน) สาขาถนนประชาอุทิศ บัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ เลขที่บัญชี ๗๐๕-๒-๑๘๘๑๕-๐ มีเงินทุนการศึกษา เป็นจำนวนเงิน ๒๗๑,๘๔๓.๓๐ บาท

<u>การมอบทุนการศึกษา</u>

พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนวัดทุ่งครุ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๐ ทุน ๆ ละ ๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนวัดทุ่งครุ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๐ ทุน ๆ ละ ๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดทุ่งครุ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๐ ทุน ๆ ละ ๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดทุ่งครุ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๕ ทุน ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๔๕,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดทุ่งครุ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๐ ทุน ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองโก ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒๐ ทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนนาหลวง แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๐ ทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดทุ่งครุ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๐ ทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนนาหลวง แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๐ ทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนรางราชพฤกษ์นุชมีอุทิศ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๐ ทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองโก ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒๐ ทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนโพธิ์ศรีสว่างวิทยา ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๑๒ ทุนๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนนาหลวง แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๐ ทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดทุ่งครุ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๐ ทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ร่วมดำเนินการจัดหาทุนในการก่อสร้างโรงทอผ้า มอบให้แก่โรงเรียนวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร รวมค่าใช้จ่ายในการนี้ทั้งสิ้น ๓๕๐,๐๐๐ บาท

รวมงานการศึกษาสงเคราะห์ทุกรายการเป็นเงิน ๘๖๘,๘๔๓.๓๐ บาท

งานเผยแผ่

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มาจนถึงปัจจุบันงานด้านการเผยแผ่มีดังนี้

- แสดงพระธรรมเทศนาเนื่องในวันธรรมสวนะ
- เป็นผู้ให้การศึกษาอบรมพระนวกะวัดทุ่งครุ
- อบรมนักเรียนโรงเรียนวัดทุ่งครุ เดือนละ ๑ ครั้ง
- บรรยายธรรมแก่ประชาชนที่วัดทุ่งครุ เป็นครั้งคราว
- บรรยายธรรมตามสถานศึกษาที่ได้รับนิมนต์
- จัดบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเป็นประจำ เริ่มในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ มาจนถึงปัจจุบัน
- มีการทำพิธีวิสาขะบูชา ผู้มาประชุมทำพิธี พระภิกษุ สามเณร ๗๕ รูป ประชาชนประมาณ ๑,๕๐๐ คน
- มีการทำพิธีอัฏฐมีบูชา ผู้มาประชุมทำพิธี พระภิกษุ สามเณร ๖๕ รูป ประชาชนประมาณ ๕๐๐ คน

- มีการทำพิธีมาฆบูชา ผู้มาประชุมทำพิธี พระภิกษุสามเณร ๗๕ รูป ประชาชนประมาณ ๑,๕๐๐ คน
- มีการทำพิธีอาสาฬหบูชา ผู้มาประชุมทำพิธี พระภิกษุสามเณร ๗๐ รูป ประชาชนประมาณ ๑,๓๐๐ คน
- มีการอบรมพระภิกษุ สามเณร หลังทำวัตรเช้า-เย็นเป็นประจำ
- มีผู้มารักษาศีล และฟังธรรมตลอดปี ประมาณ ๑๐๐ คน
- มีผู้มาทำบุญที่วัดเนื่องในเทศกาลวันสำคัญต่างๆ เป็นครั้งคราว ประมาณ ๒,๐๐๐ คน

งานสาธารณูปการ

การก่อสร้างภายในวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ดำเนินการก่อสร้างวิหารหลวงพ่อไกรสรที่วัดทุ่งครุ ลักษณะทรงไทย คอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี ขนาดกว้าง ๖.๖๐ เมตร ยาว ๑๘.๘๐ เมตร จำนวนเงิน ๑๐,๕๓๖,๗๘๕ บาท

พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ดำเนินการก่อสร้างกุฏิสงฆ์ที่วัดทุ่งครุ ลักษณะทรงไทย ๒ ชั้น ๖ ห้อง ครึ่งตึกครึ่งไม้ ก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี ขนาดกว้าง ๕.๕๐ เมตร ยาว ๙ เมตร จำนวนเงิน ๑,๕๖๕,๕๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้ดำเนินการก่อสร้างกุฏิสงฆ์ที่วัดทุ่งครุ ลักษณะทรงไทย ๒ ชั้น ๖ ห้อง ครึ่งตึกครึ่งไม้ ก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี กว้าง ๕.๕๐ เมตร ยาว ๙ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๑,๕๖๕,๕๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ดำเนินการก่อสร้างกุฏิสงฆ์ที่วัดทุ่งครุ ลักษณะทรงไทย ๒ ชั้น ๖ ห้อง ครึ่งตึกครึ่งไม้ ก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี ขนาดกว้าง ๖ เมตร ยาว ๙ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๑,๕๕๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ดำเนินการก่อสร้างกุฏิสงฆ์ที่วัดทุ่งครุ ลักษณะทรงไทย ๒ ชั้น ๖ ห้อง ครึ่งตึกครึ่งไม้ ก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี ขนาดความกว้าง ๗ เมตร ความยาว ๑๐.๕๐ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ดำเนินการก่อสร้างศาลาบำเพ็ญกุศลภายในฌาปนสถานวัดทุ่งครุ (ศาลาปานแสง) ลักษณะทรงไทย คอนกรีตเสริมเหล็ก ก่ออิฐถือปูน ปูพื้นหินขัด หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี ขนาดกว้าง ๑๒.๔๐ เมตร ยาว ๑๔ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๒,๕๖๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ดำเนินการก่อสร้างกุฏิสงฆ์ที่วัดทุ่งครุ ลักษณะทรงไทย ๒ ชั้น ๖ ห้อง คอนกรีตเสริมเหล็ก ก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี ขนาดกว้าง ๖.๕๐ เมตร ยาว ๙.๕๐ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๑,๘๔๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ดำเนินการทำถนนคอนกรีตเสริมเหล็กอย่างดี พร้อมวางท่อระบายน้ำภายในวัดทุ่งครุ ขนาดความกว้าง ๘ เมตร ยาว ๑๕๐ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๕๕๗,๓๙๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ดำเนินการก่อสร้างศาลาบำเพ็ญกุศลภายในฌาปนสถานวัดทุ่งครุ (ศาลาวิมุกตะลพ) ลักษณะทรงไทย คอนกรีตเสริมเหล็ก ก่ออิฐถือปูน ปูพื้นหินขัด หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี กว้าง ๑๒.๔๐ เมตร ยาว ๑๔ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๒,๕๖๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ดำเนินการก่อสร้างกำแพงแก้วหน้าโรงเรียนปริยัติธรรม ขนาดสูง ๒ เมตร ยาว ๑๐๐ เมตร จำนวน ๓๓ ช่อง รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น เป็นจำนวนเงิน ๖๖๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ดำเนินการก่อสร้างกุฏิสงฆ์ที่วัดทุ่งครุ ลักษณะทรงไทย ๒ ชั้น ๖ ห้อง คอนกรีตเสริมเหล็ก ก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี ขนาดกว้าง ๗ เมตร ยาว ๑๐.๕๐ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๑,๕๕๑,๓๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ดำเนินการถมทรายทั่วบริเวณลานวัดทุ่งครุ รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ดำเนินการลาดยางมะต่อย บริเวณลานวัดทุ่งครุ รวมเป็นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๖๕๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ดำเนินการก่อสร้างกุฏิสงฆ์ที่วัดทุ่งครุ ลักษณะทรงไทย ๒ ชั้น ๘ ห้อง คอนกรีตเสริมเหล็ก ก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี กว้าง ๗ เมตร ยาว ๑๒ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๒,๖๐๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ดำเนินการก่อสร้างกุฏิสงฆ์ที่วัดทุ่งครุ ลักษณะทรงไทย ๒ ชั้น ๖ ห้อง คอนกรีตเสริมเหล็ก ก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี ขนาดความกว้าง ๖.๕๐ เมตร ยาว ๕.๕๐ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๑,๕๐๐,๘๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ดำเนินการก่อสร้างกำแพงวัดทุ่งครุด้านทิศเหนือ สูง ๒ เมตร ยาว ๘๐ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๑๘๓,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ดำเนินการก่อสร้างกำแพงรอบบริเวณโรงเรียนเด็กก่อนเกณฑ์ สูง ๒ เมตร ยาว ๕๐ เมตร และเทพื้นคอนกรีตหน้าโรงเรียนเด็กก่อนเกณฑ์ที่วัดทุ่งครุ รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๖๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ดำเนินการก่อสร้างถนนภายในวัดทุ่งครุ ขนาดกว้าง ๕ เมตร ยาว ๑๖๐ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๗๕๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้ดำเนินการก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ บริเวณหน้าเมรุวัดทุ่งครุ ลักษณะทรงไทย หลังคามุงกระเบื้อง ขนาดกว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๒๐ เมตร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๓,๕๖๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ดำเนินการก่อสร้างโรงเรือนและโรงทานเพื่อการรักษาสุนัขจรจัดในวัดทุ่งครุ รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๕๕๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ดำเนินการก่อสร้างโรงอาหารเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุ่งครุ ขนาดความกว้าง ๘ เมตร ยาว ๒๐ เมตร ก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้อง รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๑,๘๔๗,๐๐๐ บาท

รวมการก่อสร้างทุกรายการเป็นจำนวนเงิน ๓๙,๒๖๒,๓๓๕ บาท

<u>การปฏิสังขรณ์ภายในวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร</u>

พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ดำเนินการบูรณปฏิสังขรณ์ซ่อมแซมหลังคาอุโบสถที่ชำรุด โดยเปลี่ยนหลังคาและทาสีใหม่ทั้งหมด ซ่อมแซมซุ้มประตู หน้าต่าง หน้าบัน ลงรักปิดทอง และปิดทองพระประธานในอุโบสถ รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๔,๓๐๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้ดำเนินการซ่อมแซมต่อเติมกุฏิเจ้าอาวาส ครึ่งตึกครึ่งไม้ ขนาดความกว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๕ เมตร โดยเปลี่ยนประตูหน้าต่าง ปูพื้นด้วยไม้ปาเก้ ขัดพื้นทาสีใหม่ทั้งหลัง เป็นจำนวนเงิน ๑,๗๕๑,๗๒๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ดำเนินการซ่อมแซมศาลาอเนกประสงค์ที่วัดทุ่งครุ (ศาลาพ่อลาแม่ละมัย) โดยทาสีใหม่ทั้งหลัง ปูพื้นด้วยกระเบื้อง หลังคามุงกระเบื้องอย่างดี เป็นจำนวนเงิน ๘๐๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ดำเนินการติดตั้งเตาเผาศพระบบกำจัดมลพิษที่วัดทุ่งครุ จากเตาที่ใช้ฟืนเป็นเตาที่ใช้แก๊สโดยทุบเตาเผาเดิมทิ้งรวมทั้งปล่องควัน ติดตั้งเตาใหม่พร้อมอุปกรณ์การไฟฟ้า รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๓,๗๐๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ดำเนินการซ่อมแซมฌาปนสถาน โดยเปลี่ยนโครงสร้างหลังคาเป็นโครงเหล็ก มุงกระเบื้องอย่างดี ทาสีใหม่ทั้งหลัง รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๓๕๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ดำเนินการซ่อมแซมศาลาอเนกประสงค์ที่วัดทุ่งครุ (ศาลาแก่เริญ) โดยเปลี่ยนหลังคา ปูพื้นใหม่ ทาสีใหม่ทั้งหลัง รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๕๕๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ดำเนินซ่อมแซมศาลาจัตุรมุขที่วัดทุ่งครุ โดยเปลี่ยนเป็นปูพื้นด้วยกระเบื้อง ทาสีใหม่ทั้งหลัง รวมเป็นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน ๒๕๒,๐๐๐ บาท

รวมการปฏิสังขรณ์ทุกรายการเป็นจำนวนเงิน ๑๒,๑๐๓,๗๒๐ บาท

รวมการก่อสร้างและการปฏิสังขรณ์เป็นจำนวนเงิน ๕๑,๓๖๖,๐๕๕ บาท

งานสาธารณะสงเคราะห์

พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ร่วมบริจาคในการก่อสร้างศาลาพักร้อน ขนาดกว้าง ๒ เมตร ยาว ๓ เมตร บ้านทุ่งแสง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จำนวนเงิน ๓,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ดำเนินการจัดหาทุนในการขุดสระน้ำ ขนาดกว้าง ๕๐ เมตร ยาว ๑๒๐ เมตร เพื่ออำนวยประโยชน์แก่ประชาชน ๓ หมู่บ้าน ในตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนเงิน ๓๕๕,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้ดำเนินการจัดหาทุนในการสร้างฌาปนสถานอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นจำนวนเงิน ๕๔๓๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้บริจาคสร้างศาลาประชาคม ขนาดความกว้าง ๘ เมตร ยาว ๒๐ เมตร ที่บ้านคำผักกูด ตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนเงิน ๕,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้บริจาคเพื่อสร้างถนนเชื่อมระหว่างบ้านคำผักกูดกับบ้านโพธิ์เงิน กว้าง ๔ เมตร ยาว ๑,๕๐๐ เมตร จำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๘ ร่วมบริจาคแก่ผู้ประสบภัยสึนามิ ณ หมู่บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท

รวมสาธารณสงเคราะห์ทุกรายการเป็นเงิน ๘๓๑,๐๐๐ บาท

ประวัติวัดทุ่งครุ

วัดทุ่งครุ ตั้งอยู่เลขที่ ๔ ถนนประชาอุทิศ หมู่ที่ ๕ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัด เนื้อที่ ๑๗ ไร่ ๒ งาน ๑๒ ตารางวา ที่ธรณีสงฆ์ ๑ แปลงเนื้อที่ ๖ ไร่

วัดทุ่งครุ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ โดยมีนายผาด นางละมัย พึ่งสาย เป็นผู้อุทิศที่ดินให้เป็นที่สร้างวัดเนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๒ งานเศษ ได้สร้างกุฏิสงฆ์ขึ้น ๕ หลัง

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๕๘ นายเปลี่ยน นางกลีบ ได้มาสร้างศาลาการเปรียญและอุโบสถขึ้น เสร็จแล้วประกอบพิธีผูกพัทธสีมา เมื่อปีเถาะเดือน ๕

กาลเวลาผ่านมาอุโบสถชำรุดทรุดโทรมลงทางวัด จึงได้สร้างขึ้นใหม่ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ เขตวิสุงคามสีมา ความกว้าง ๔๐ เมตร ความยาว ๘๐เมตร ได้ประกอบพิธีผูกพัทธสีมาเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ในพิธีนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบันได้เสด็จมาทรงตัดลูกนิมิต พร้อมด้วยพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ นับว่าเป็นเกียรติประวัติของวัดทุ่งครุเป็นอย่างยิ่ง

อาณาเขตของวัด ทิศเหนือติดกับที่ดินเอกชน ทิศใต้ติดกับคลองรางใหญ่ ทิศตะวันออกติดกับถนนประชาอุทิศ ทิศตะวันตกติดกับคลองรางขมิ้น พื้นที่ตั้งวัด เป็นที่ราบลุ่ม สภาพสิ่งแวดล้อมเป็นสวนผลไม้ วัดมักจะถูกน้ำท่วมในฤดูฝนอาคารเสนาสนะ มีอุโบสถกว้าง ๑๘ เมตร ยาว ๒๔ เมตร ซึ่งเป็นอุโบสถหลังใหม่สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ กุฏิสงฆ์จำนวน ๑๕ หลัง หอสวดมนตร์อาคารไม้ชั้นเดียว ศาลาการเปรียญอาคารคอนกรีต ๒ ชั้น วิหารเป็นอาคารคอนกรีตกว้าง ๑๐.๕๐ เมตร ยาว ๒๖.๔๘ เมตร สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ปูชนียวัตถุมี พระประธานในวิหารนามว่า **"หลวงพ่อไกรสร"** ถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์มาก หน้าตักกว้างศอกคืบปางมารวิชัย และพระประธานในอุโบสถปางมารวิชัยเช่นกัน หน้าตักกว้าง ๕ ศอก ที่ผนังอุโบสถเบื้องหลังพระประธานมีภาพเขียนบรรยายถึงการปฏิบัติตามมรรค ๘ ประการที่สวยงามมาก

การศึกษาทางวัด ได้สนับสนุนให้พระภิกษุสามเณรศึกษาพระปริยัติธรรมจากสำนักเรียนต่าง ๆ ได้ตามอัธยาศัย นอกจากนั้นได้เปิดโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เยาวชน เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ ขณะนี้มีนักเรียน ๑๕๐ คน ที่ดินของวัดยังได้มอบให้ทางราชการสร้างโรงเรียนระดับประถมศึกษาขึ้นอีกด้วย และมีอาคารเรียน ๓ หลัง ในเวลาต่อมาทางวัดได้ทำการเปิดโรงเรียนเด็กก่อนเกณฑ์ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ มีนักเรียนอยู่ ๕๐ คน

ลำดับเจ้าอาวาส

วัดทุ่งครุตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีเจ้าอาวาสดำรงตำแหน่งติดต่อกันมาแล้วจำนวน ๑๐ รูป ด้วยกันมีดังนี้

๑. พรอธิการผลัด	ดำรงตำแหน่ง ๓ ปี
๒. พระอธิการเชย	ดำรงตำแหน่ง ๓ ปี
๓. พระอธิการขอม	ดำตงตำแหน่ง ๘ ปี
๔. พระอธิการเปลี่ยน	ดำรงตำแหน่ง ๗ ปี
๕. พระอธิการชม	ดำรงตำแหน่ง ๕ ปี
๖. พระอธิการยม	ดำรงตำแหน่ง ๕ ปี
๗. พระอธิการปั่น	ดำรงตำแหน่ง ๘ ปี
๘. พระครูวิจารณ์ถาวรกิจ	ดำรงตำแหน่ง ๑๗ ปี
๙. พระครูพิพิธพัฒโนดม	ดำรงตำแหน่ง ๑๑ ปี
๑๐.พระครูสุนทรจารุวรรณ	องค์ปัจจุบัน (๒๕๓๐)

โรคภัยของมนุษย์กับสมุฏฐานทั้ง ๕

การแพทย์ไทยในสมัยโบราณส่วนใหญ่จะได้รับอิทธิพลจากศาสนา จากอารยะธรรมบางส่วนจากทางอายุรเวทของอินเดีย และจากตำราหวังตี้เน่ยจินของจีน โดยมีความเชื่อว่าโรคภัยของมนุษย์เกิดจากสมุฏฐาน ๕ ประการ

๑. ธาตุสมุฏฐาน แบ่งเป็น ๔ อย่าง

๑.๑ ปัถวีธาตุสมุฏฐาน (ธาตุดิน) มี ๒๐ ประการคือ ผม ขน เล็บ ฟัน ผิวหนัง เนื้อเอ็น กระดูก ไขกระดูก ม้าม หัวใจ ตับ พังผืด ไต ปอด ลำไส้ใหญ่ ลำไส้เล็ก อาหาร กากอาหาร สมองและประสาท จะเห็นได้ว่าคล้ายกับธาตุ และมละธาตุของอายุรเวท

๑.๒ อาโปธาตุสมุฏฐาน (ธาตุน้ำ) มี ๑๒ ประการคือ น้ำดี เสลด หนอง เลือด เหงื่อ มันข้น น้ำตา น้ำลาย น้ำมูล ไขข้อและปัสสาวะ สมุฏฐานนี้เป็นการรวม ปิตตะ เสมหะ และมละธาตุตามอายุรเวท

๑.๓ วาโยธาตุสมุฏฐาน (ธาตุลม) มี ๖ ประการคือ ลมพัดแต่ปลายเท้าถึงศีรษะ ลมพัดแต่ศีรษะถึงปลายเท้า ลมพัดนอกลำไส้ ลมพัดในลำไส้ในกระเพาะ ลมพัดทั่วสรีระกาย(เลือด) และลมหายใจเข้าออก วาโยธาตุมีลักษณะควบคุมระบบประสาท เข้าใจว่าได้จากตำราหวังตี่เน่ยจิงเกี่ยวกับเส้นลมปราณ กับช่องไฟธาตุ

๑.๔ เตโชธาตุสมุฏฐาน (ธาตุไฟ) มี ๔ ประการคือ ไฟสำหรับความอบอุ่นของร่างกาย ไฟสำหรับความหนาว ระส่ำระส่าย ไฟสำหรับเผาให้ร่างกายแก่คร่ำ และไฟสำหรับย่อยอาหาร เข้าใจว่าเกิดจากแนวความคิดของอายุรเวทเรื่องไฟธาตุย่อยอาหาร

๒. **อุตุสมุฏฐาน** เกี่ยวกับฤดูกาล เป็นสาเหตุของโรค *รับมาจากหวังตี้เน่ยจิง*

๒.๑ คิมหันตะฤดู (ฤดูร้อน) สมุฏฐานเตโช

๒.๒ วสันตะฤดู (ฤดูฝน) สมุฏฐานวาโย

๒.๓ เหมันตะฤดู (ฤดูหนาว) สมุฏฐานอาโป

๓. **อายุสมุฏฐาน** เกี่ยวกับอายุ *มาจากแนวอายุรเวท และหวังตี้เน่ยจิง*

๔. **กาลสมุฏฐาน** เกี่ยวกับเวลา *อาจมาจากหยิน-หยาง ของจีน หรือเป็นความคิดของไทย*

๕. **ประเทศสมุฏฐาน**

๕.๑ เกิดในที่สูง สมุฏฐานเตโช

๕.๒ เกิดในที่เป็นน้ำ กรวดทราย สมุฏฐานอาโป

๕.๓ เกิดในที่น้ำฝน สมุฏฐานวาโย

๕.๔ เกิดในที่น้ำเค็ม สมุฏฐานปัถวี

สมุฏฐานของโรคทั้ง ๕ นี้ถ้าร่างกายมีน้ำมากไปเราเรียก **“กำเริบ”** ถ้ามีน้อยไปเราเรียกว่า **“หย่อน”, ”พิการ”** ทำให้เกิดโรค ซึ่งแพทย์จะรักษาโดยเลือกรสของยาแล้วนำมาทำยาในรูปแบบต่างๆ แบ่งเป็น

๑. ปถวีพิการ ใช้ยารสฝาด เค็ม หวาน มัน

๒. อาโปพิการ ใช้ยารสขม เปรี้ยว เมาเบื่อ

๓. เตโชพิการ ใช้ยารสจืด เย็น

๔. วาโยพิการ ใช้ยารสเผ็ดร้อน

<u>ทฤษฎีเส้นประธานสิบ</u>

เส้นประธานทั้งสิบ เป็นเส้นที่มีการปรากฏอาการ และอาการลมต่างๆ รวมทั้งการวินิจฉัย อาการและการกดนวด เพื่อบำบัดอาการ เส้นประธานสิบ เป็นเส้นสมมุติ มีการกระจายไปตามส่วนต่างๆของร่างกาย

<u>เส้นประธานสิบกับการเกิดโรค</u>

ตามความเชื่อมันของคนโบราณ กล่าวว่า เส้นเอ็นมีลักษณะเป็นรู ให้ลมเลือดไหลไปได้ ถ้ากำเริบจะทำให้รุ่มร้อน เกิดความทุกข์ ถ้าเลือดลมดี จำทำให้สุขสบาย เส้นที่สำคัญมีด้วยกัน ๑๐ เส้น มีดังนี้คือ อิทา ปิงคลา สุมนา กาลทารี สหัสสะรังสี ทุวารี จันทภูสัง รุทัง สิขินี และสุขุมัง

๑ เส้นอิทา

เมื่อเส้นอิทาผิดปกติเกิดโทษ จะมีอาการทั่วไปดังนี้ ปวดศีรษะ เป็นอย่างมาก ตามืดมัว ชักปากเบี้ยว เจ็บสันหลัง บางครั้งมีกำเดาและลมระคนกัน เกิดโทษสอง (ทุวันโทษ) มีอาการเรียกลมปะกัง จะทำให้ตัวร้อนวิงเวียนหน้าตาบางครั้งเป็นสันนิบาต เป็นไข้ ปวดศีรษะมาก บางครั้งท้องมีอาการเรียกว่า ลมพาหิ ลักษณะเหมือนงูทับทา มาขบ ทำให้เซื่อมมึนสลบ

เส้นอิทาด้านหน้า ผิดปกติเกิดโทษ จะมีอาการดังต่อไปนี้ นาสึกตึงห้าวคางค้าว หูตึง นมมิออก เมื่อยต้นขา ขัดเข่า เมื่อยแข้ง(แค่ง) ลมขัง ร้อนฝ่าเท้า ปวดกะมับ(ปวดขมับ) ลมดูดสะบัก เนื้อเหน็บชา ฟองดันบวม ขัดอุจจาระ ลมเบ่งให้เกิดผิดปกติ เท้าเย็น ตะคริวเพลิง (ตะคริวเพลิง) ชักเท้า

เส้นอิทาด้านหลังผิดปกติ เกิดโทษจะมีอาการดังนี้ ปวดหน้าผากปวดกระหม่อม จักษุมัว คลื่นเหียน หายใจขัดเสียดชายโครง แน่นอก ร้อนอก จุกอก ร้อนตัว จับให้ร้อน จับให้หนาว สะท้านร้อน สะท้านหนาว เมื่อยเอว ขัดเข่า ร้อนฝ่าเท้า ตะคริวฝ่าเท้า ลมให้เดินตลอดผิดปกติ

วิธีแก้ไข ให้นวดตามแนวเส้นอิทา แล้วปรุงยา

๒. เส้นปิงคลา

เส้นปิงคลากำเริบผิดปกติ มีผลทำให้เกิดโรคต่อไปนี้ หน้าแดง ตาแดง เกิดพิษลมปะกัง บางครั้งมีอาการชัก ปากเอียง บางทีเป็นสันนิบาต

บางทีเป็นริดสีดวง น้ำมูกไหล คัดจมูก จาม บางครั้งกลายเป็นลมผาหิ สิ้นสติ ไม่พูดจา เหมือนถูกงู ทับสมิงคลาขบเอา ทำให้สลบไป

เส้นปิงคลาด้านหน้า กำเริบผิดปกติ มีผลทำให้เกิดโทษดังนี้ ปวดกะหมับ สะบักจม หาวเรอ หูหนักข้างขวา คัดจมูก นมหลง ฝีในน้ำนม น้ำนมไม่มี เมื่อยขา กล่อนลงฝัก เตโชธาตุมิออก เมื่อยสันน่าแข้ง เท้าสะทก กล่อนลงแข้ง ตะคริวชัก กล่อนหลง แก้ลม อโธคมาวาตาให้อ่อน (อะโหคมาวาตะให้อ่อน) ไหวตัวมิได้

เส้นปิงคลาด้านหลัง กำเริบ ผิดปกติ มีผลเกิดโทษดังนี้ ปวดหน้าผาก มัวจักษุ คลื่นเหียน หายใจขัด แน่นอก ร้อนอก จุกอก ลมปัศชาต์ จับให้หนาว จับให้ร้อน สะท้านร้อน สะท้านหนาว เมื่อยเอว ขัดเข่า เมื่อยสันหน้าแข้ง ตะคริวชักกลางเท้า ลมขัดเท้า ร้อนหลังเท้า ขัดเบา

วิธีแก้ นวดตามแนวเส้นปิงคลา นวดตั้งแต่กระหม่อม ตา ไรผม ต้นคอ ตามหูบริเวณ ทัดดอกไม้สองข้าง และที่กระหม่อม แล้วเลื่อนลงมาที่จุดศูนย์กลาง บริเวณจมูกขวา ถ้าเป็นสันนิบาตลมปะกัง นวดระหว่างคิ้วทั้ง ๒ บริเวณหน้าผาก คลึงไปท้ายผม หลังใต้หู ให้นวดทั้ง ๒ ข้าง โดยเน้นที่จุดข้างจมูก ทั้ง ๒ ข้าง

<u>๓. เส้นสุมนา</u>

เส้นสุมนาพิการ มีผลทำให้เกิดอาการดังนี้

เกิดอาการพูดไม่ออก เกิดลมเรียกว่า ชิวหาสดมภ์ เกิดลิ้นกระด้าง คางแข็ง หนักอก หนักใจ เซื่อมมัว มึนซึม เกิดอาการจุกอก เกิดเอ็น เป็นลำ เรียกว่า ลมตาลละคุณ ถ้าเกิดอาการดวงจิตระส่ำระสาย เรียกลม ทะกรน ถ้าเคลิ้มเสียจริต เสียสติ พูดจาเพ้อเจ้อ หลงลืม เรียกว่า ลมบาทจิต ลมสุมนาอ่อนๆ ทำให้เบื่ออาหาร มืออ่อนแรง นอนระทวยใจ

เส้นสุมนาด้านหน้า กำเริบผิดปกติ มีผลเกิดโทษดังนี้ เซื่อมมึน จิตต์ระส่ำระสาย เคลิ้มคลั่ง สะอื้นลมปะทะ ละเมอเพ้อพก มือแลเท้าเพลีย นอนมิหลับ เกิดลมจิตร์คุณ เกิดลมมะหาสนุก เกิดชิวหาสดมภ์ กินอาหารไม่ มีรสหวานปาก ขมปาก เคมปากเลือดปาก ลิ้นแข็งกระด้าง ลิ้นใหญ่คับปาก ลิ้นหดยืดมิออก สุมรณันติ

เส้นสุมนาด้านหลัง กำเริบผิดปกติ มีผลเกิดโทษดังนี้ เกิดลมหัสดม เซื่อมมึน สวิงสวาย หายใจขัด ใจลอย นอนมิหลับ เกิดลมมะหาสนุก บาตลักษ ลมบาทยักษ์ ลมมะหาสดมภ์ ลมให้หิว ลมกระทบใจ ละหวยใจ น้ำเขละใส คลื่นเหียน รากเพื่อพิศ ลมบาทจักร รำโหยจิตร์

วิธีแก้การนวด ให้นวดตามแผนนวดเส้นสุมนา โดยนวดอย่างแผ่วเบา อย่าออกแรงมาก และอย่าใช้เวลานวดนาน เมื่ออาการดีขึ้นแล้วให้วางยาควรวางยา ด้วยยารสหอม รสขม กลิ่นหอมสุขุม ไม่ควรทานรสเย็น หรือร้อนกล้า

๔. เส้นกาลทารี

เส้นกาลทารีกำเริบ มีผลทำให้เกิดโรค และอาการดังนี้ มีอาการเย็นชาไปทั้งตัว ให้จับเย็น หนาวสะท้าน สาเหตุจากการกินอาหารผิด สำแดง หรือของแสลง เช่น ขนมจีน ข้าวเหนียว ถั่ว บางครั้งเกิดอาการสันนิบาต บางครั้งเกิดลมสหัสสะรังสี คือหมดสติไม่รู้ตัว

เส้นกาลทารีด้านหน้า กำเริบผิดปกติ มีผลเกิดโทษดังนี้ ขบไหล่ให้หิว เมื่อยไหล่ ร้อนฝ่ามือยิ่งนัก ปลายมือเหน็บชา ปัถวีธาตุให้ผูก ขัดข้อมือขัดศอก อาโปธาตุพิการ เท้าตาย อัณฑพฤกษ์ ขัดไหล่ให้ยอก ไหล่ลดยกมิได้มือตายให้เย็น คลอดปลายมือ ลมอะโคดมาวาตะ ข้อศอกงอมิได้ เท้าตายยกมิขึ้น อำมะภาทธิ์ ให้เตโชออก

เส้นกาลทารีด้านหลัง กำเริบผิดปกติ มีผลเกิดโทษดังนี้ ไหล่ตาย ลมดูกสะบัก สะบักตาย เจ็บหลัง ลมให้แสบอก วาโยธาตุพิการ เตโชธาตุถอย ลมแขนตาย ลมอันทพฤกษ์ แขนซ้ายขวาผิดปกติ ปถวีธาตุพิการ อาโปธาตุถอย ตะโพกตาย ลมเจ็บเอว ลมอันทภาตย์ น่องสั่นมิหยุด อยู่เพื่อตะคริว

วิธีแก้ นวดตามเส้นกาลทารี แล้วใช้ยา แก้ปัถวีธาตุมากิน เพื่อบรรเทา

๕. เส้นสหัสสะรังสี (จักษุซ้าย)

เส้นสหัสสะรังสีกำเริบ มีผลทำให้เกิดโรคและอาการ ดังนี้ ลมจักขุนิวาต และ อัคคะนิวารคุณ ทำให้เจ็บกระบอกตา วิงเวียน ลืมตาไม่ขึ้น

เส้นสหัสสะรังสีด้านหน้า กำเริบ มีผลทำให้เกิดโรคและอาการดังนี้ ลมผิวจักษุแห้ง ลมปะดังมีพิศข้างซ้าย ลมปวดระหว่างคิ้ว ลมปวดหลังจักษุ ลมจักษุแดง ลมเกิดแต่ปอด อุธรวาตา จักษุเพื่อเตโช ลมในจักษุเพื่อช้ำ

เส้นสหัสสะรังสีด้านหลัง กำเริบ มีผลทำให้เกิดโรคและอาการดังนี้ ลมทำให้น้ำจักษุไหล ลมให้แสบจักษุ ลมให้จักษุวิ่ง ลมจักษุเป็นกุ้งยิง ลมเบื้องต่ำให้หลับ ลมนอนมิหลับ ลมกระทำให้หลับ ลมให้เสียดจักษุ ลมขึ้นจักษุเพื่อกล่อน สาเหตุอาจ เกิดจากการกินของมัน หวาน เกินไป

วิธีแก้ ให้นวดตามเส้นสหัสสะรังสี

๖. เส้นทุวารี (จักษุขวา)

เส้นทุวารีกำเริบ มีผล ให้เกิดโรคและอาการดังนี้ ตาลืมไม่ขึ้น วิงเวียน ปวดตามาก ถ้าทุวารีกำเริบ ปวดตาทั้ง ๒ ข้าง แต่บางครั้งเจ็บที่ข้างขวา ข้างเดียว เรียกว่า ทิพจักษุขวา ทำให้ตาพร่า มองไม่เห็น ถ้าเส้นนี้ เป็นบ่อยๆ จะเกิดเป็นโรคปัตคาด เกิดจากการกินน้ำมันมะพร้าว หวาน จัดบ่อยๆ

เส้นทุวารีด้านหน้า กำเริบ มีผลให้เกิดโรคและอาการดังนี้ แก้จักษุขวา ลืมจักษุมิขึ้น ลมแสบจักษุ ลมเคืองจักษุ ลมเขม่นจักษุ ลมเกิดแต่ตับ ลมมิให้นอนหลับ ลมขึ้นจักษุเพื่อกล่อน

วิธีแก้ ให้นวดท้องก่อน แล้วไล่ไปตามเส้น ไปที่ต้นคอทั้ง ๒ นวดทั้ง ๒ เส้น จะทำให้ตาหายพร่ามัว

๗. เส้นจันทภูสัง (หูซ้าย)

เส้นจันทภูสัง เมื่อกำเริบ หรือพิการ มีผลทำให้เกิดโรคแทรก และอาการดังนี้ เส้นจันทภูสังด้านหน้า เมื่อกำเริบ หรือพิการ มีผลทำให้เกิดโรคแทรก และอาการดังนี้ ลมในโสตหนัก ลมให้ปวดในโสต ลมโสตดั่งมะมีลมออกโสตให้คัน ลมให้นอนมิหลับ ลมให้เบื่ออาหารไม่มีรส ลมให้เมื่อยจำหระเบื้องซ้าย

เส้นจันทภูสังด้านหลัง เมื่อกำเริบ หรือพิการ มีผลทำให้เกิดโรคแทรก และอาการดังนี้ ลมโสตตึง ลมปวดในโสต ลมฮึงในโสต ลมบริโภคอาหารไม่มีรส ลมให้เมื่อยจำหระเบื้องซ้าย ลมในดันในโสต ลมนอนมิหลับ

วิธีแก้ นวดใบหูตามเส้นข้างต้น จะทำให้เรียกชื่ออื้ออึงหาย แต่ถ้ายังไม่ได้ยิน เสียง แสดงว่า เกิดลมชื่อ ทาระกรรณ ให้กลับมานวดที่สะเอวด้วยแล้วคลึงตามเส้นขึ้นไปใหม่ พร้อมกับกินยาประกอบกัน

๘. เส้นรุทัง (หูขวา)

เส้นรุทัง เมื่อกำเริบหรือพิการ มีผลให้เกิดโรคและอาการคือ หูตึง ลมออกหู เกิดลมชื่อ คะพาหุ ทำให้มีอาการหูตึง

เส้นรุทังด้านหน้า เมื่อกำเริบหรือพิการ มีผลให้เกิดโรคและอาการคือ ลมให้โสตตึง ลมปวดในโสต ลมฮึงในโสต ลมดันในโสต ลมนอนมิหลับ ลมให้บริโภคอาหารไม่มีรส ลมให้เมื่อยให้เสียว จำหระเบื้องขวา

เส้นรุทังด้านหลัง เมื่อกำเริบหรือพิการ มีผลให้เกิดโรคและอาการคือ ลมให้โสตหนัก ลมให้ปวดในโสต ลมให้ฮึงในโสต ลมให้นอนมิหลับ ลมให้คอแห้ง หาน้ำเขละมิได้ แก้ลมให้เมื่อย จำหระเบื้องขวา ลมดันในโสต

วิธีแก้ นวดใบหู ตามเส้นข้างต้น จะทำให้เรียกชื่อ อื้ออึงหาย แต่ถ้ายังไม่ได้ยินเสียงแสดงว่า เกิดลมชื่อ ทาระกรรณ ให้กลับมานวดที่สะเอวด้วย แล้วคลึงตามเส้นขึ้นไปใหม่ พร้อมให้ยากิน ประกอบกัน

๕. เส้นสิขินี

เส้นสิขินี กำเริบ มีผลให้เกิดโรคและอาการคือ เสียดสีข้าง ขับเบาปัสสาวะขุ่น เจ็บหัวเหน่า เกิดลมเรียก บาทยักษ์ เกิดจาก เอ็น ขององคชาดร้าว หม่นหมอง เกิดเพราะน้ำกามถูกกั้นไว้ตกออก เวลากำหนัด หรือ น้ำกามก่อโทษ เกิดมีน้ำหนองไหล(หนองใน) สำหรับสตรี มีอาการจากปัญหาของโลหิต เกี่ยวกับมดลูก เกิดเจ็บท้องน้อย เจ็บสีข้างและเอว

เส้นสิขินี เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินปัสสาวะ ขับถ่ายของเสีย ไต ท่อไต กระเพาะปัสสาวะ จุดสำคัญอยู่บริเวณท้อง ท้องน้อย มีที่อก และขาบ้าง

เส้นสิขินีด้านหน้า กำเริบ มีผลให้เกิดโรคคือ ลมมุตกิด ลมแสบปัสสาวะ ขบลำปัสสาวะ คันลำปัสสาวะ ปัสสาวะขาวขุ่น แดง ลมกระไสยกล่อน ลมให้เสียว ลมสำหรับบุรุษ ลมอะติสารบูด ลมปัตฆาต ลมสันฑฆาต ลมมุตฆาต ลมองค์สูตร ลมเสียวปัสสาวะ ลมรัตฆาต ลมให้แสยงขน

เส้นสิขินี ด้านหลัง กำเริบ มีผลให้เกิดอาการคือ ลมคลุ้มคลั่ง ลมเบื่ออาหาร ลมเสียวคราวข้าง ลมบวมน้ำหนองในกองปะระเมหะ ลมบังเกิดในกองทุราวสา ลมปวดบุพโพ ลมปัสสาวะดำวิธีแก้ นวดเส้นที่ขวางเส้นสิขินี

๑๐. เส้นสุขุมัง

เส้นสุขุมมัง พิการ มีผลให้เกิดโรคและอาการดังนี้ ตึงบริเวณทวารรับประทานอาหารเพียงเล็กน้อย ก็รู้สึกอึดอัดแน่นท้อง เส้นสุขุมัง เกี่ยวข้องระบบขับถ่ายอุจจาระ ทวารหนัก ฝีเย็บ สะอึก สะอื้น หอบเหนื่อย

เส้นสุขุมังด้านหน้า พิการ มีผลให้เกิดโรคและอาการดังนี้ ไอเพื่อเสมหะ ลมทำให้หอบ ลมทำให้เหนื่อย ลมเพื่อลง ลมสะอึก ลมทำให้สะอื้นอาโปกำเริบ ลมให้ลงท้อง ลมเท้าเย็น ลมอาเจียน มือบวม ลมอุจจาระมีกลิ่นร้าย ลมให้ปวดอุจจาระ ลมกองอุจจาระธาตุ ลมเข่าเพื่อลม ลมเมื่อยเบื้องต่ำลมบวมเท้า ลมกองอะติสาร

เส้นสุขุมังด้านหลัง พิการ มีผลให้เกิดโรคและอาการดังนี้ ลมให้หายใจขั้ง ลมให้เรอ ลมให้หอบ โสภะโรค มูกเลือด อุจจาระธาตุพิการบรมอะติสาร กระหายน้ำ ร้อนเกินกำหนด ลมให้เหนื่อย ลมสะอึก ปวดเป็นบิด ลงอะติสาร โรคบาทเท้าทั้งสอง

วิธีแก้ นวดเส้นท้องน้อย โดยกดให้รู้สึกเสียวไปที่ทวาร ทำให้ฝีเย็บถูกเผยออก เกิดการเบ่งอุจจาระ

ชีวก คือหมอใหญ่ผู้เชี่ยวชาญในการรักษา และมีชื่อเสียงมากในครั้งพุทธกาล เป็นแพทย์ประจำพระองค์ของพระเจ้าพิมพิสาร และพระเจ้าพิมพิสารได้ถวายให้เป็นแพทย์ประจำพระองค์ของพระพุทธเจ้าด้วย เรียกชื่อเต็มว่า <u>*ชีวกโกมารภัจจ์*</u>

ภาพชุดที่ ๑

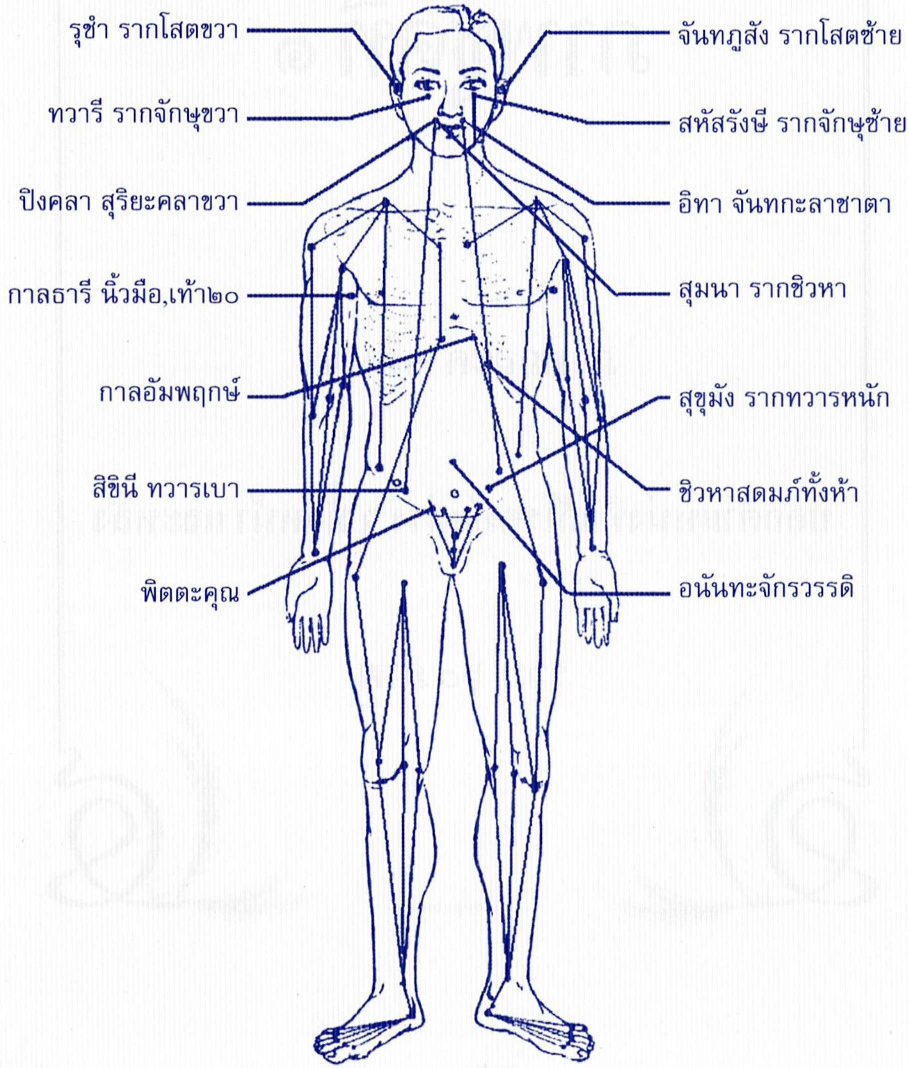
ภาพและคำอธิบาย

บอกตำแหน่งที่แก้โรคภัยต่าง ๆ ทั้งหน้า และหลัง

รวม ๖๐ ภาพ

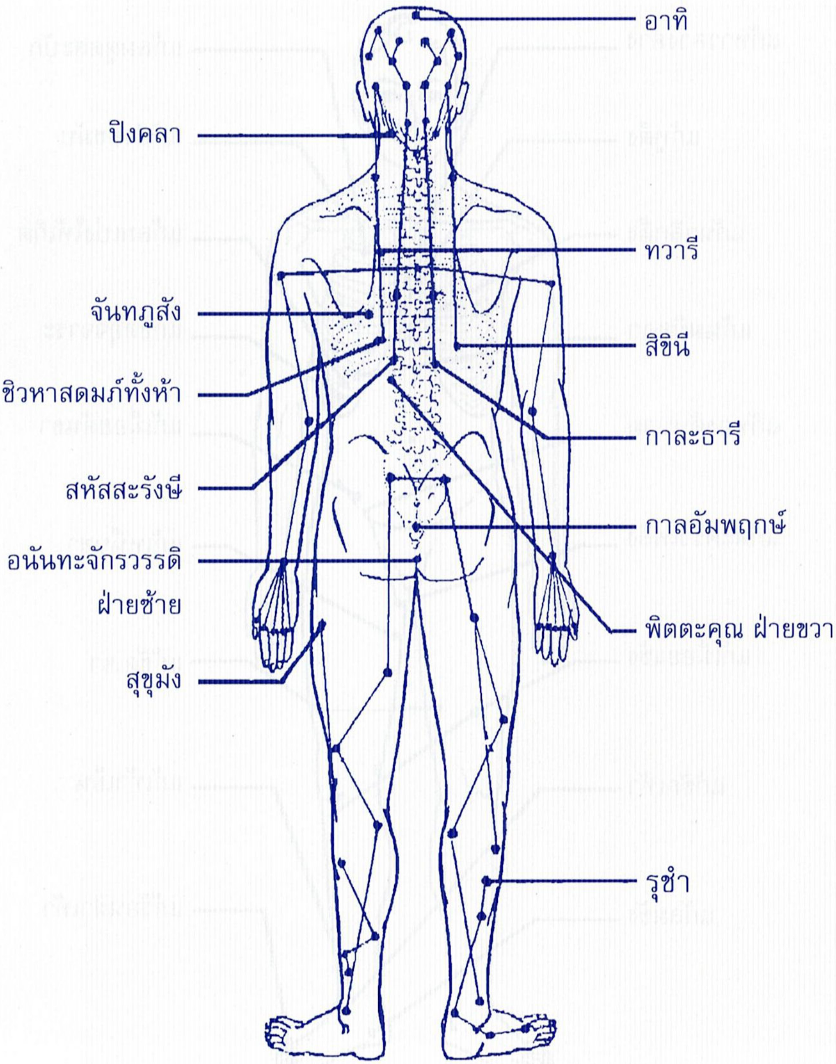
ภาพที่ ๑ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกกำเนิดเส้นทั้ง ๑๐ อันเป็นประธานแก่เส้นทั้งหลาย ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

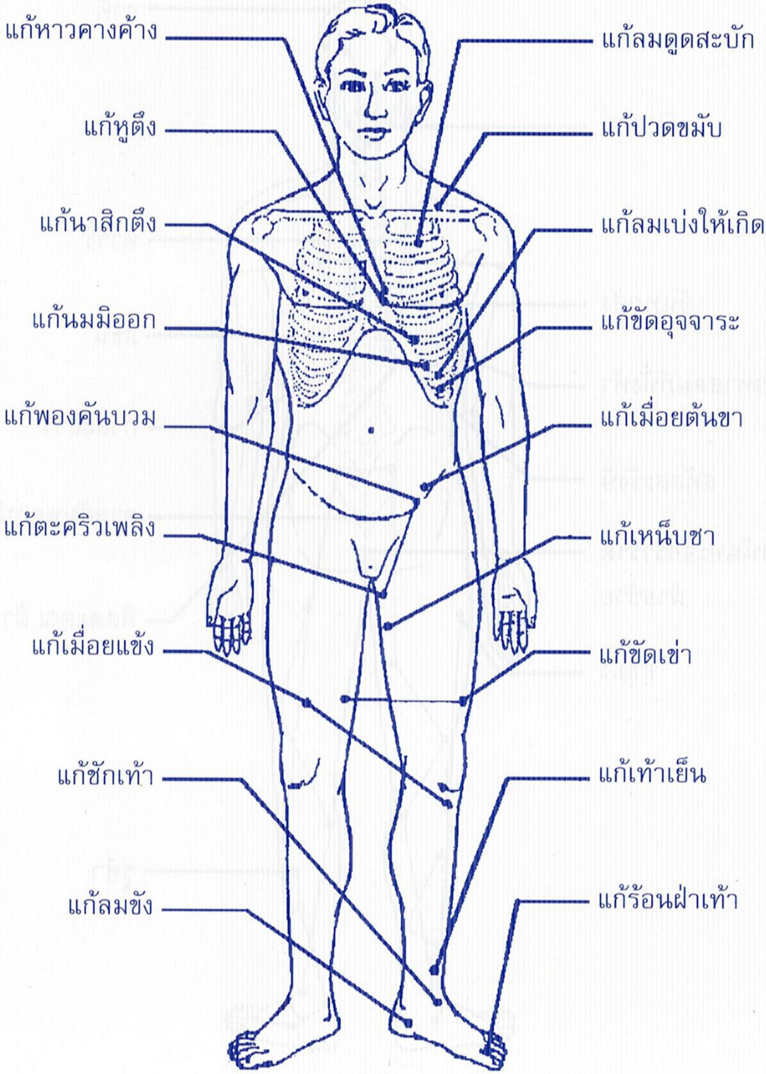
ภาพที่ ๑ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกกำเนิดเส้นทั้ง ๑๐ ฝ่ายหลังอันเป็นประธานแก่เส้นทั้งหลาย ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

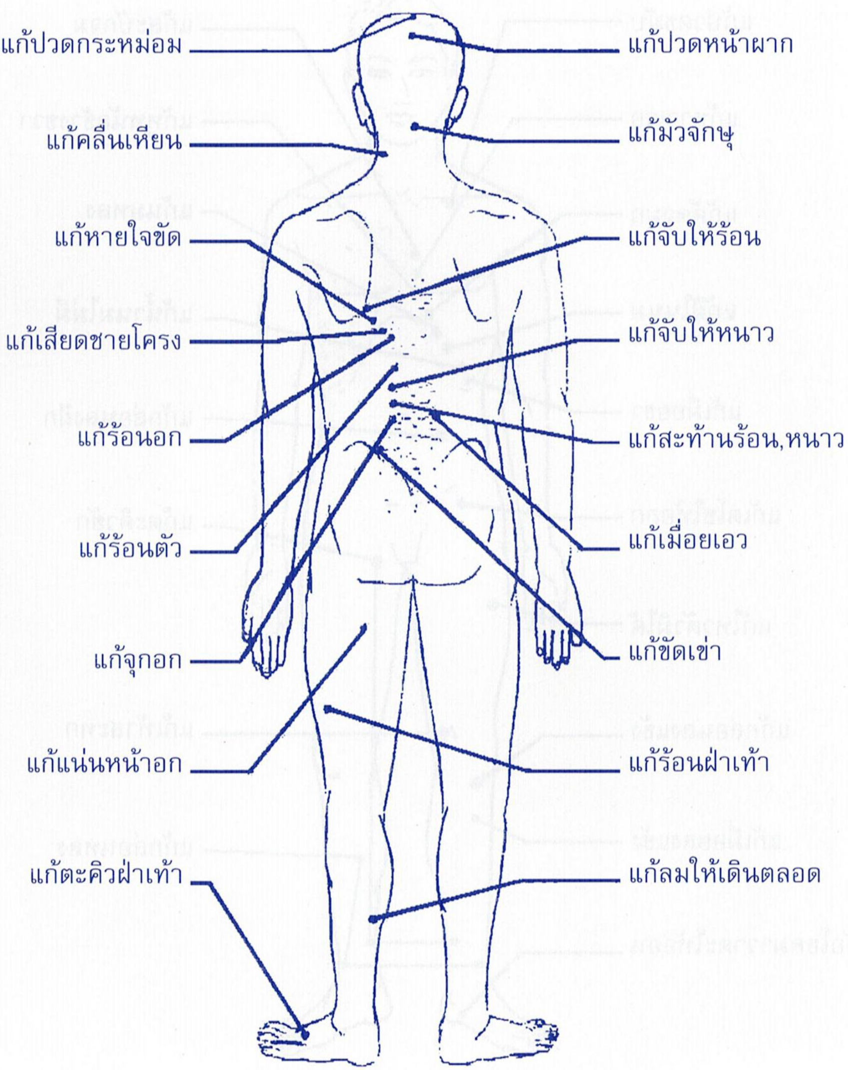
ภาพที่ ๒ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกเส้นอิทาฝ่ายซ้าย ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวไว้ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

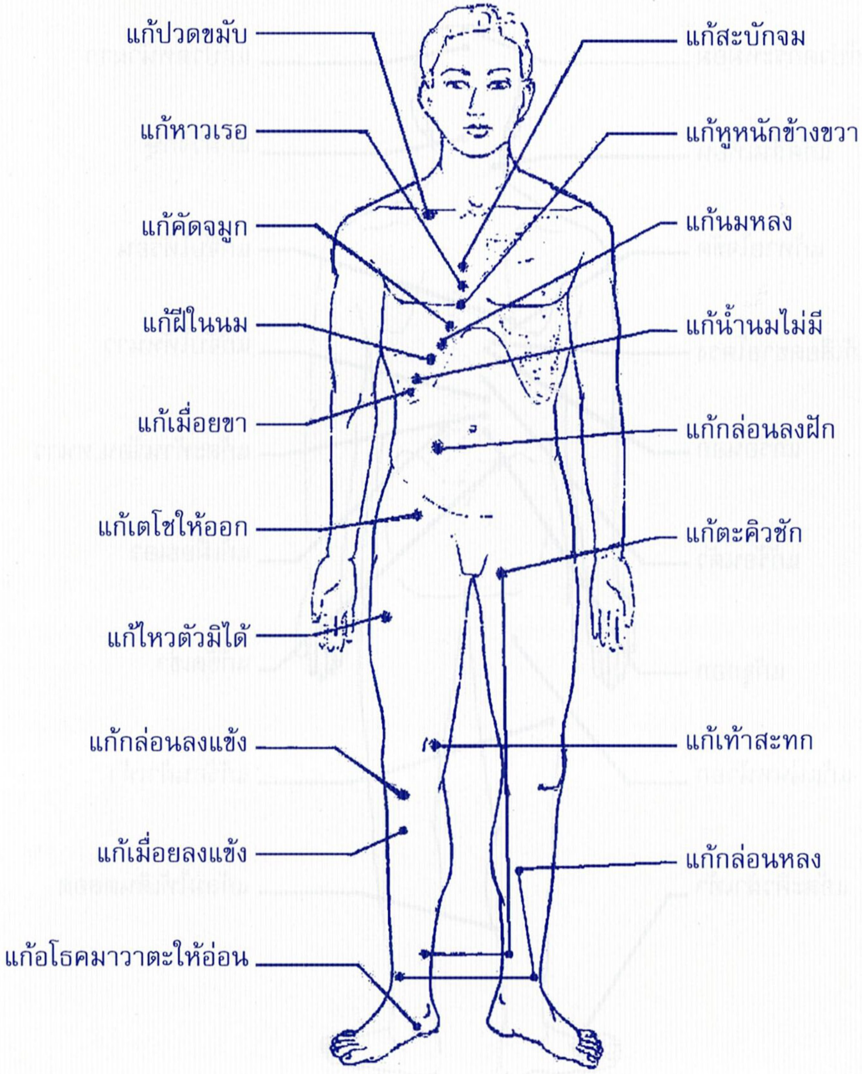
ภาพที่ ๒ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกเส้นอิทาฝ่ายซ้าย ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวไว้ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

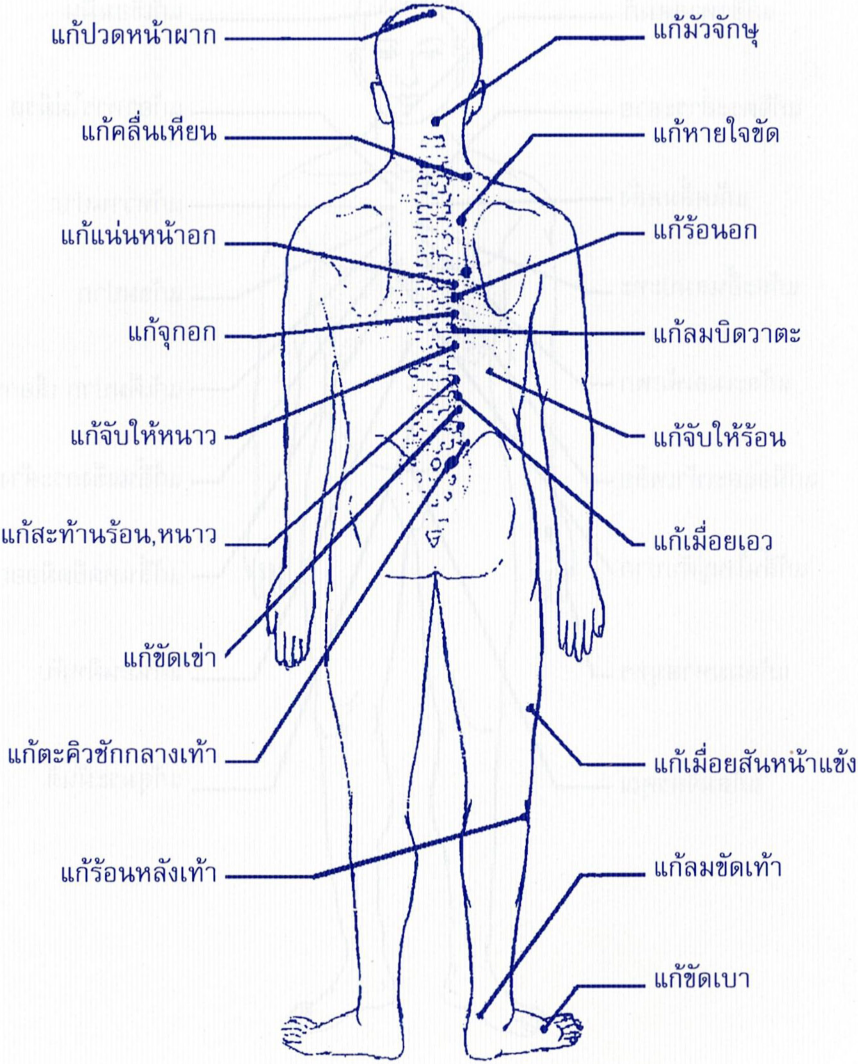
ภาพที่ ๓ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกเส้นปิงคลาฝ่ายขวา ตามนัยที่ ท่านอาจารย์ได้กล่าวไว้ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

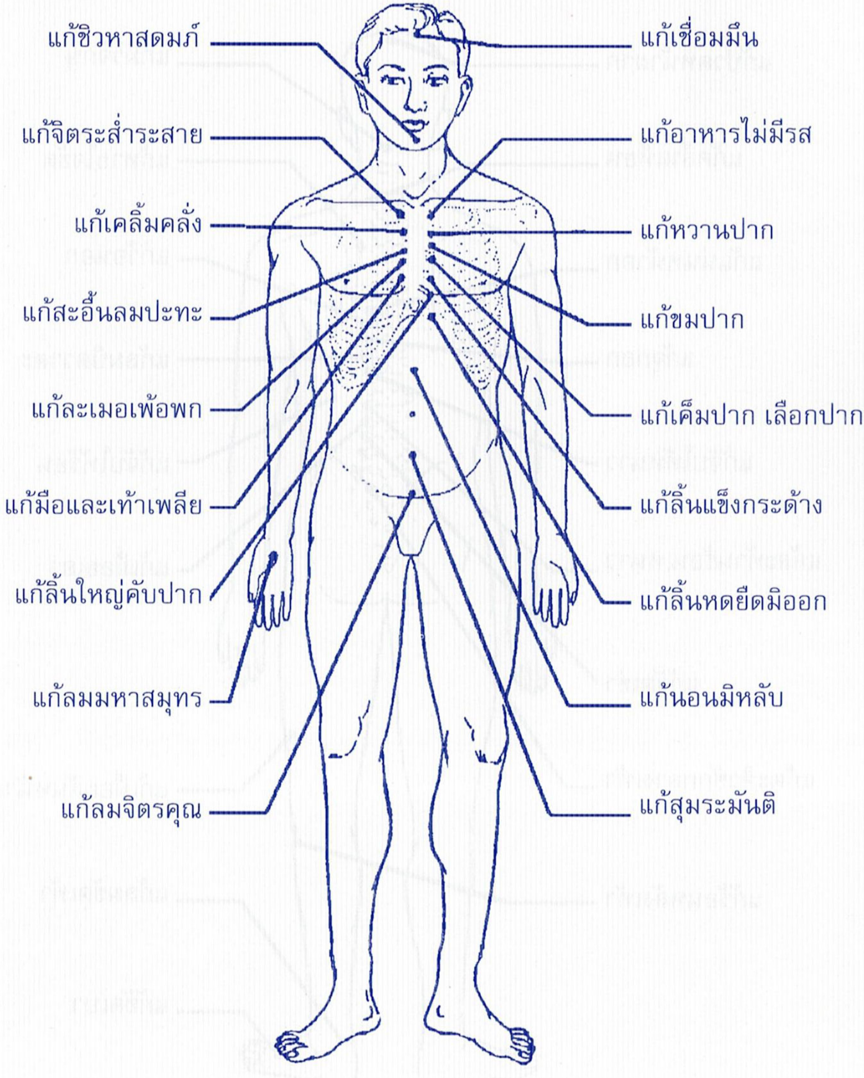
ภาพที่ ๓ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกเส้นปิงคลาฝ่ายขวา ตามนัยที่ท่าน อาจารย์ได้กล่าวไว้ ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

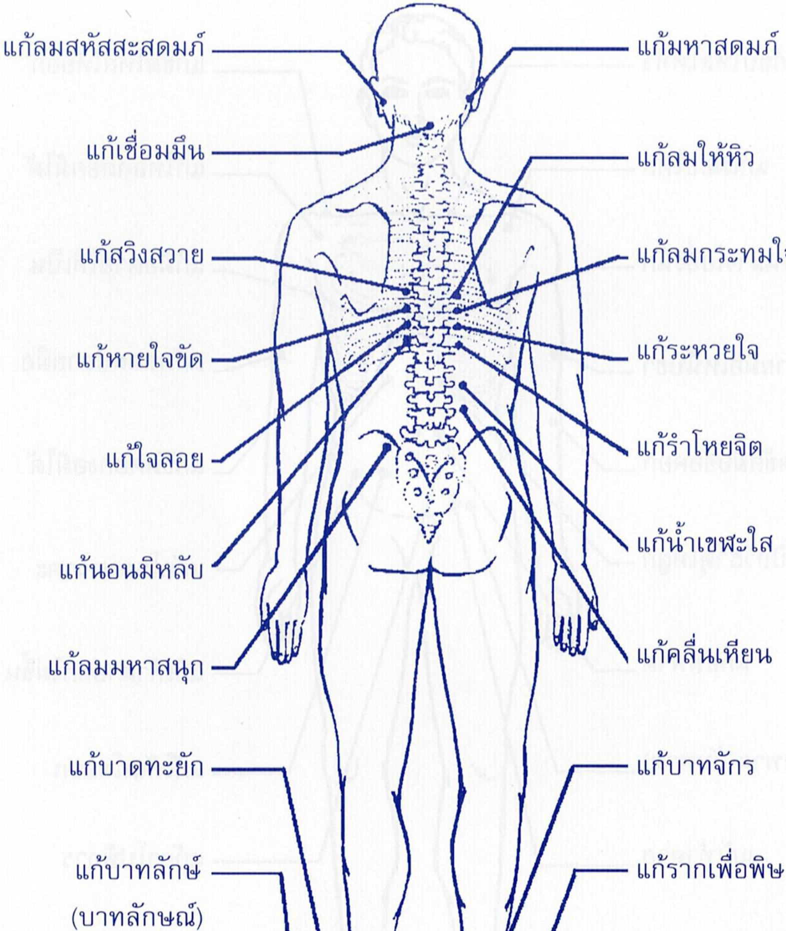
ภาพที่ ๔ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกเส้นสุมนา ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้บอกกล่าวไว้ ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

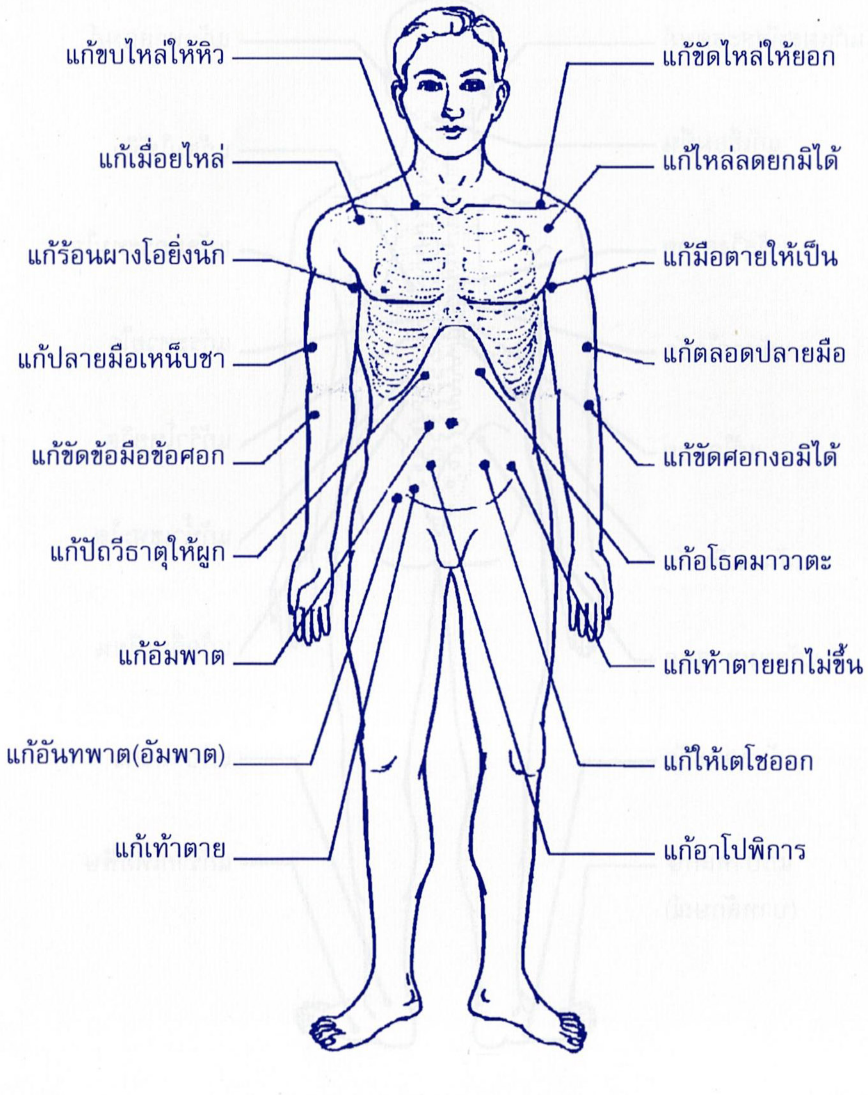
ภาพที่ ๔ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกเส้นสุมนา ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้บอกกล่าวไว้ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

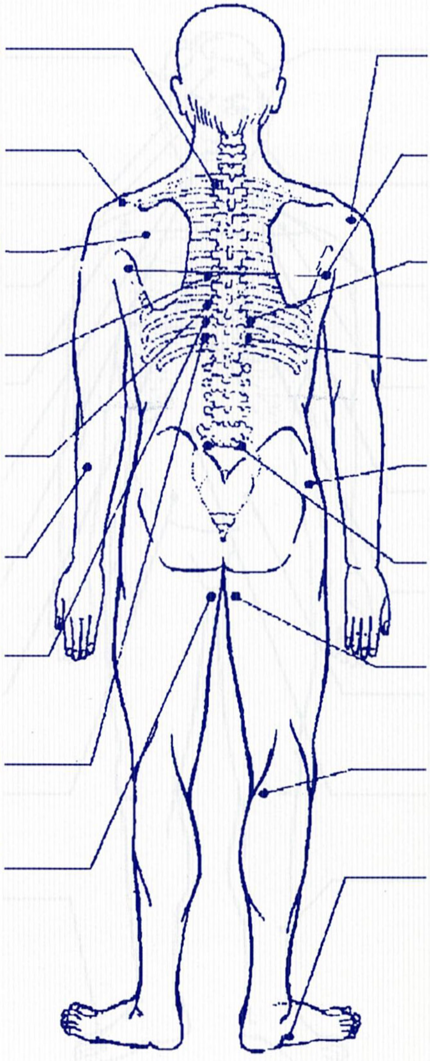
ภาพที่ ๕ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกเส้นกาลธารี ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวไว้ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

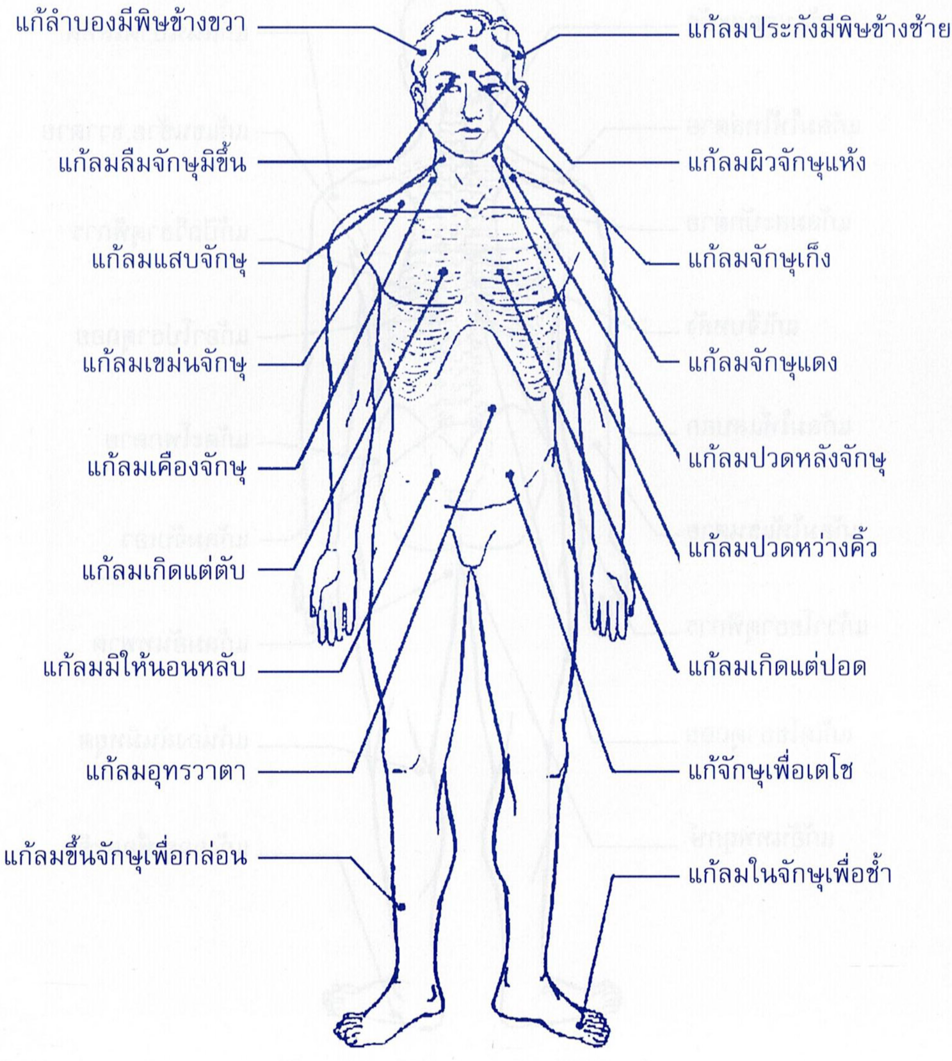
ภาพที่ ๕ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกเส้นกาลธารี ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวไว้ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

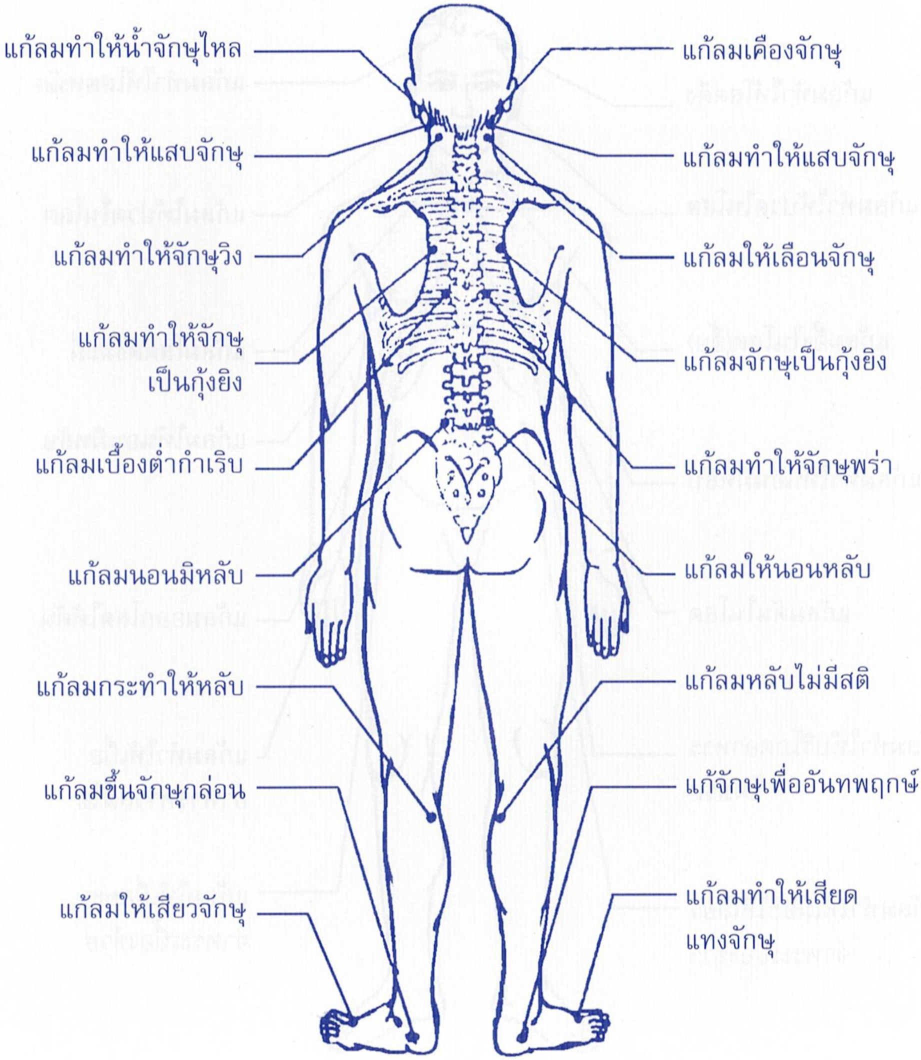
ภาพที่ ๖ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกเส้นสหัสสะรังษี จักษุซ้าย และทุวารี จักษุขวา ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวไว้ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

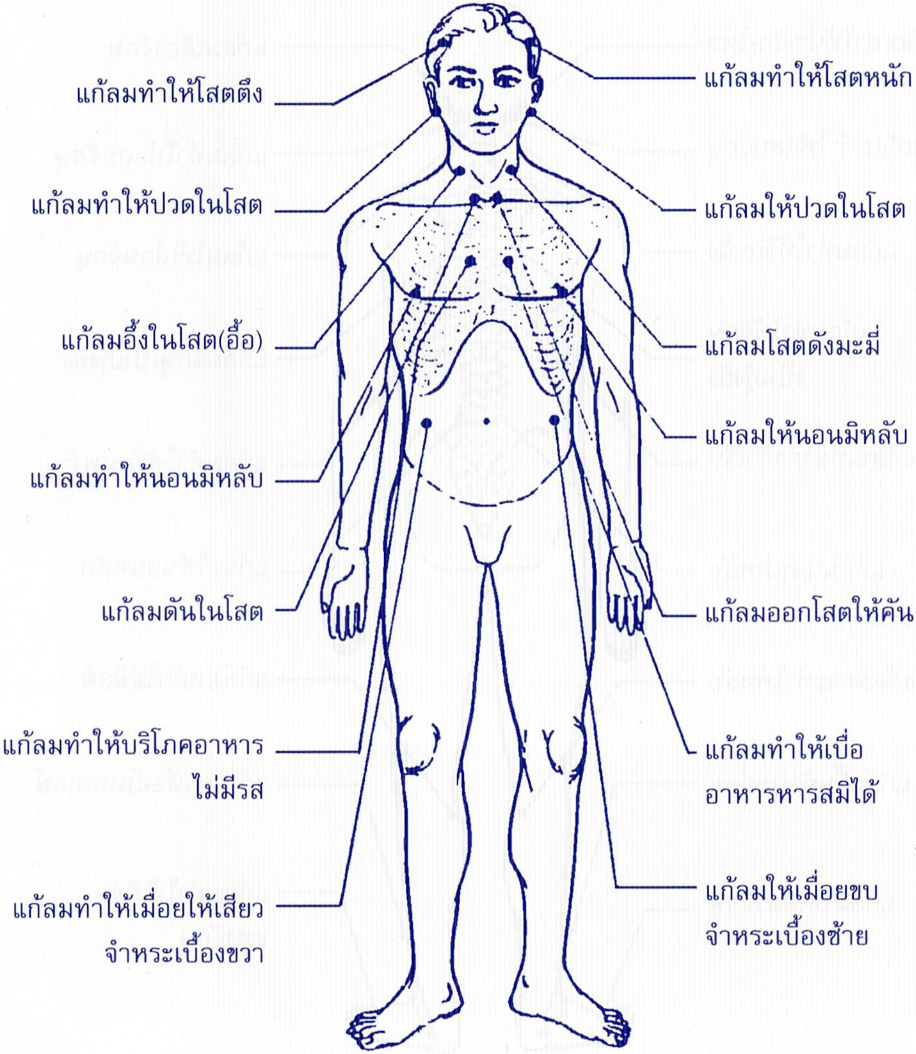
ภาพที่ ๖ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกเส้นสหัสสะรังษี จักษุซ้าย และทุวารี จักษุขวา ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวไว้ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

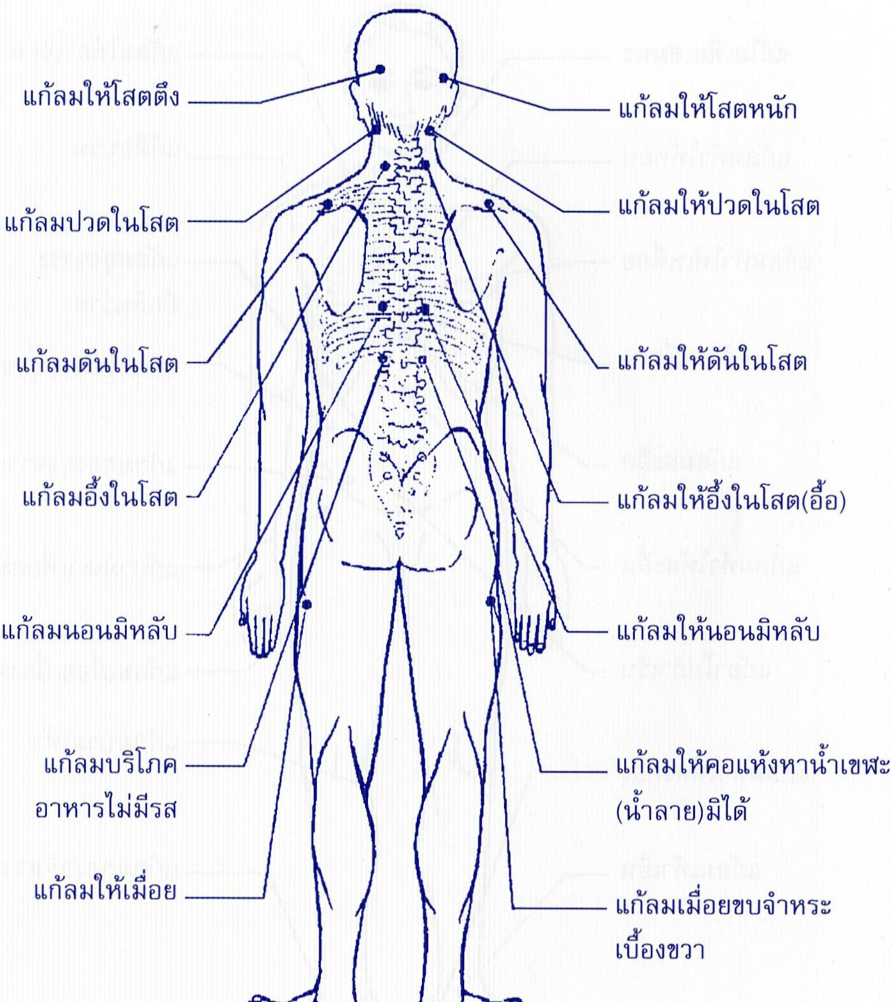
ภาพที่ ๗ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกเส้นจันทภูสัง โสตซ้าย และรุทัง โสตขวา ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวไว้ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

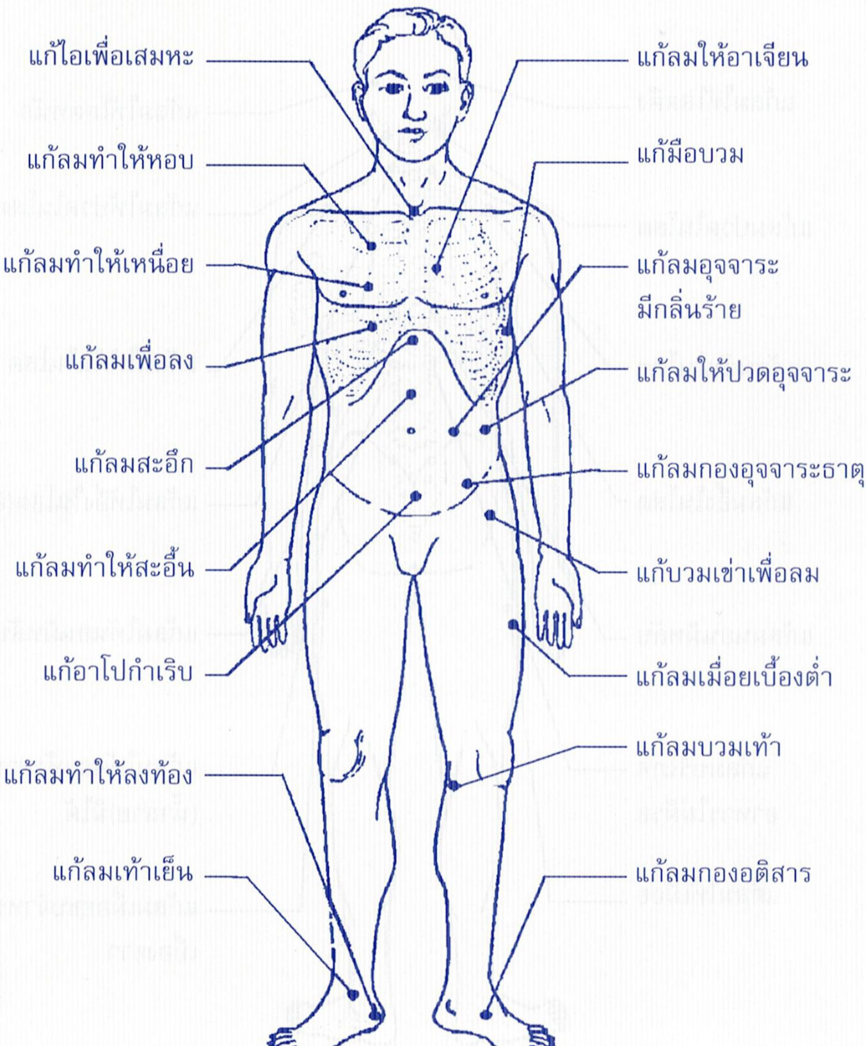
ภาพที่ ๗ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกเส้นจันทภูสัง โสตซ้าย และรุทัง โสตขวา ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวไว้ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

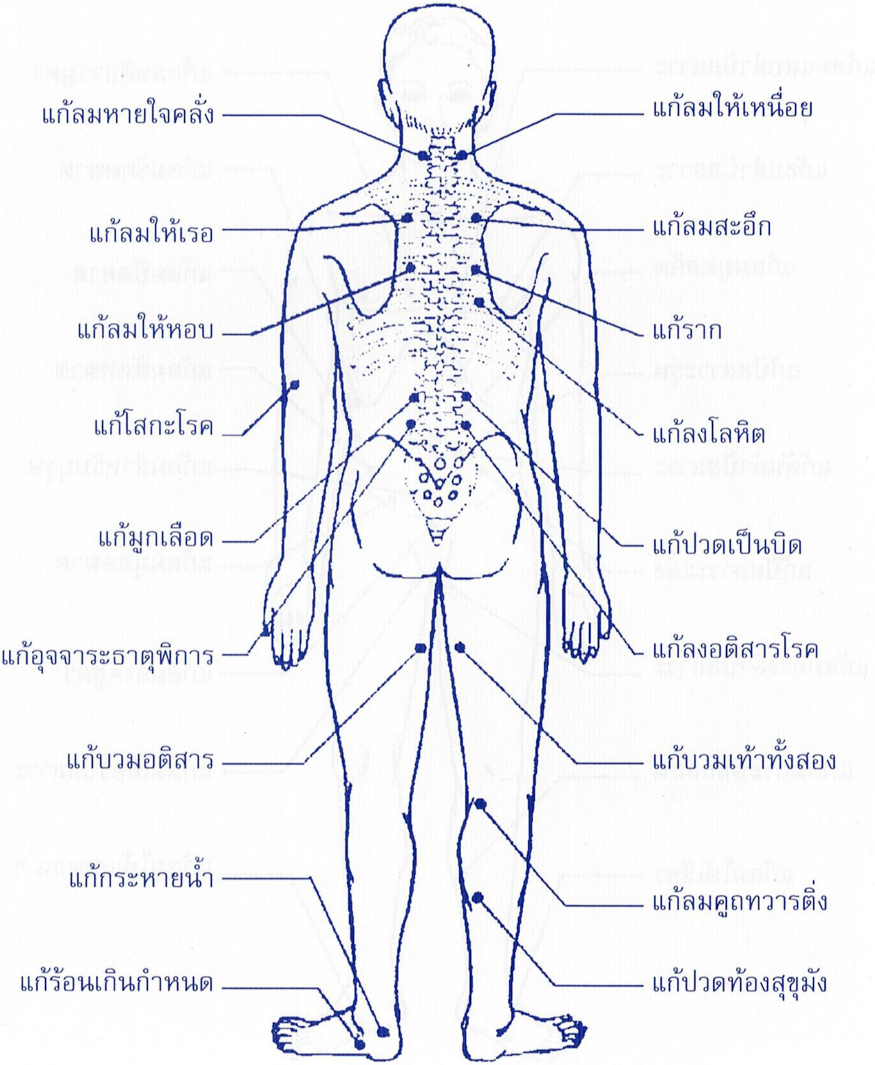
ภาพที่ ๘ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกเส้นสุขุมัง ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวไว้ ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

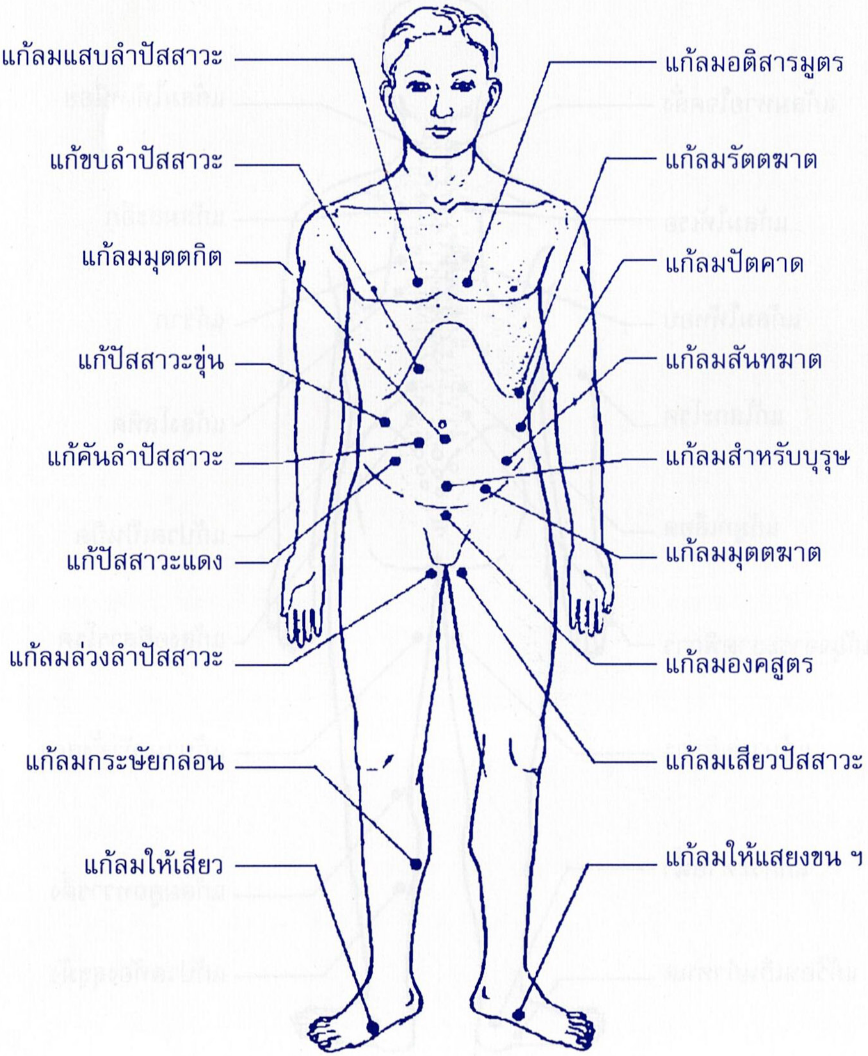
ภาพที่ ๘ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกเส้นสุขุมัง ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้บอกกล่าวไว้ ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

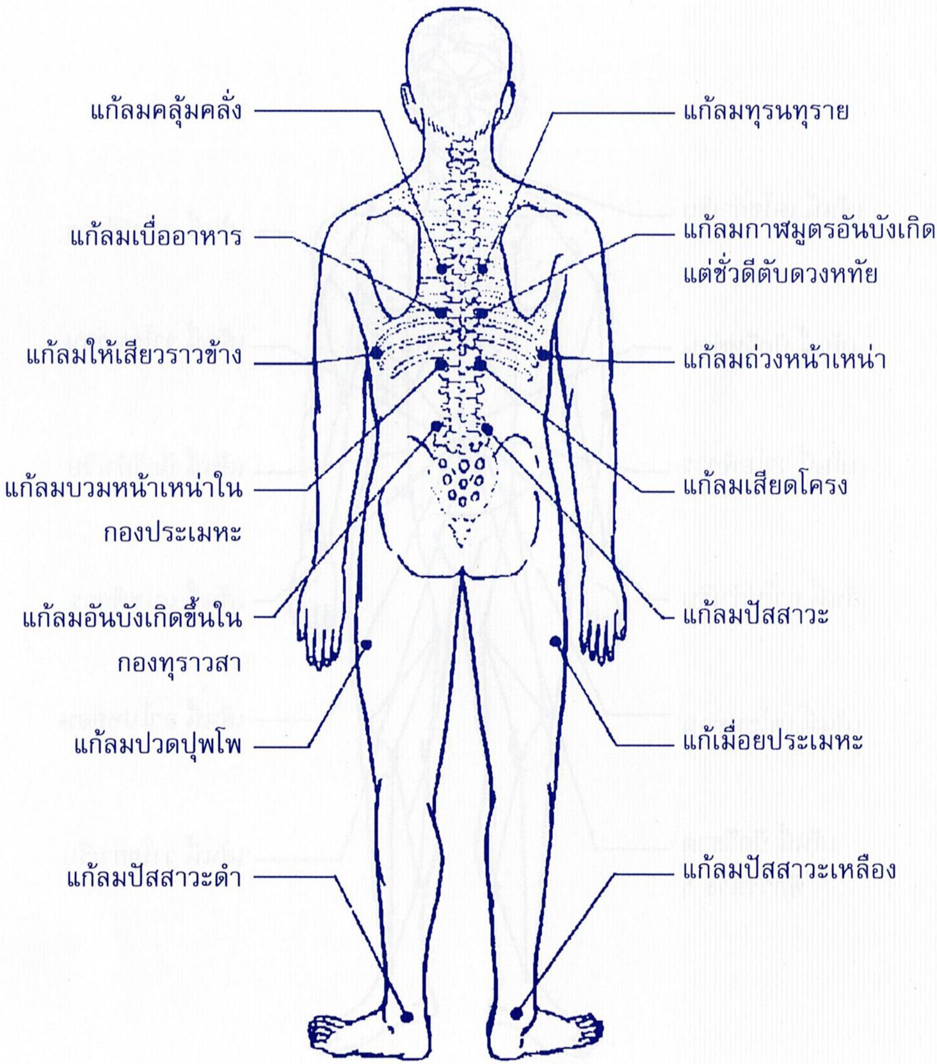
ภาพที่ ๙ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกเส้นสิขินี ตามนัยที่ท่านอาจารย์ได้บอกกล่าวไว้ ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

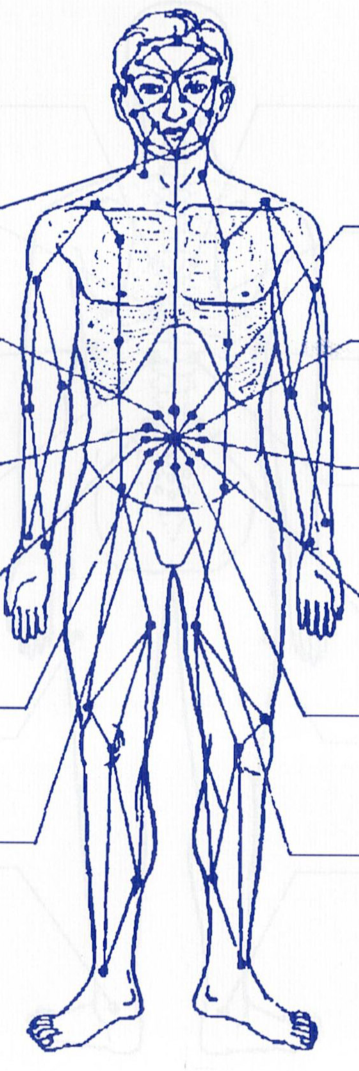
ภาพที่ ๙ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกเส้นสิขินี ตามนัยที่ท่านอาจารย์ ได้บอกกล่าวไว้ ที่แก้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

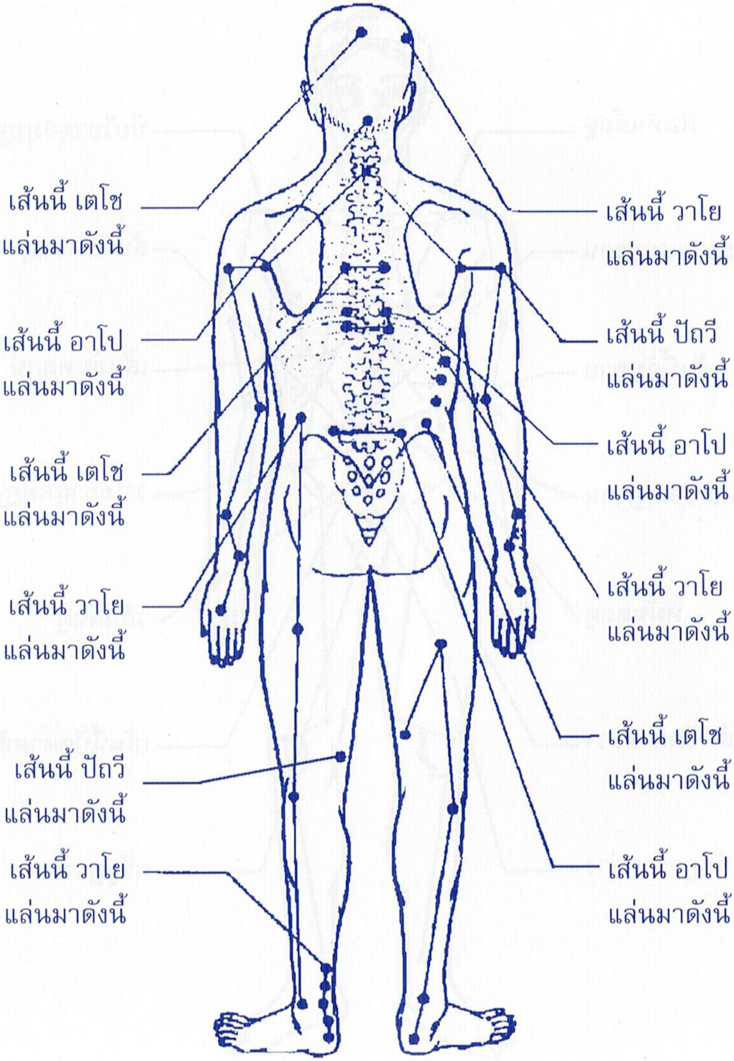
ภาพที่ ๑๐ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกกำเนิดเส้นฝ่ายหน้าในกองสมุฏฐานกำเริบ หย่อน พิการ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

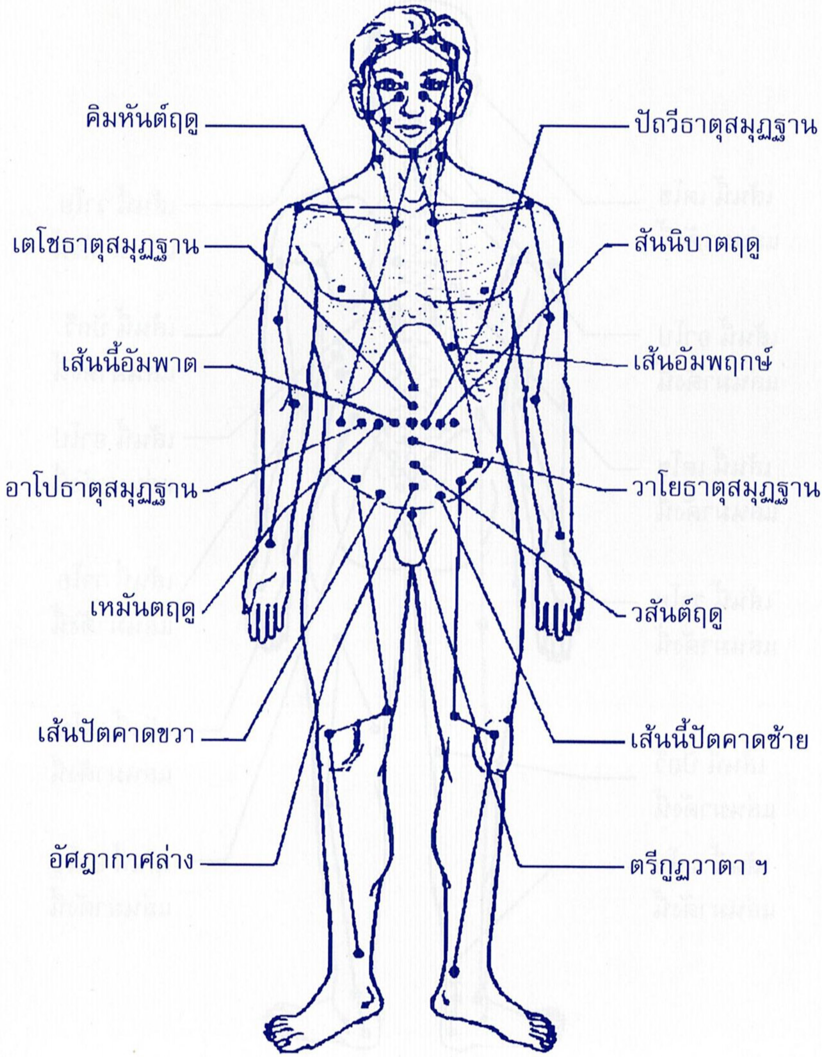
ภาพที่ ๑๐ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกกำเนิดเส้นฝ่ายหลังในกองสมุฏฐานกำเริบ หย่อน พิการ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

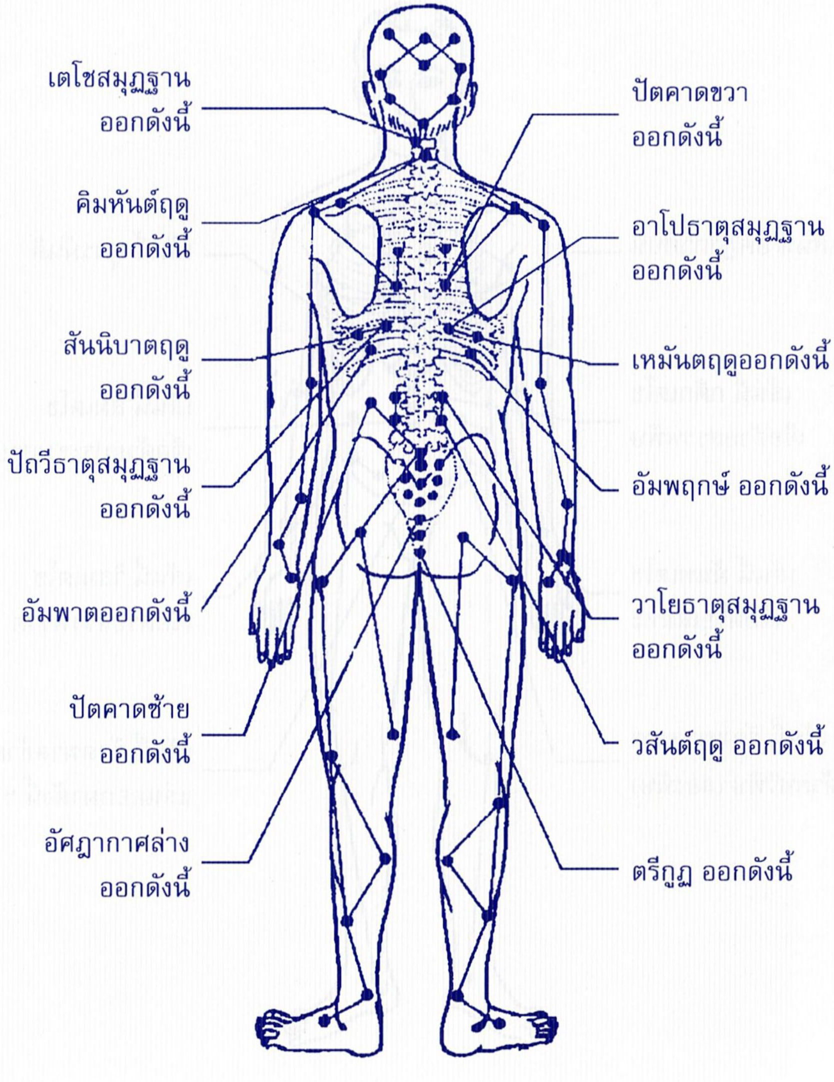
ภาพที่ ๑๑ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกกำเนิดที่ตั้งแห่งฤดู ธาตุสมุฏฐาน ฝ่ายหน้า ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

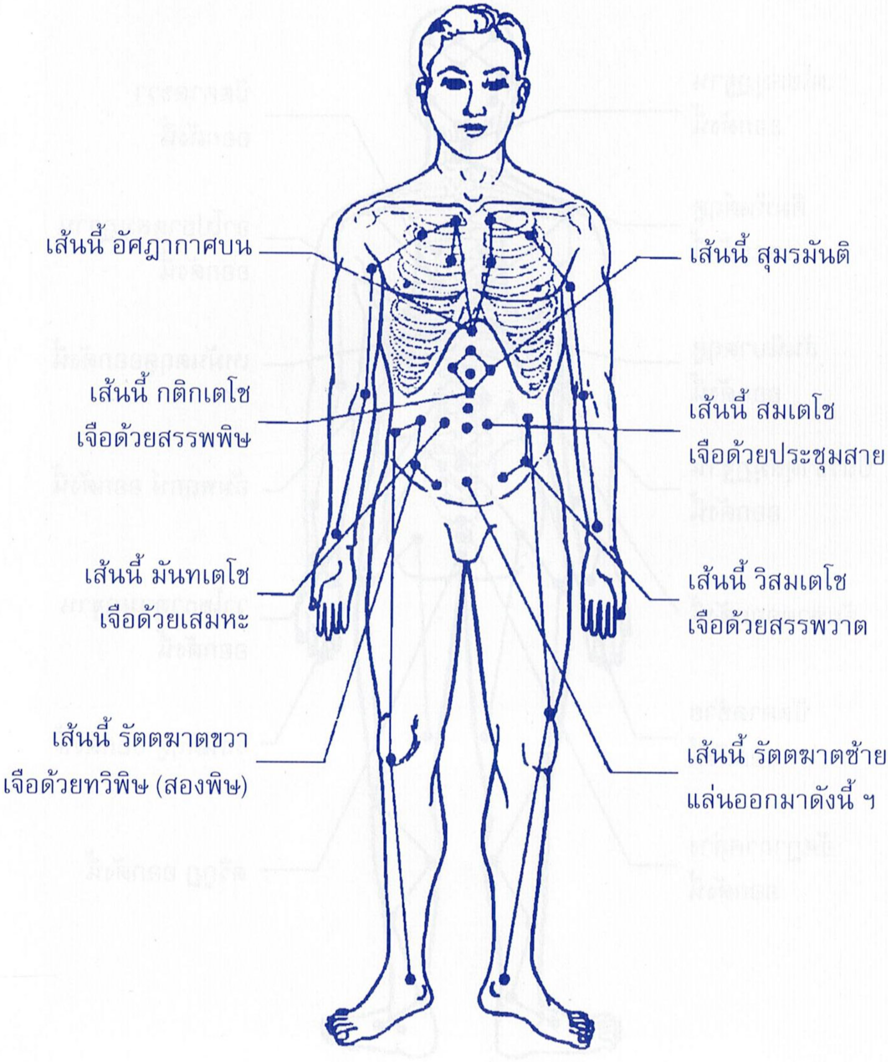
ภาพที่ ๑๑ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกกำเนิดที่ตั้งแห่งฤดู ธาตุสมุฏฐาน ฝ่ายหลัง ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

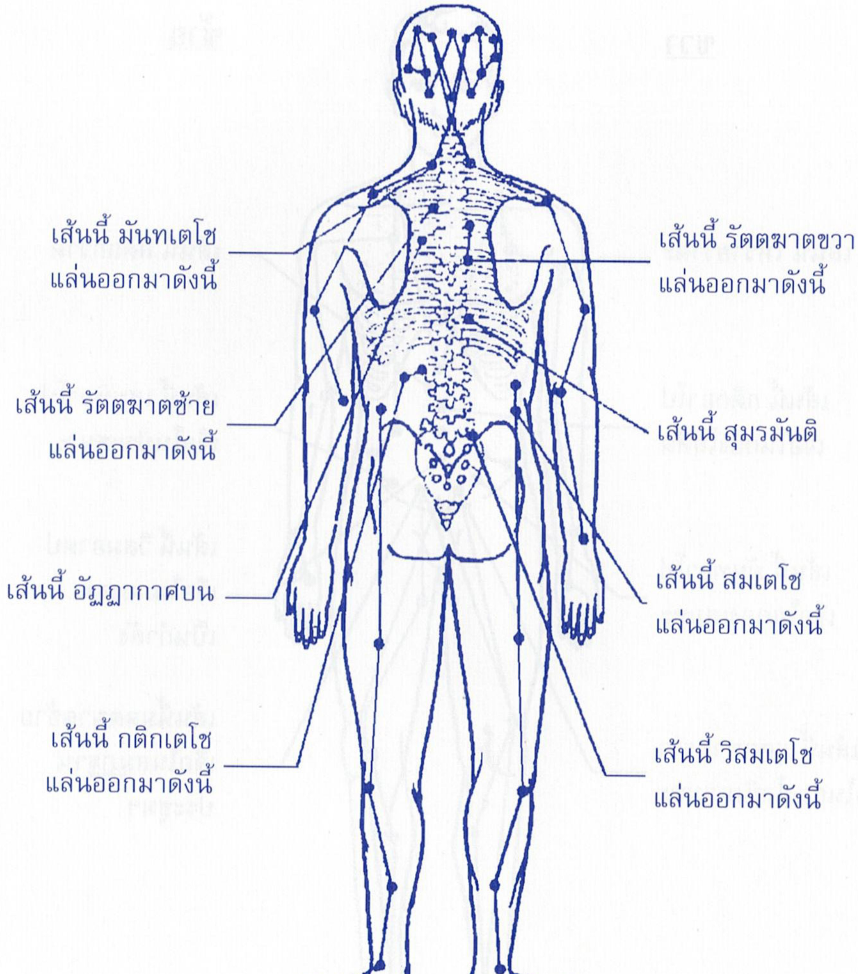
ภาพที่ ๑๒ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกกำเนิดอสุรินธัญญาณธาตุ อันเกิดแต่กองเตโชพิบัติ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

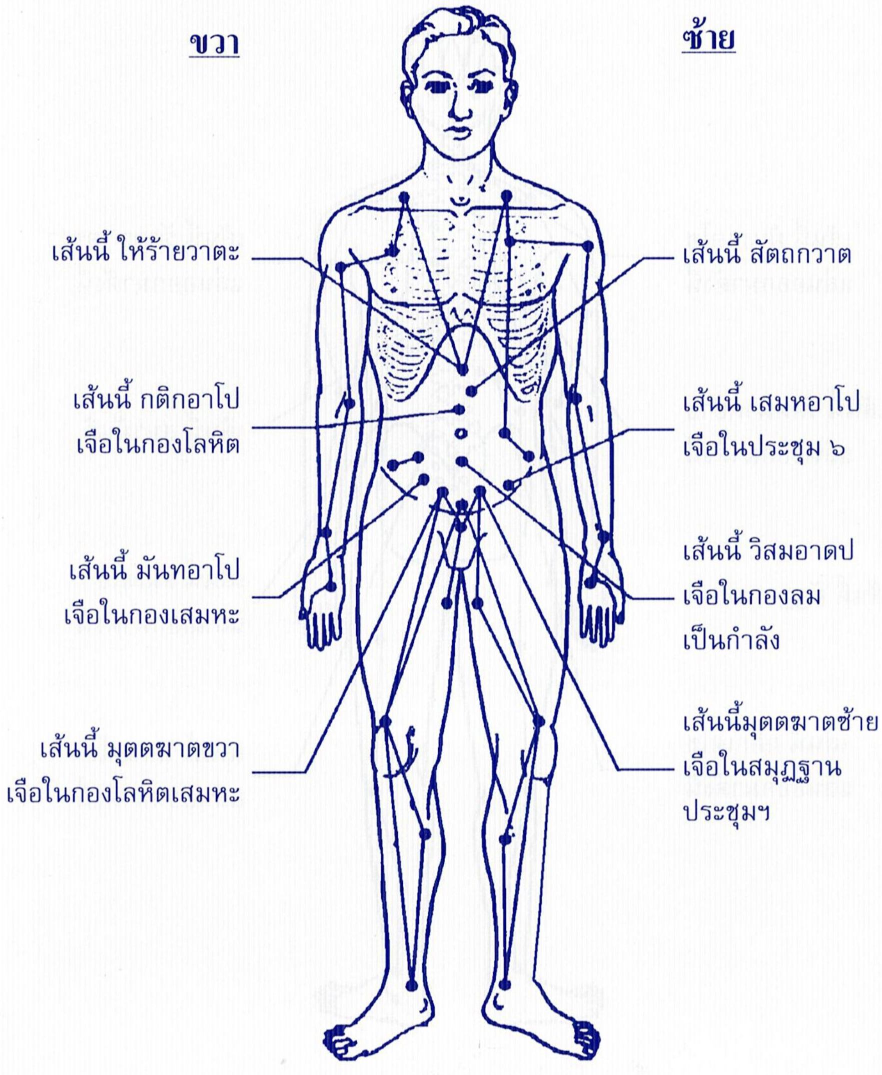
ภาพที่ ๑๒ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกกำเนิดอสุรินธัญญาณธาตุ อันเกิดแต่กองเตโชพิบัติ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

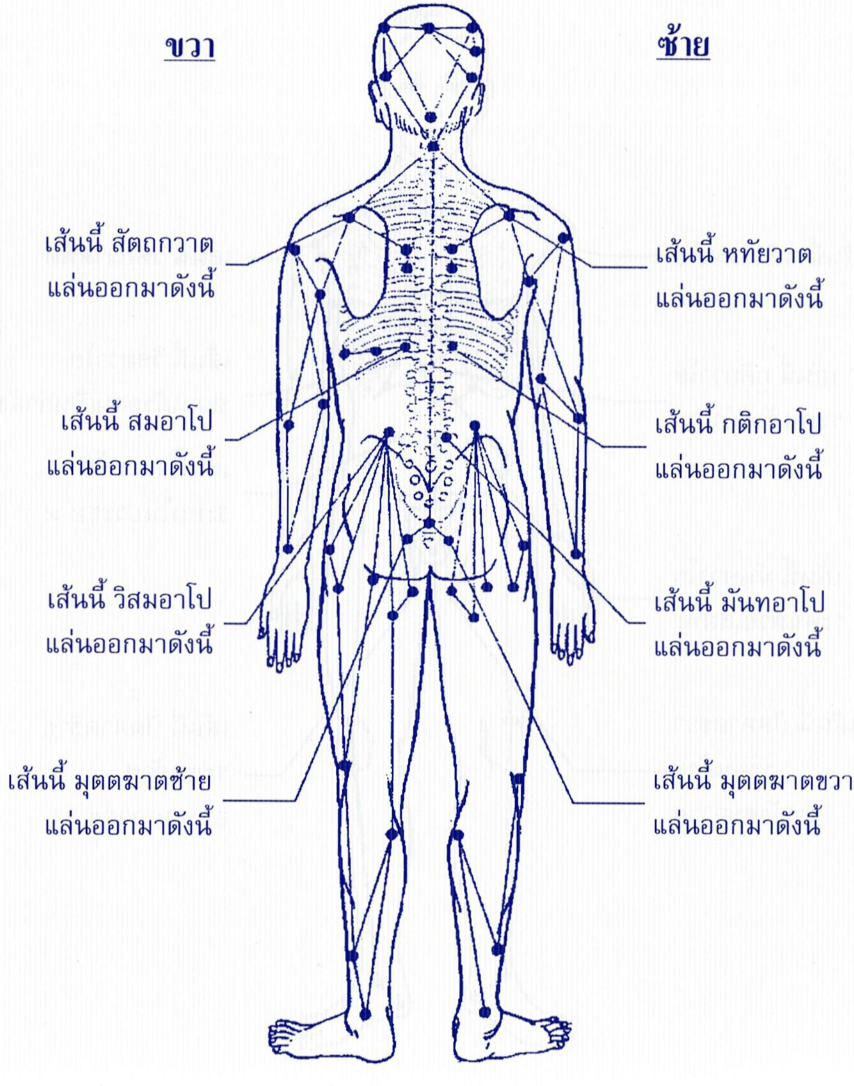
ภาพที่ ๑๓ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกกำเนิดอสุรินธัญญาณธาตุ อันเกิดแต่กองอาโปพิบัติ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

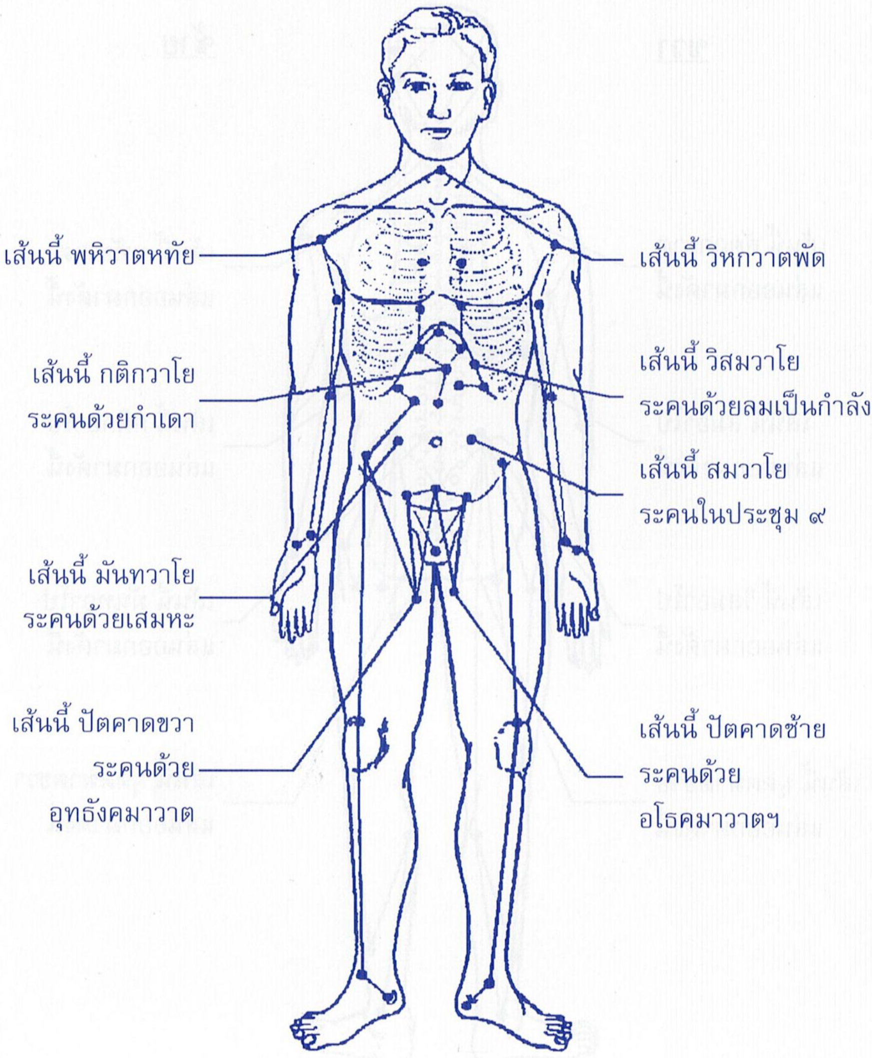
ภาพที่ ๑๓ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกกำเนิดอสุรินธัญญาณธาตุ อันเกิดแต่กองอาโปพิบัติ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

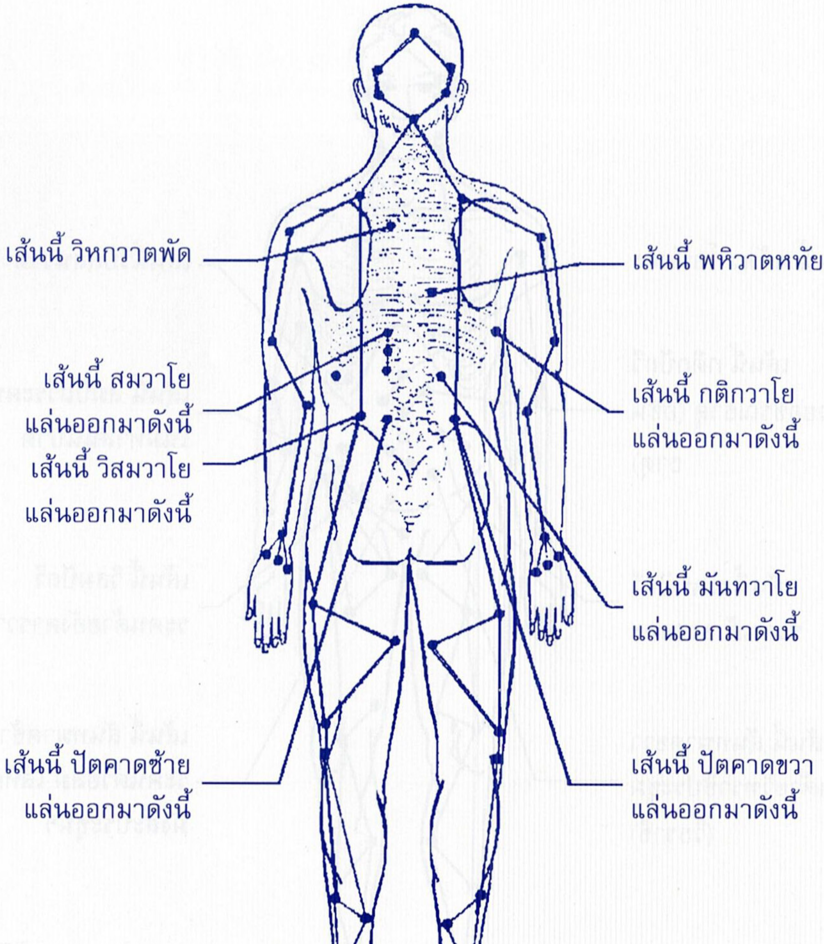
ภาพที่ ๑๔ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกกำเนิดอสุรินธัญญาณธาตุ อันเกิดแต่กองวาโยพิบัติ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

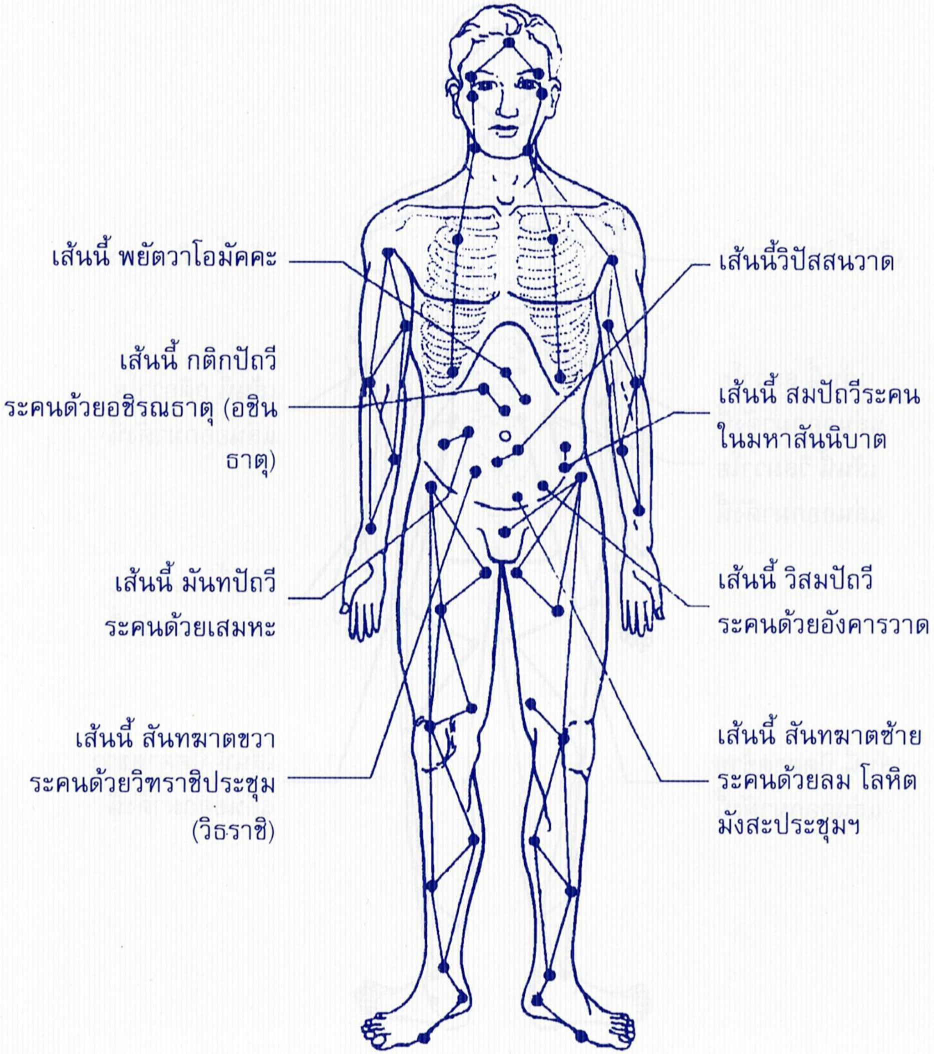
ภาพที่ ๑๔ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกกำเนิดอสุรินธัญญาณธาตุ อันเกิดแต่กองวาโยพิบัติ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

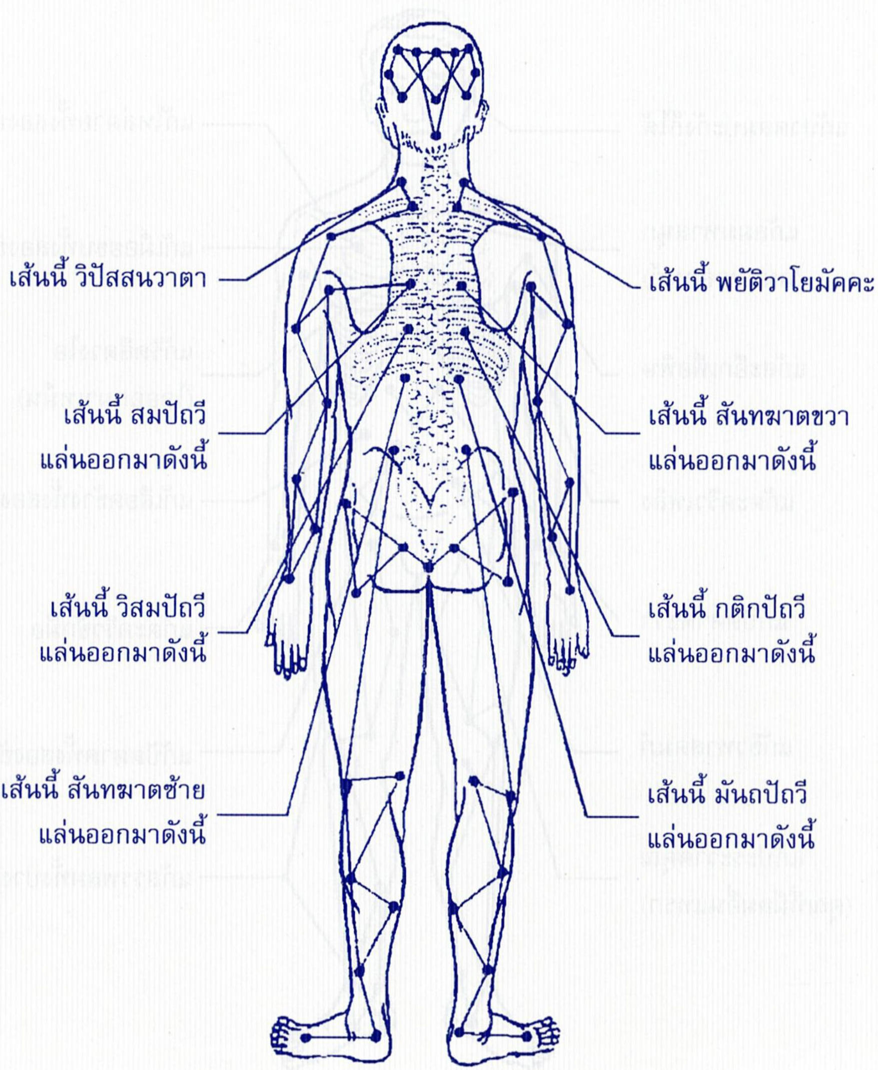
ภาพที่ ๑๕ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกกำเนิดอสุรินธัญญาณธาตุ อันเกิดแต่กองปัถวีพิบัติ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

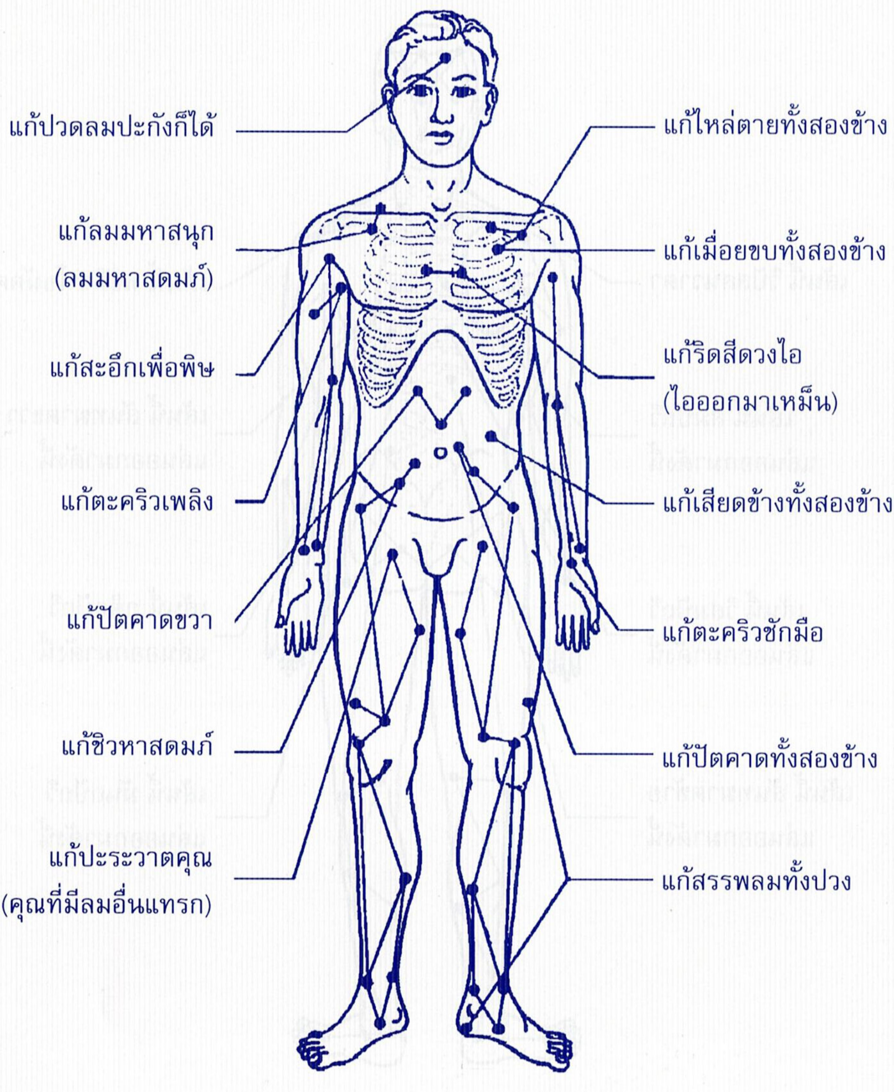
ภาพที่ ๑๕ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกกำเนิดอสุรินธัญญาณธาตุ อันเกิดแต่กองปัถวีพิบัติ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

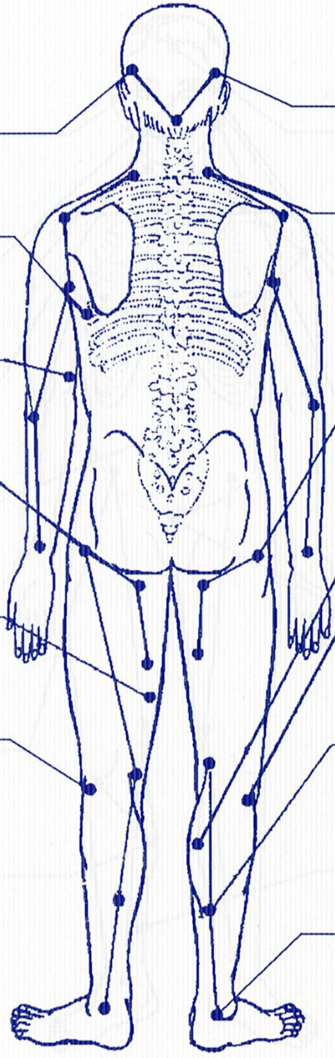
ภาพที่ ๑๖ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองสมเตโช ประชุมในกองสมุฏฐาน ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

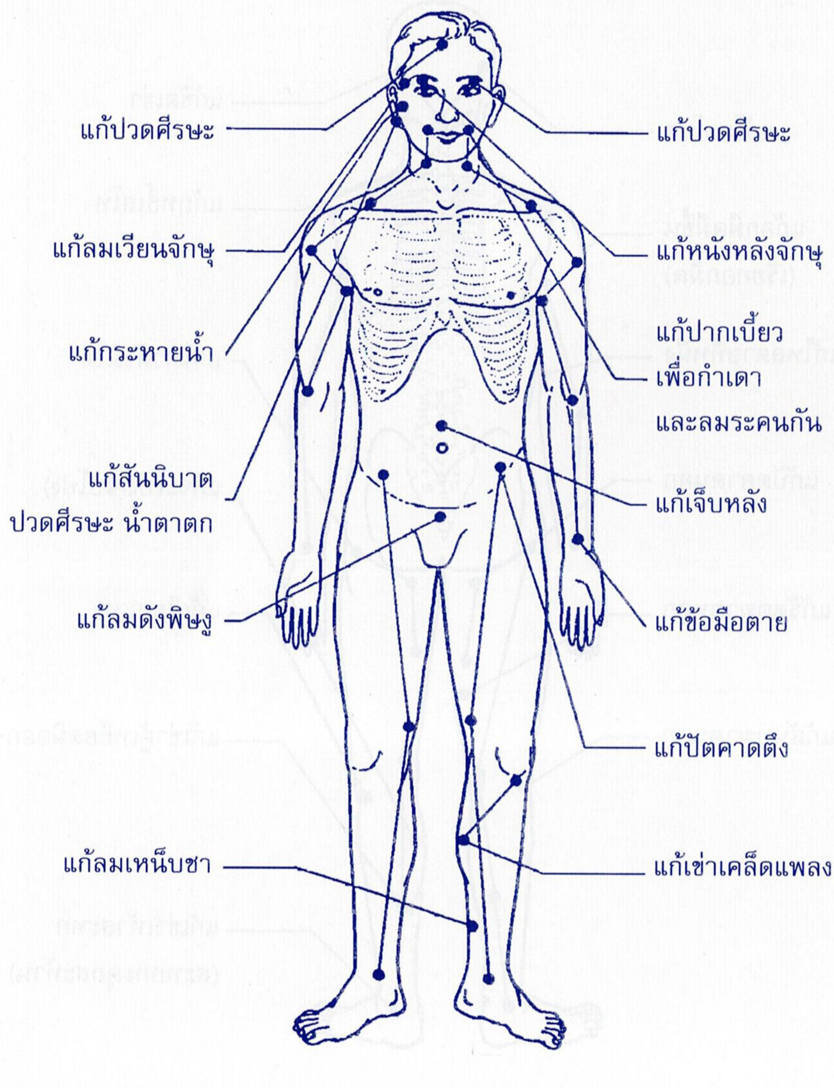
ภาพที่ ๑๖ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองสมเตโช ประชุมในกองสมุฏฐาน ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

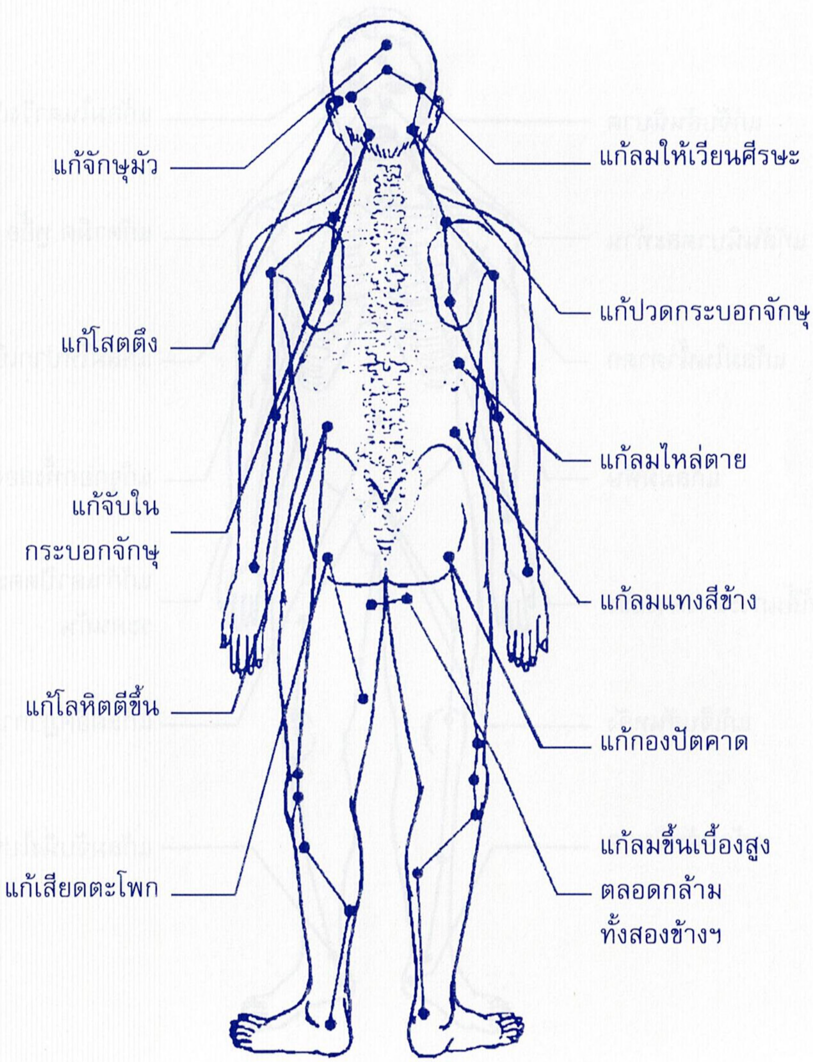
ภาพที่ ๑๗ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองวิสมเตโช ประชุมในกองวาตโรค ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

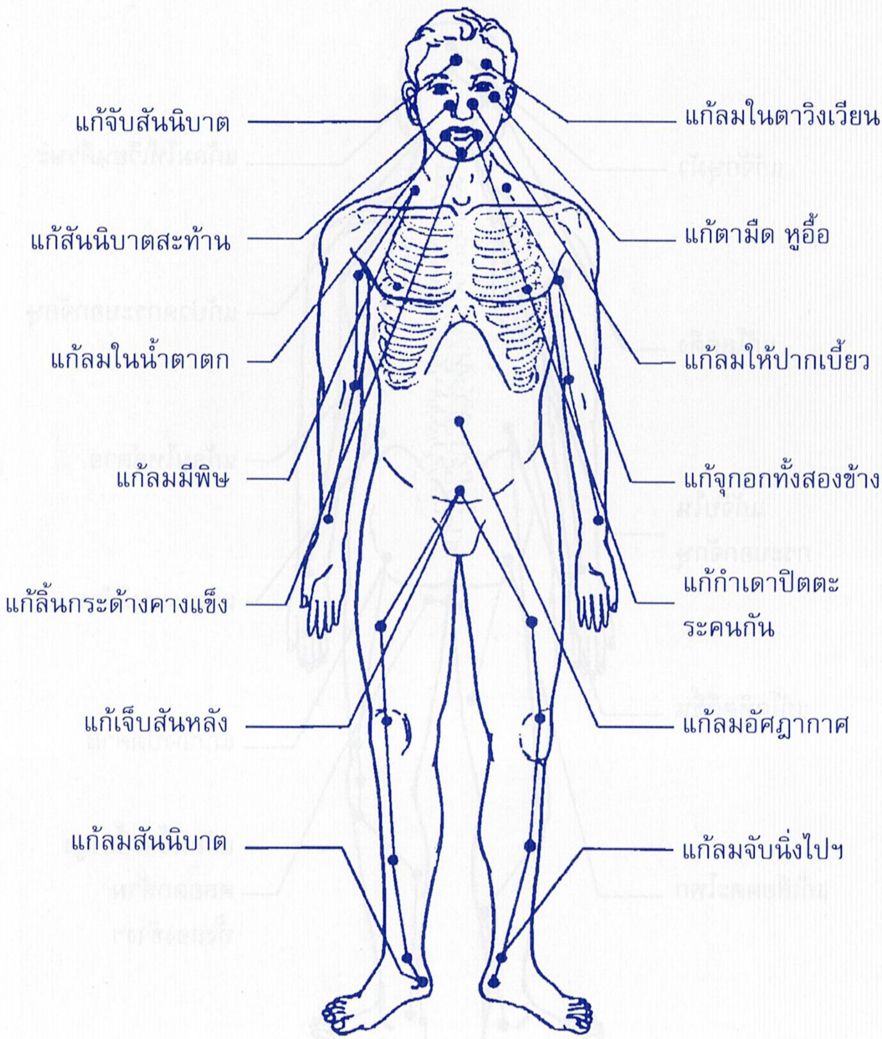
ภาพที่ ๑๗ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองวิสมเตโช ประชุมในกองวาตโรค ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

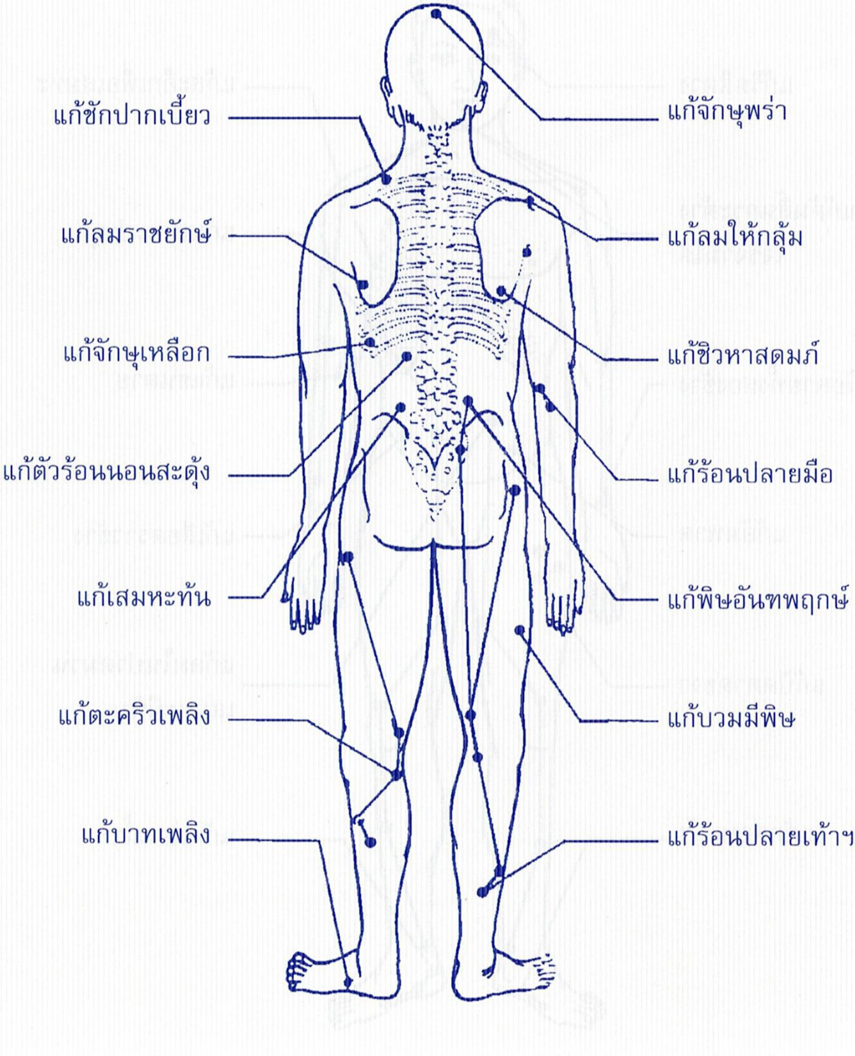
ภาพที่ ๑๘ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองกติกเตโช ประชุมในกองสรรพพิษ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

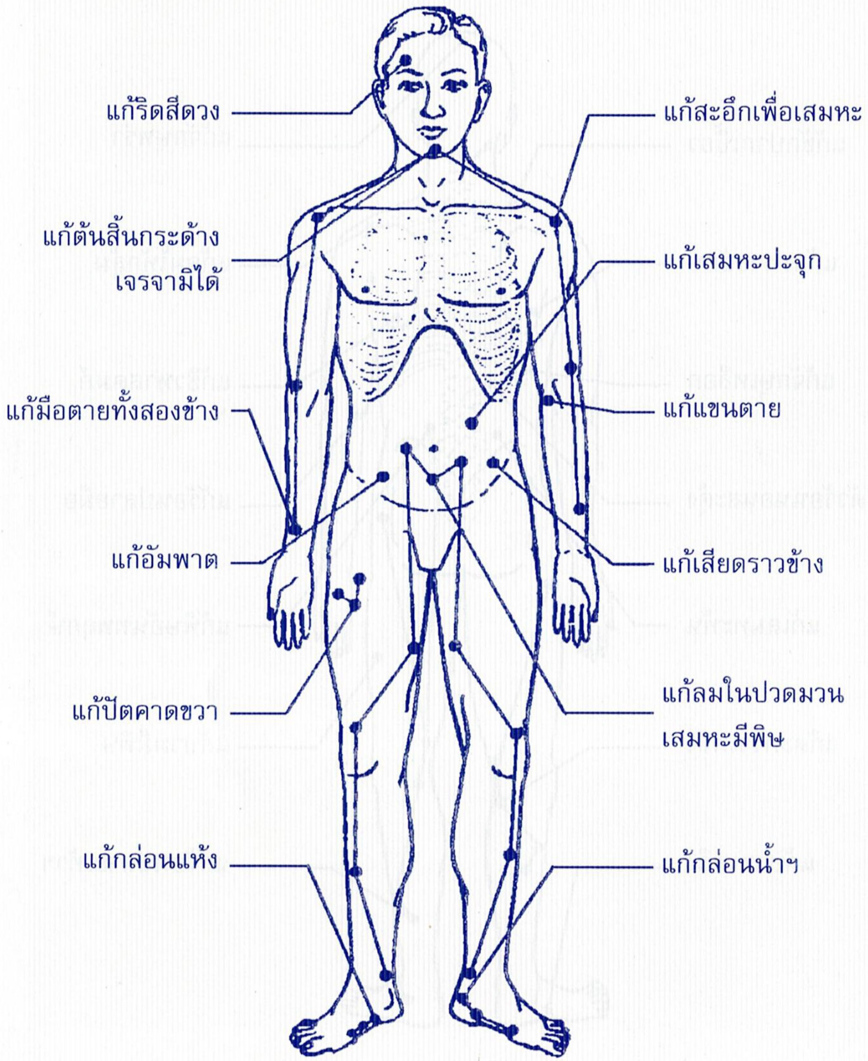
ภาพที่ ๑๘ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองกติกเตโช ประชุมในกองสรรพพิษ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

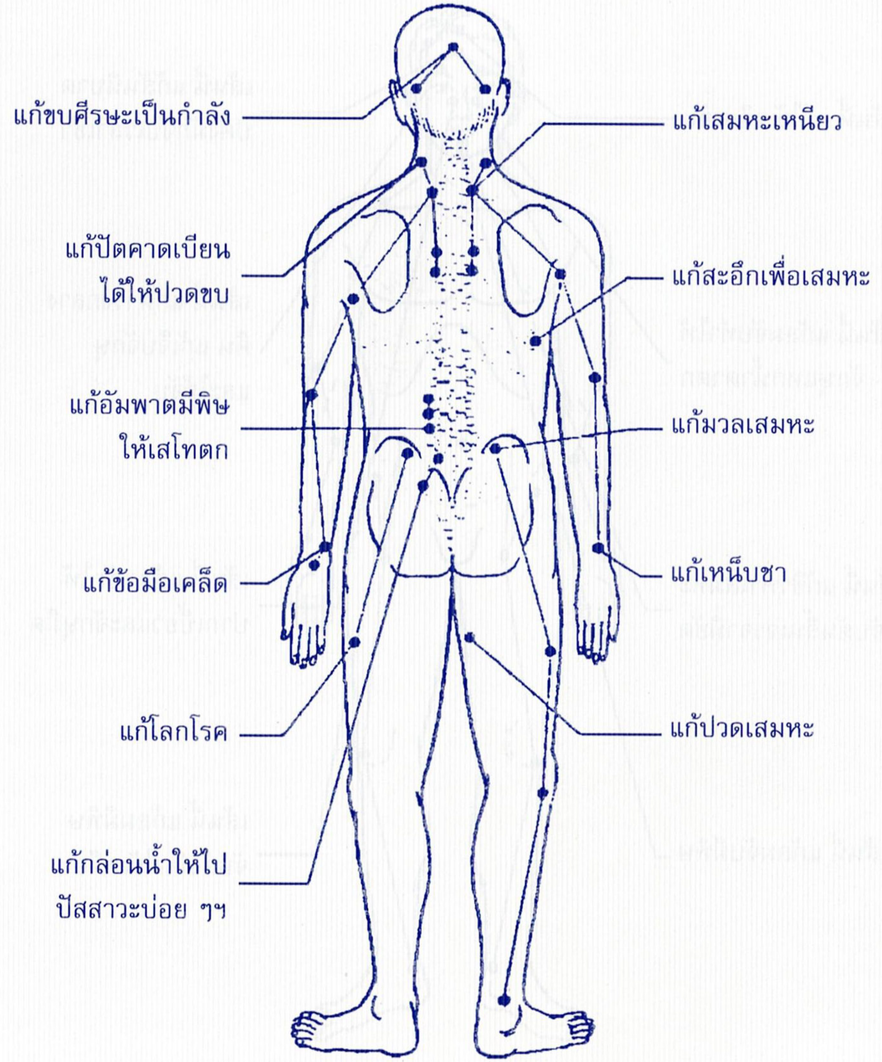
ภาพที่ ๑๙ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองมันทเตโช ประชุมในกองเสมหะ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

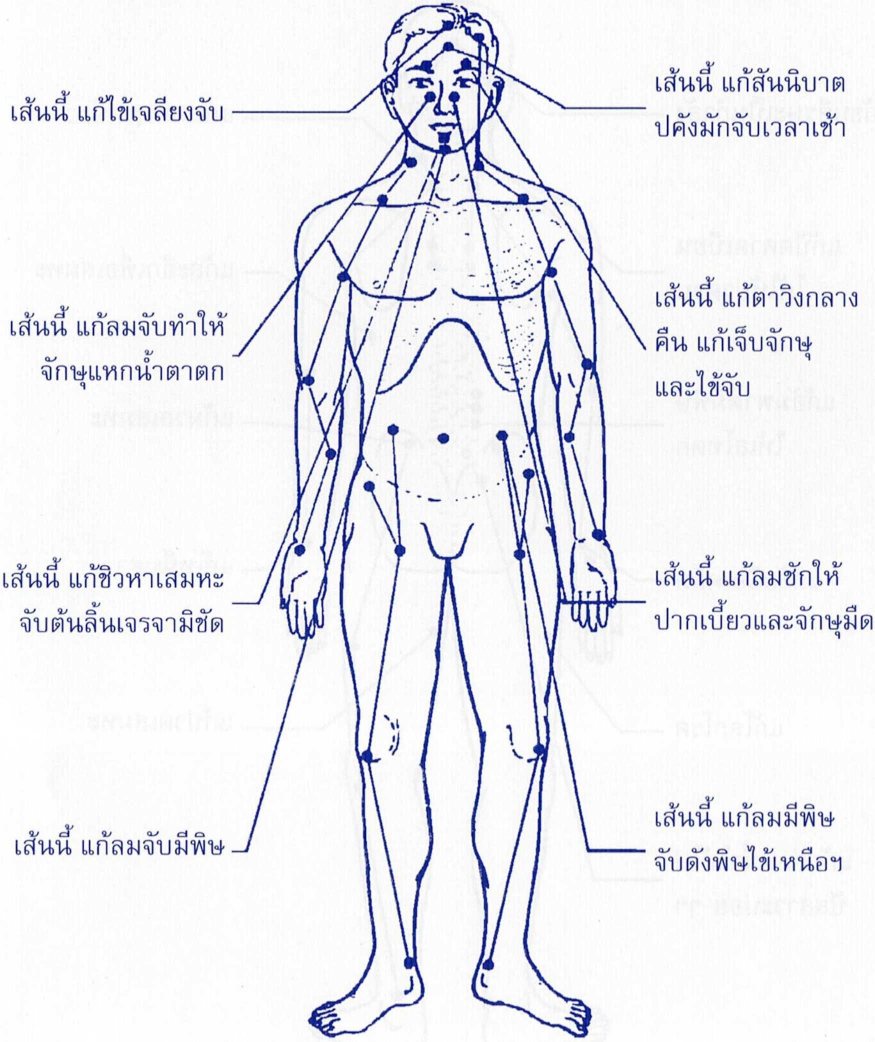
ภาพที่ ๑๙ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองมันทเตโช ประชุมในกองเสมหะ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

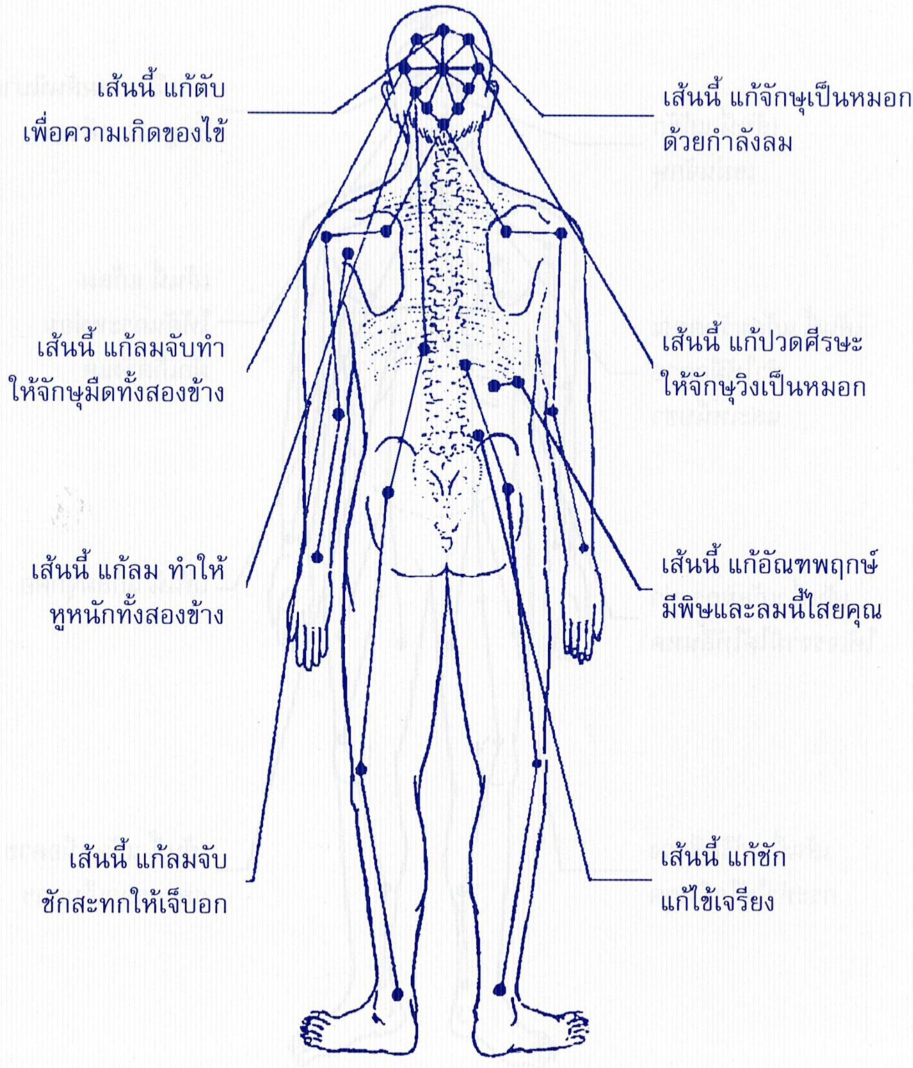
ภาพที่ ๒๐ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองสมอาโป ประชุมในกองสมฏฐาน ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

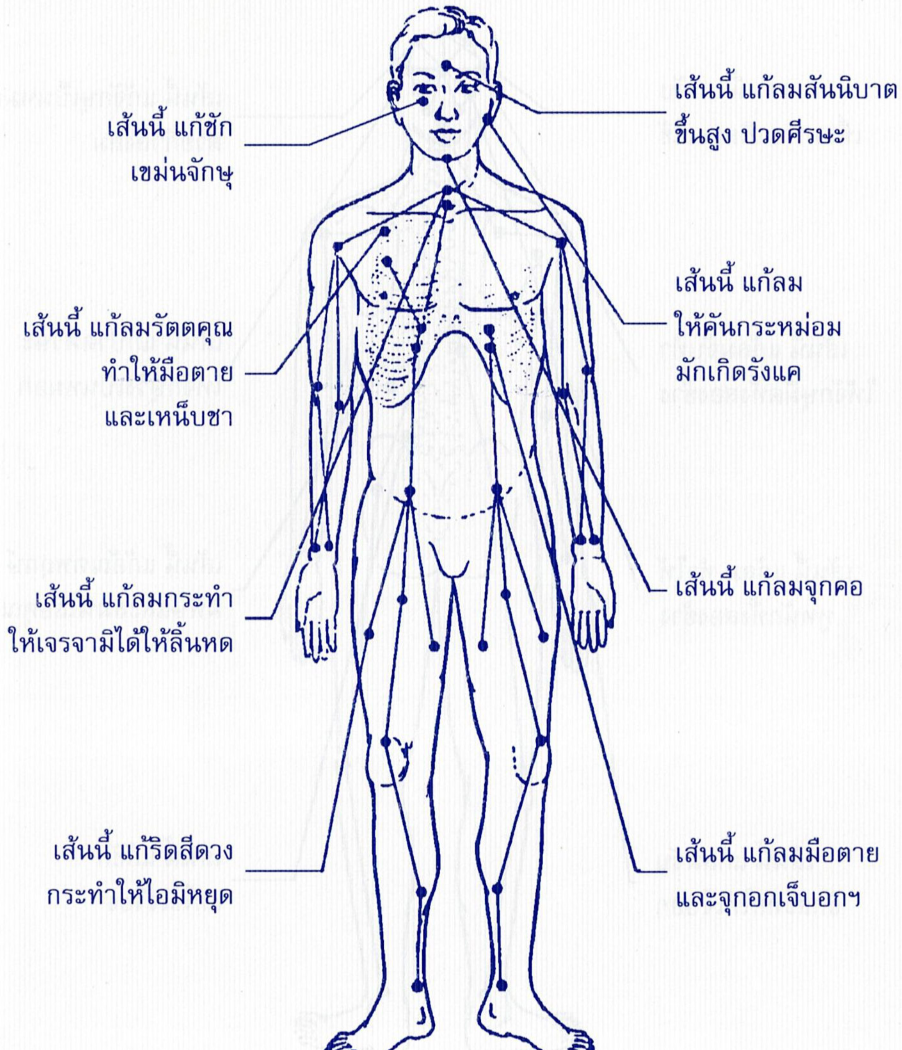
ภาพที่ ๒๐ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองสมอาโป ประชุมในกองสมุฏฐาน ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

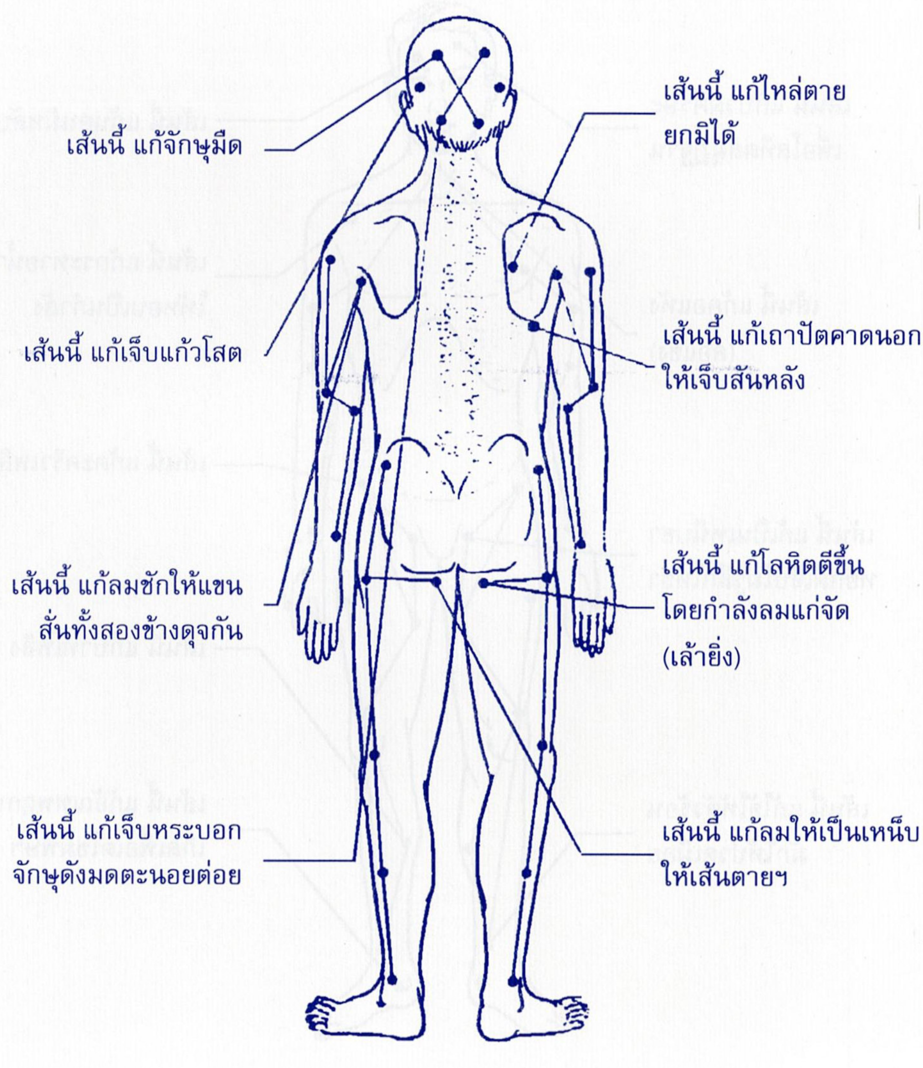
ภาพที่ ๒๑ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองวิสมอาโป ประชุมในกองวาตโรค ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

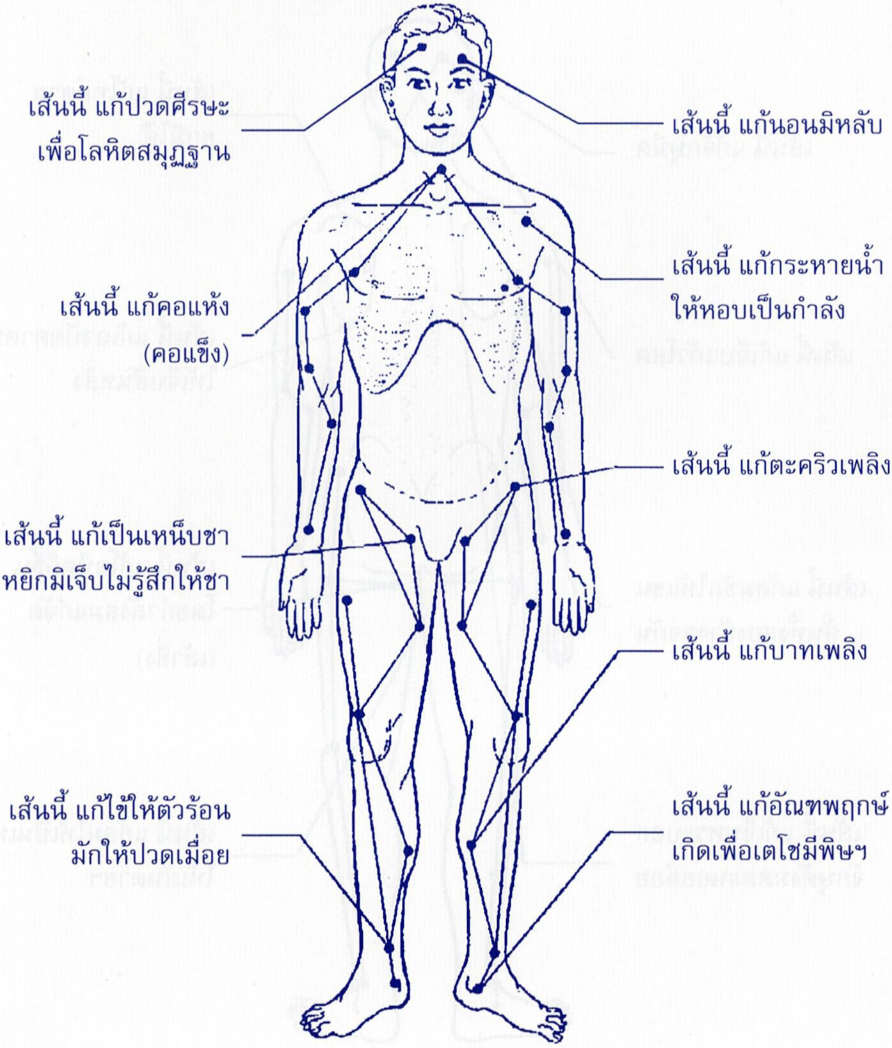
ภาพที่ ๒๑ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองวิสมอาโป ประชุมในกองวาตโรค ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

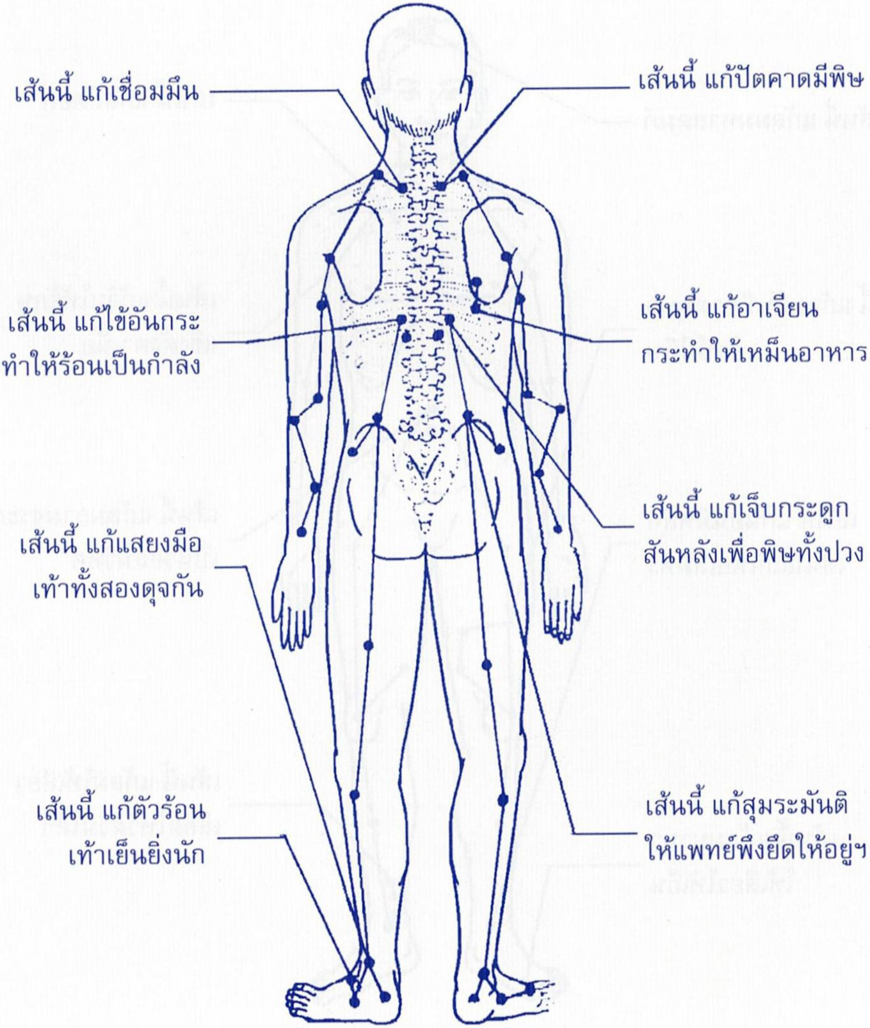
ภาพที่ ๒๒ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองกติกอาโป ประชุมในกองสรรพพิษ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

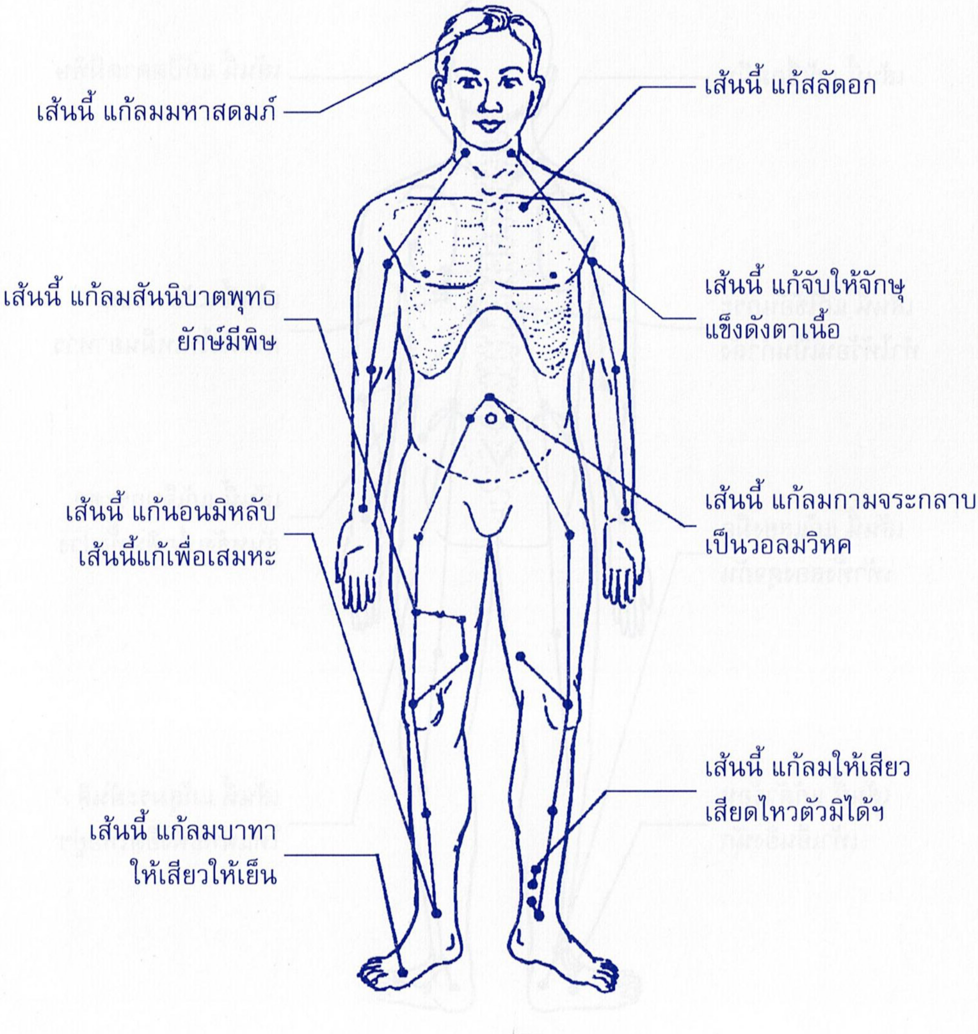
ภาพที่ ๒๒ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองกติกอาโป ประชุมในกองสรรพพิษ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

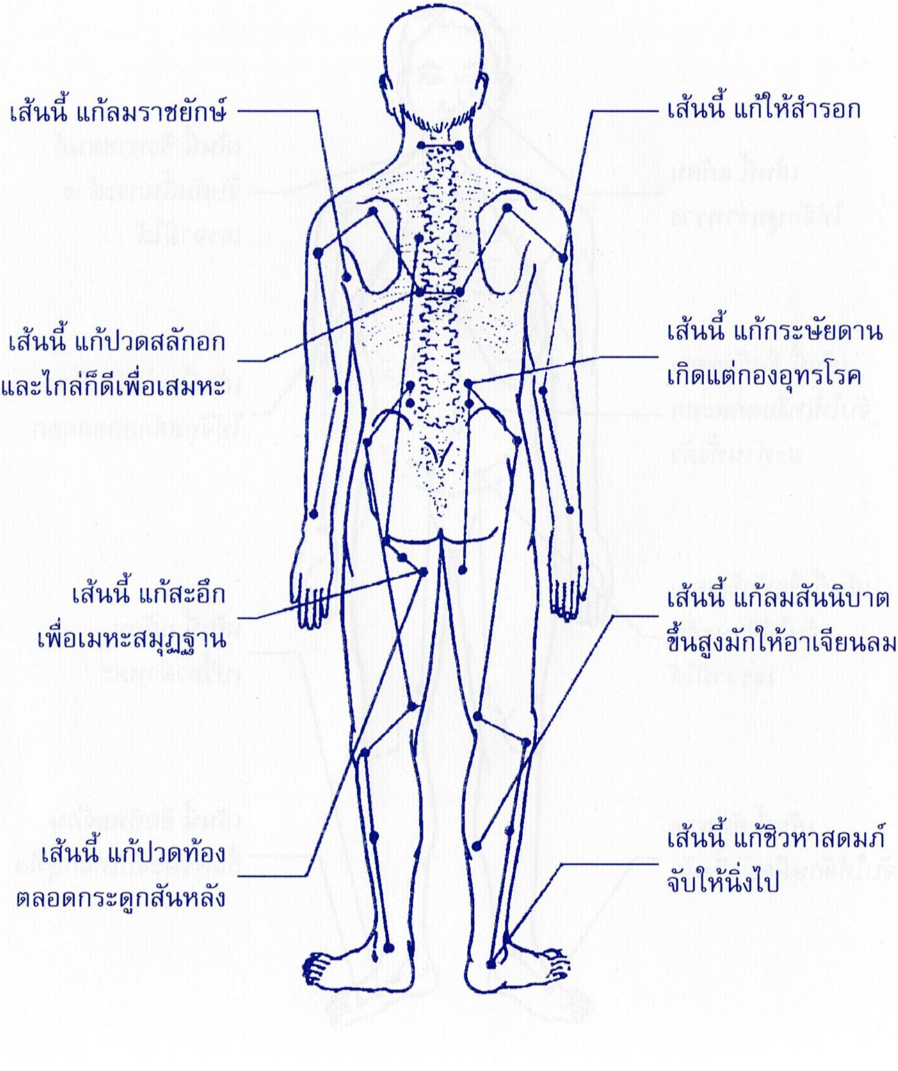
ภาพที่ ๒๓ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองมันทอาโป ประชุมในกองเสมหะ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

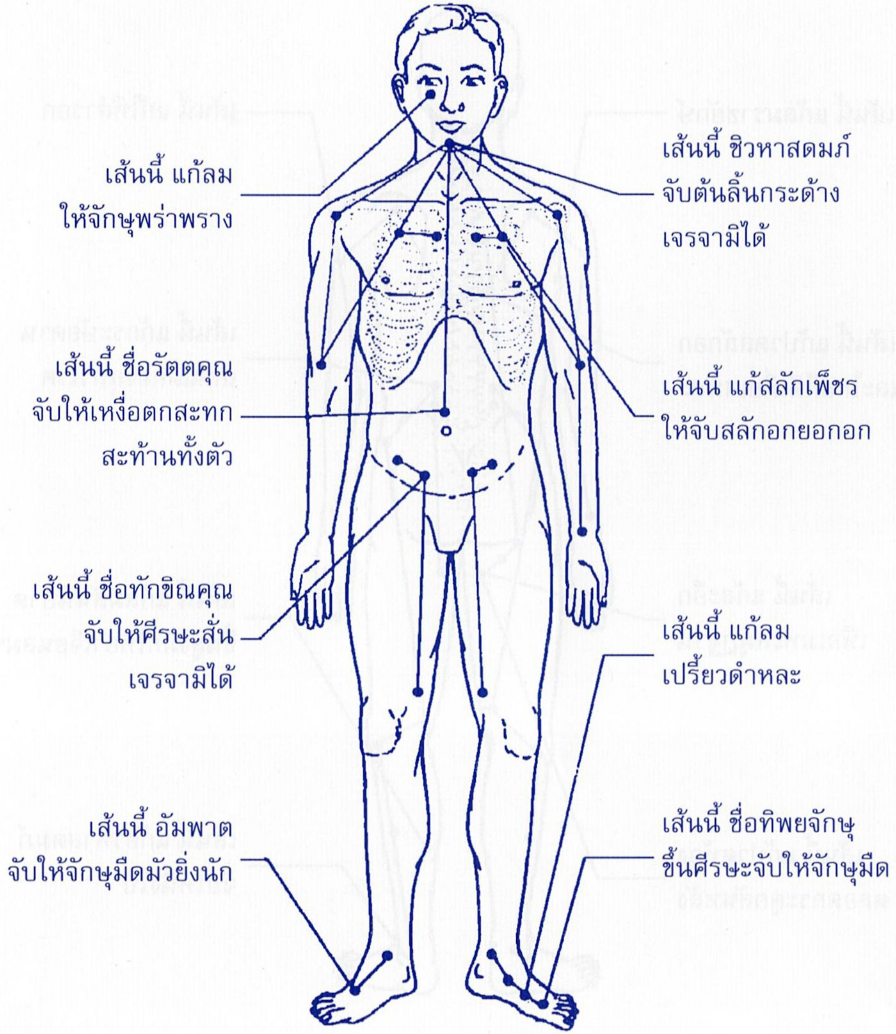
ภาพที่ ๒๓ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองมันทอาโป ประชุมในกองเสมหะ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

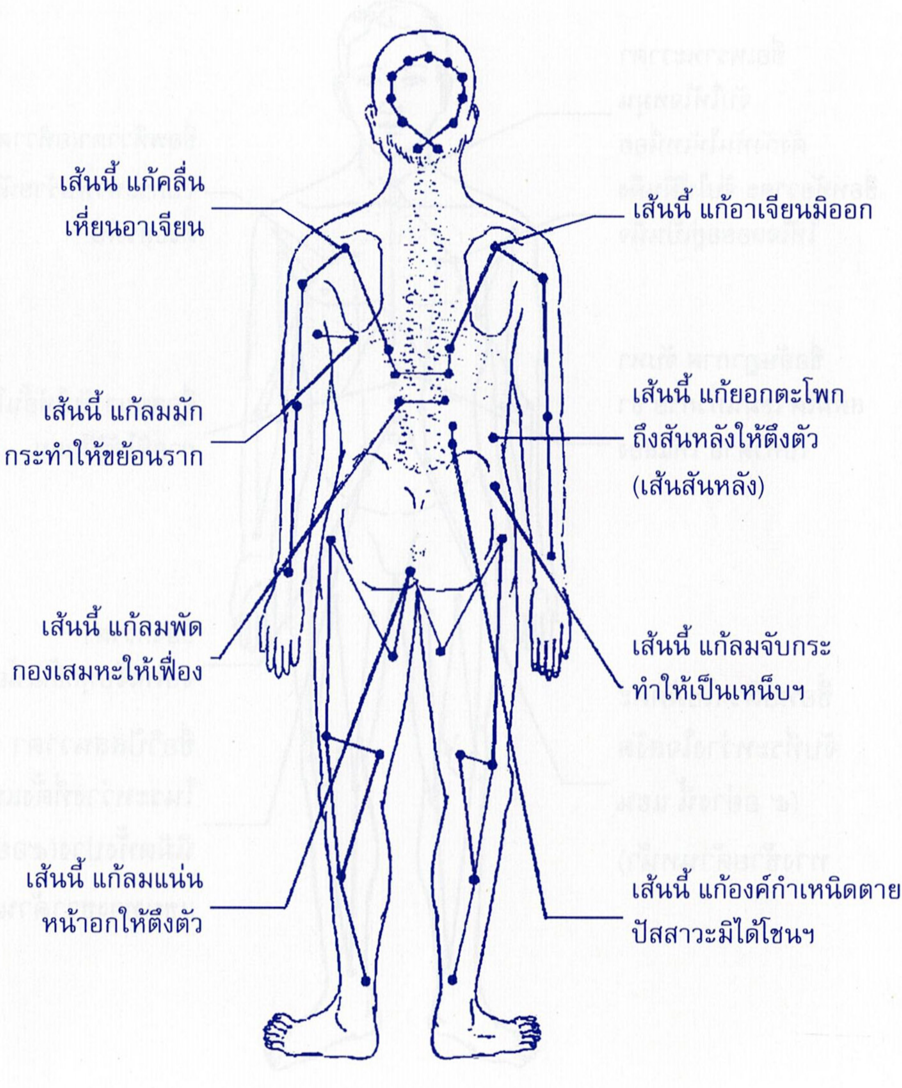
ภาพที่ ๒๔ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองสมวาโย ประชุมในกองสมุฏฐาน ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

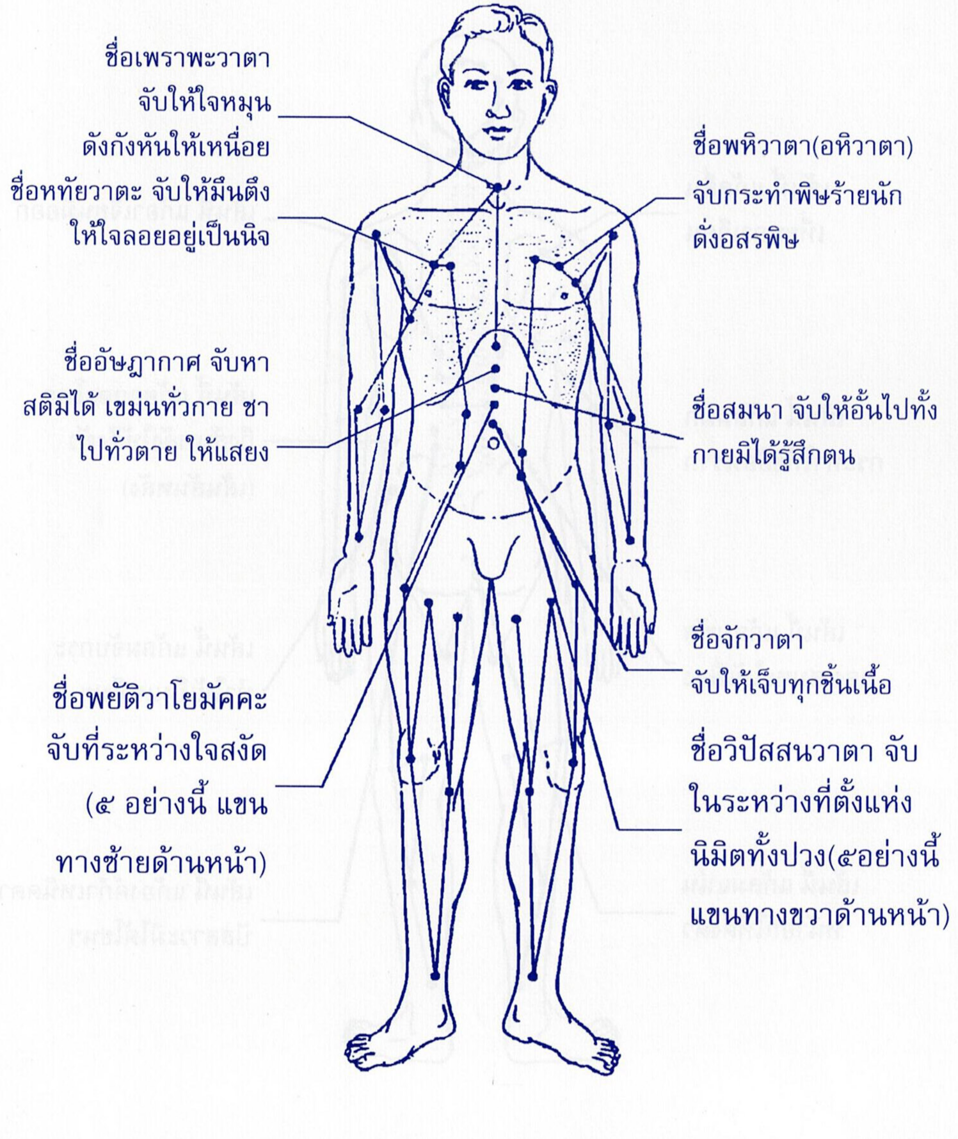
ภาพที่ ๒๔ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองสมวาโย ประชุมในกองสมุฏฐาน ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

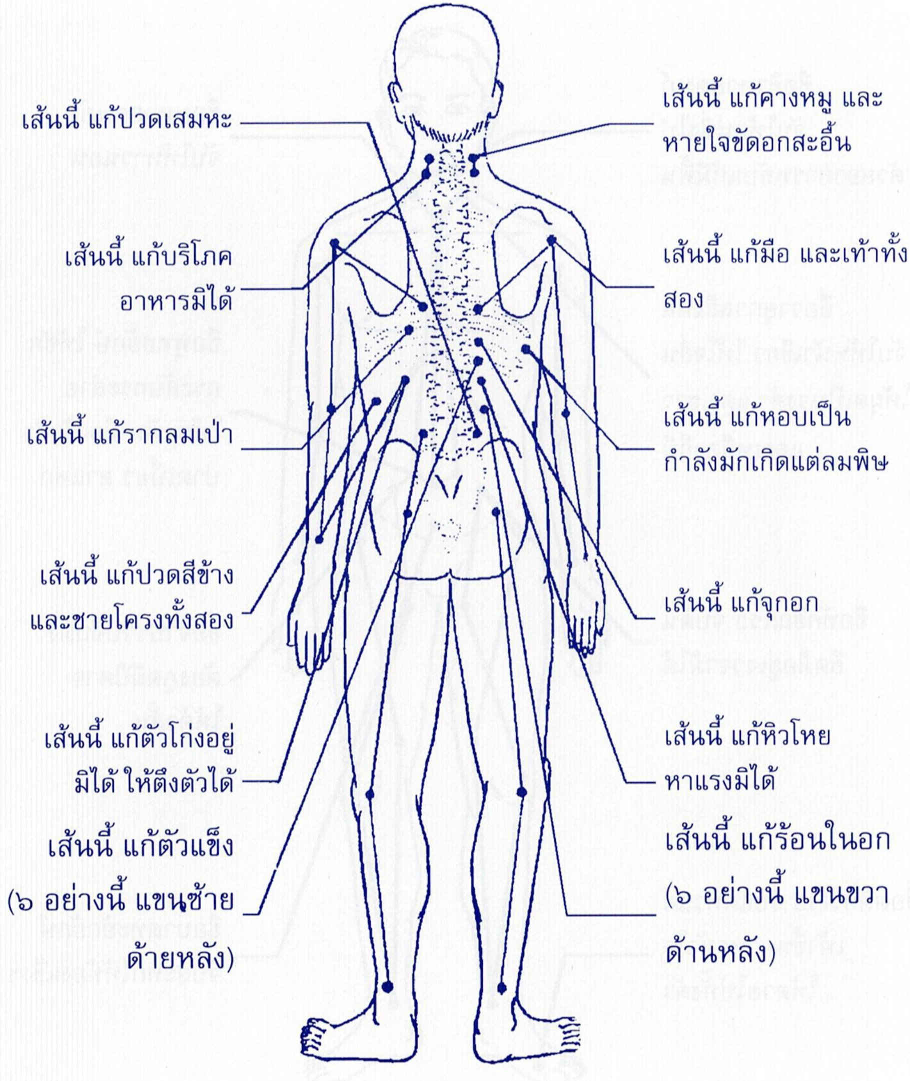
ภาพที่ ๒๕ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองวิสมวาโย ประชุมในกองอนันทจักรวรรดิ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

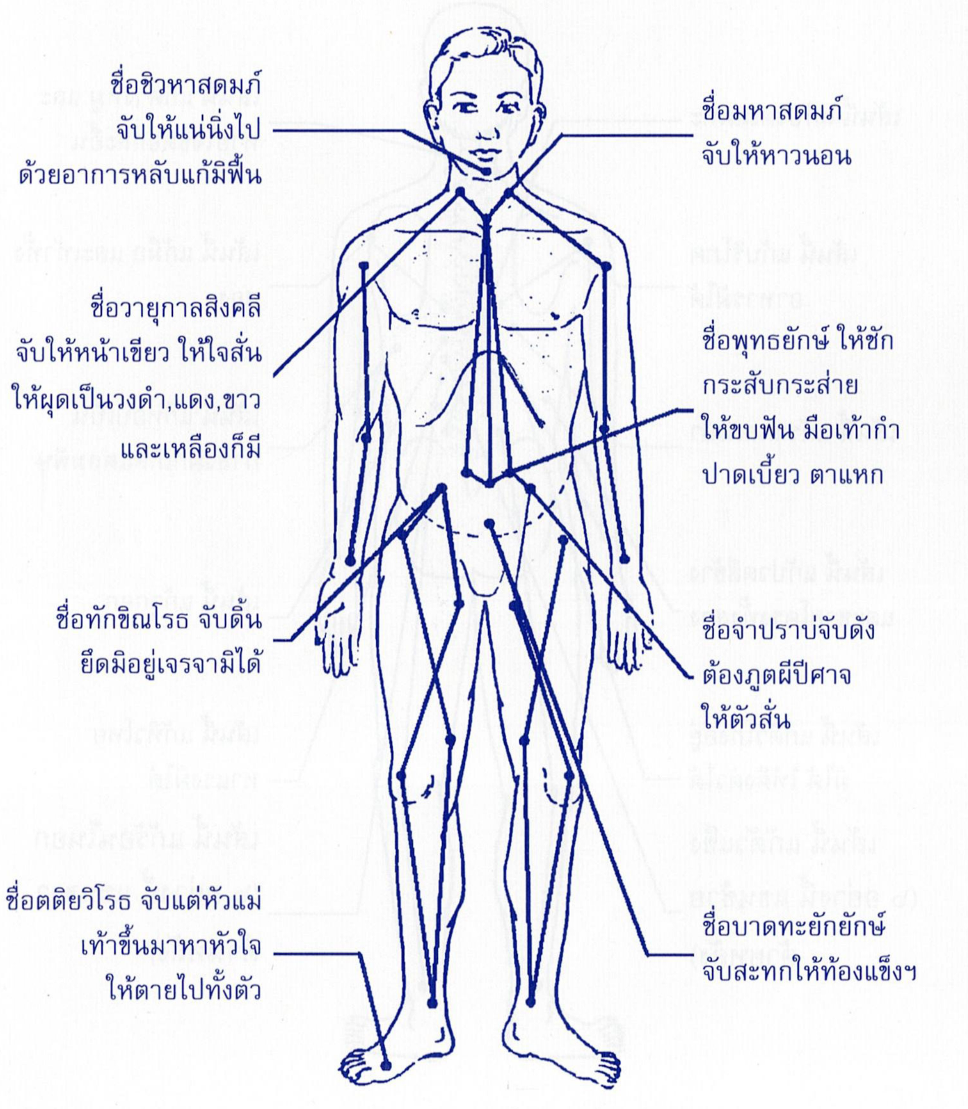
ภาพที่ ๒๕ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองวิสมวาโย ประชุมในกองวาตโรค ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

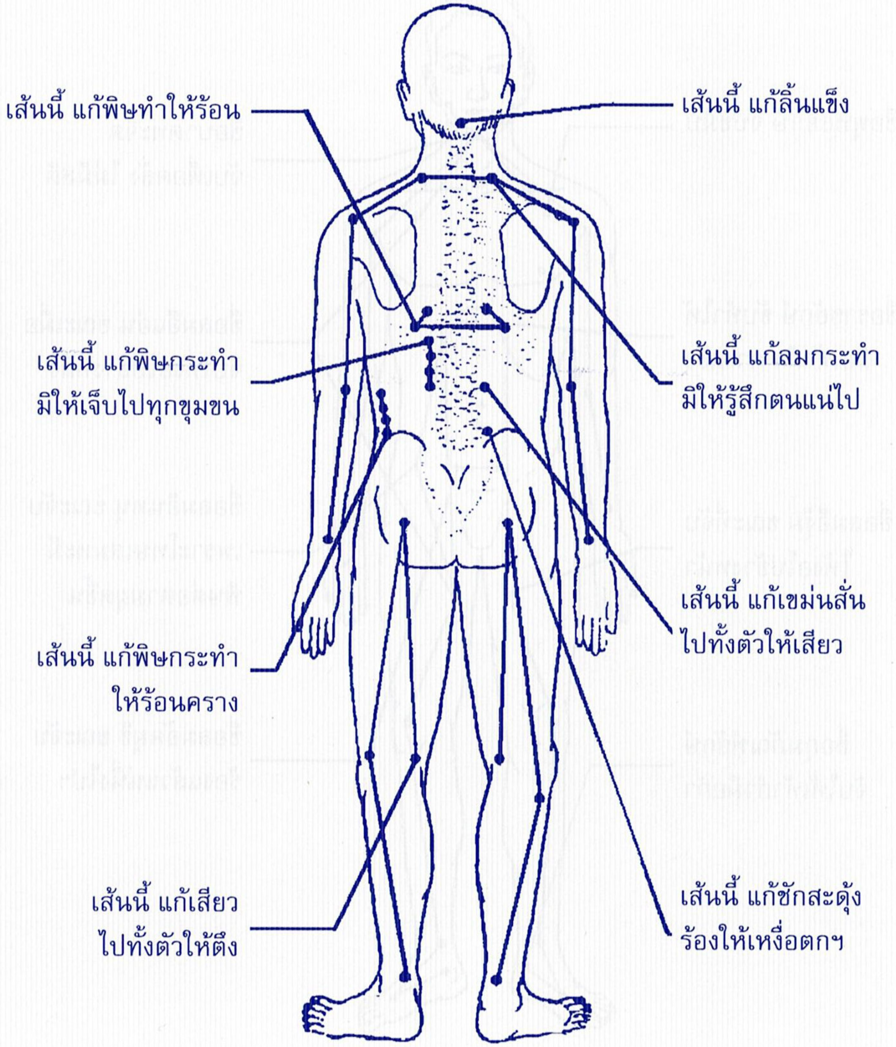
ภาพที่ ๒๖ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองกติกวาโย ประชุมในกองเพร๋าพะวาตะ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

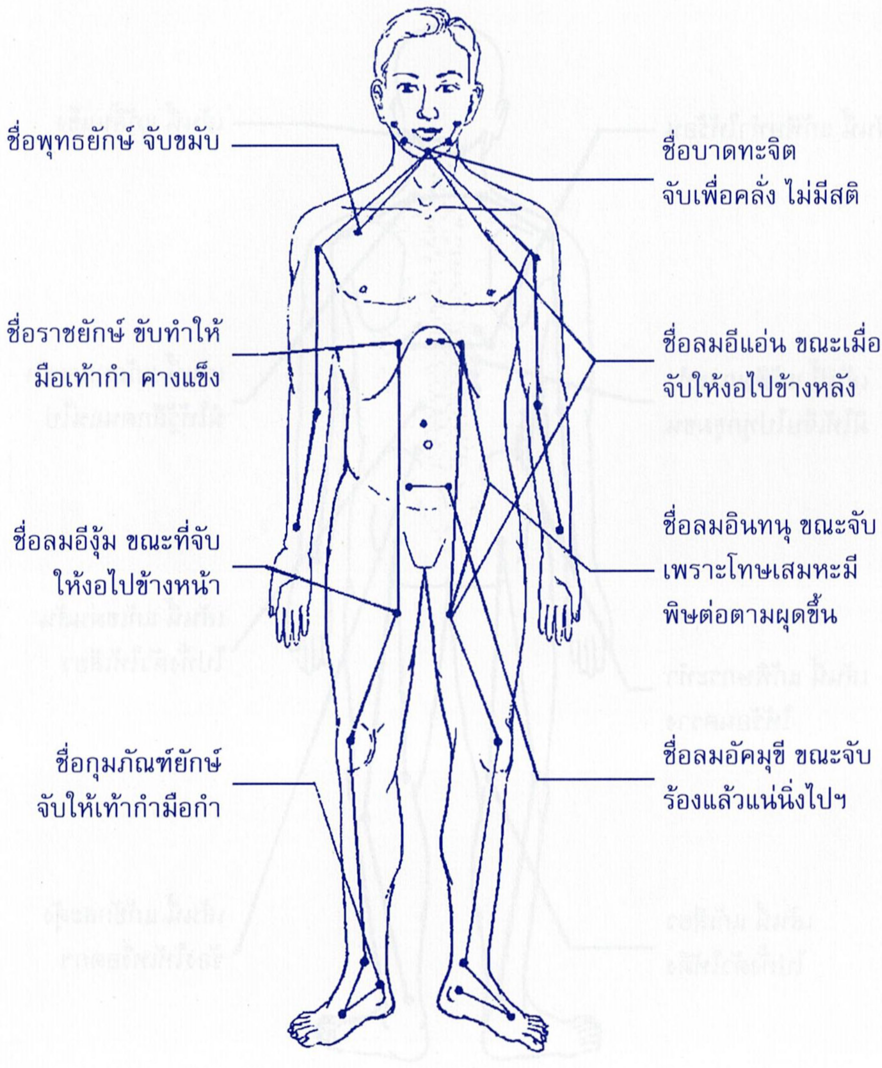
ภาพที่ ๒๖ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองกติกวาโย ประชุมในกองสรรพพิษ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

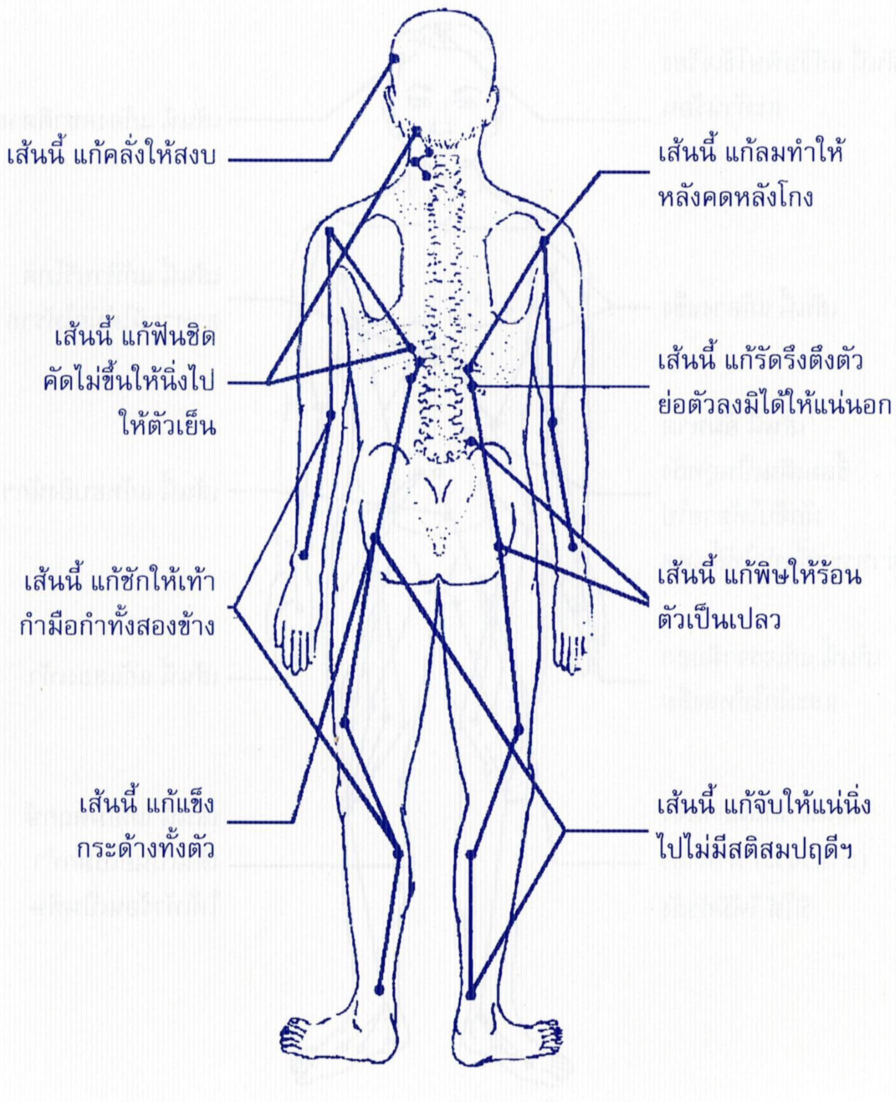
ภาพที่ ๒๗ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองมันทวาโย ประชุมในกองพหิวาตะ สันนิบาต ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

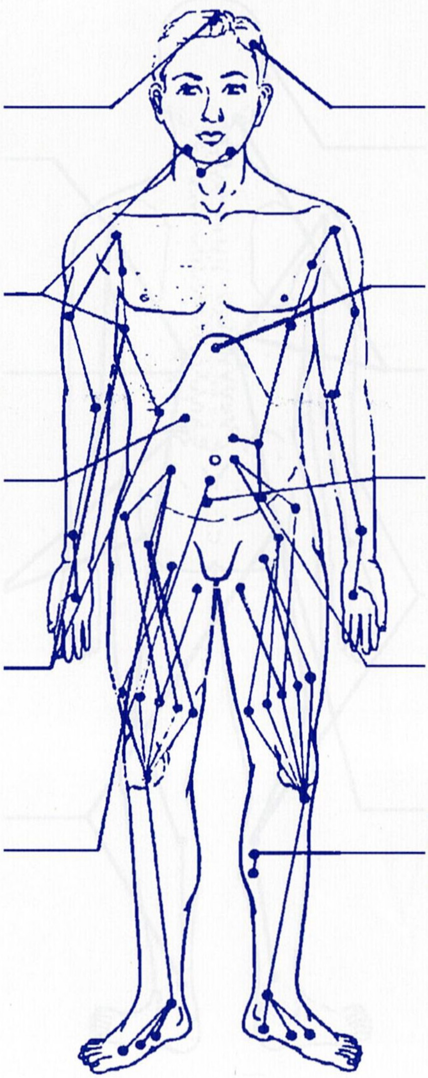
ภาพที่ ๒๗ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองมันทวาโย ประชุมในกองเสมหะ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

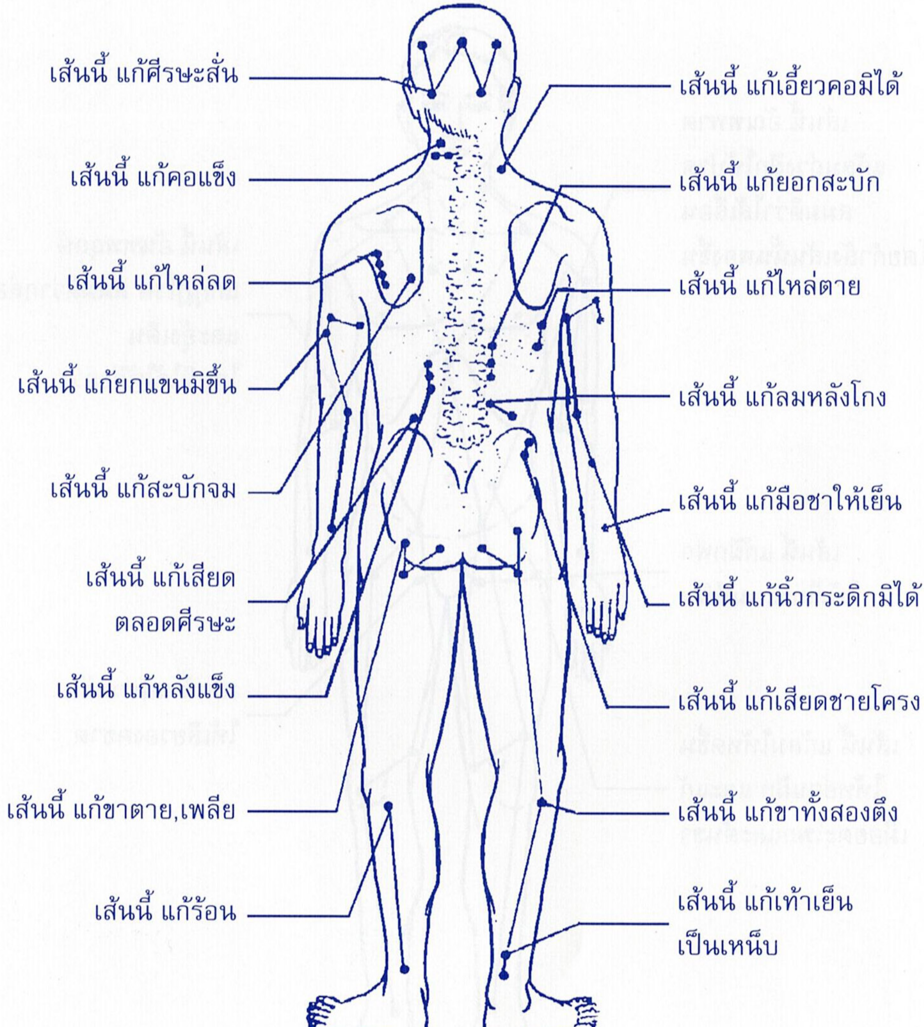
ภาพที่ ๒๘ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองสมปัตวี ประชุมในกองอนันทจักรวรรดิ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

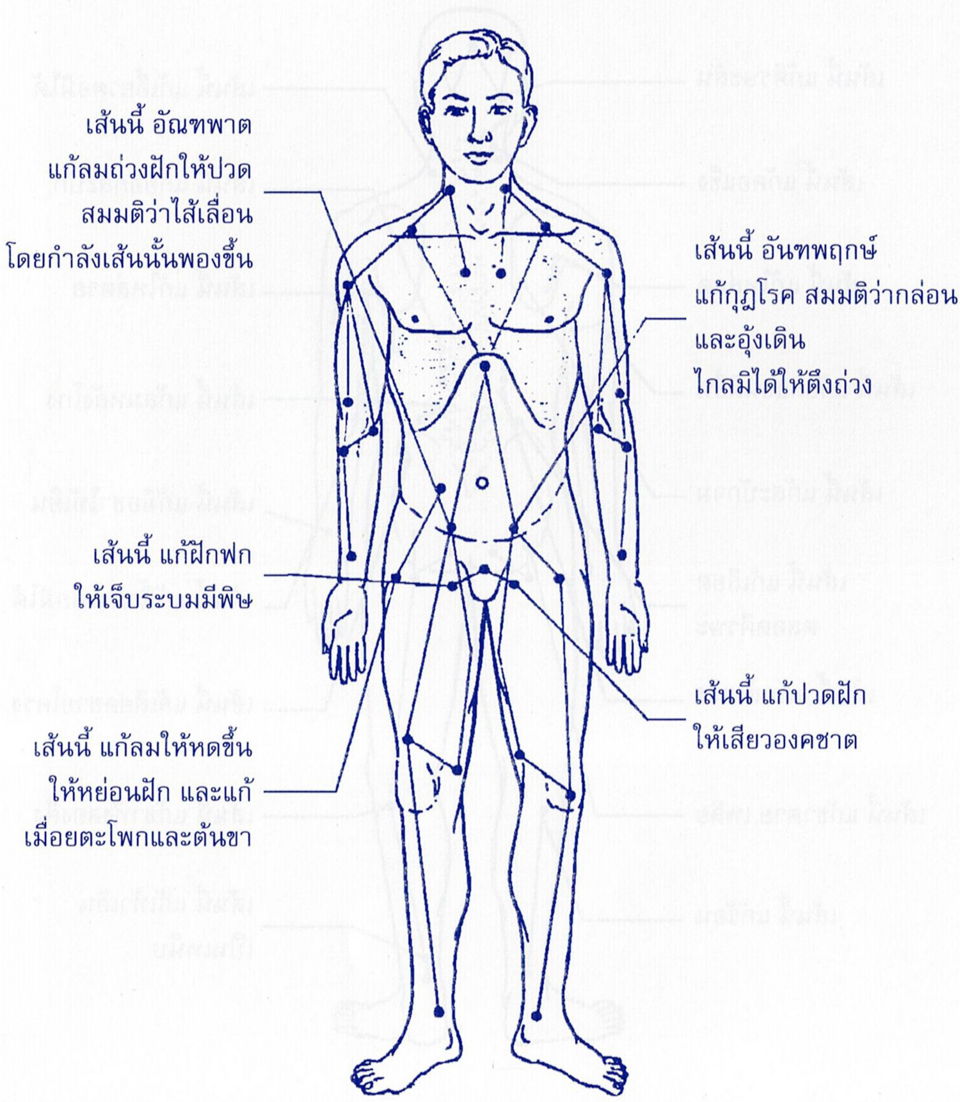
ภาพที่ ๒๘ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองสมปัตวี ประชุมในกองอนันทจักรวรรดิ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

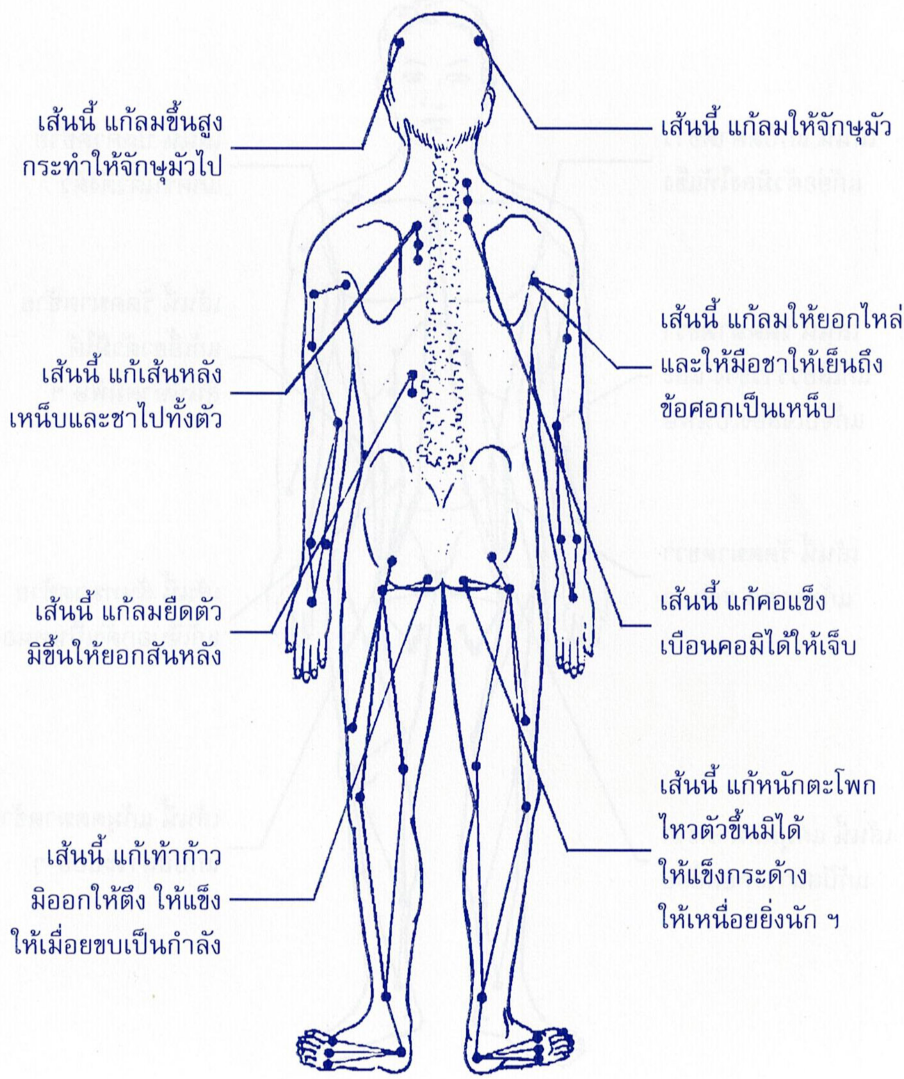
ภาพที่ ๒๙ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองวิสมปัถวี ประชุมในกองตรีกุฎวาตะ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

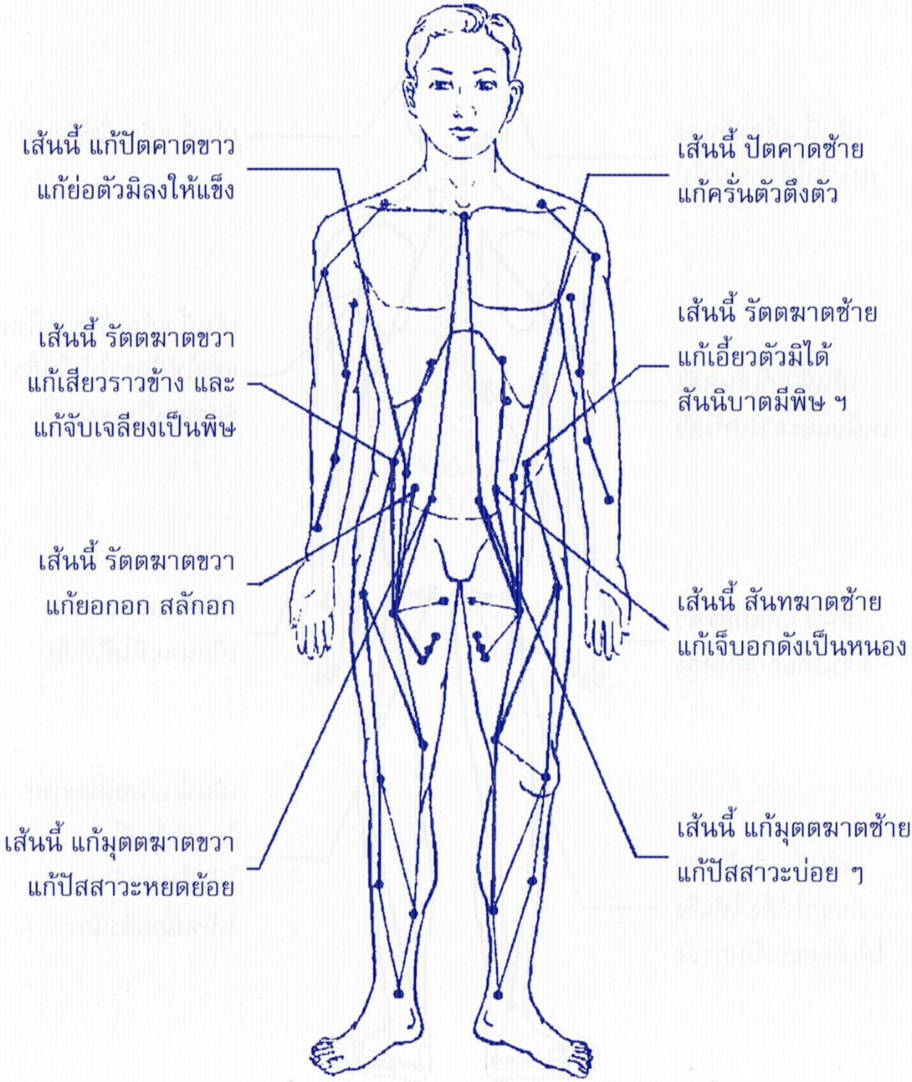
ภาพที่ ๒๙ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองวิสมปัถวี ประชุมในกองตรีกฎฐวาตะ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

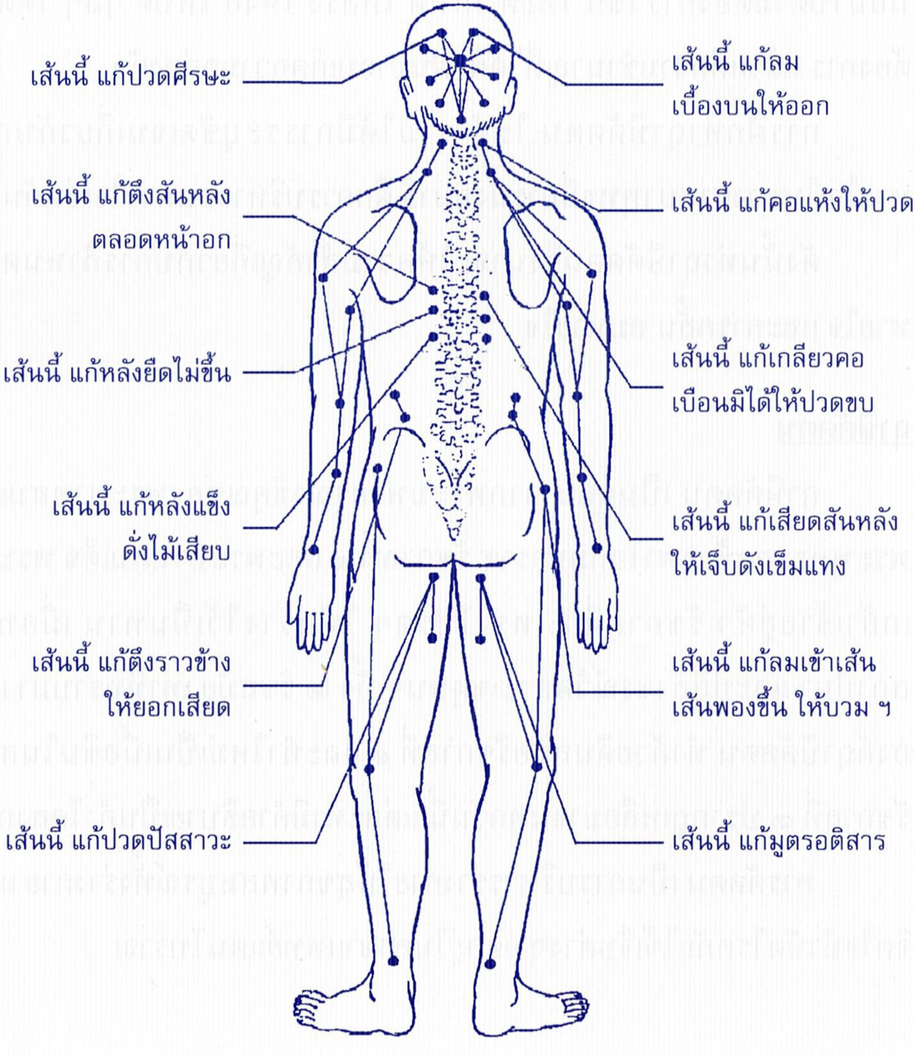
ภาพที่ ๓๐ : ด้านหน้า

ลักษณะแผนหงายรูปนี้ บอกที่แก้ในกองวิสมปัถวี ประชุมในกองอัมพฤกษ์ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

ภาพที่ ๓๐ : ด้านหลัง

ลักษณะแผนคว่ำรูปนี้ บอกที่แก้ในกองกติกปัถวี ประชุมในกองอัมพฤกษ์ ตามที่อาจารย์ได้แนะนำไว้ดังนี้คือ

ศาสนาพุทธกับฤาษีดัดตน

คำว่า " **ดัดตน** " หมายถึงการทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายน้อมไปตามต้องการ เช่น ให้ยืด ให้หด ให้ตรง ให้งอ ให้บิด ฯลฯ ได้ตามต้องการ แล้วแต่ความชำนาญที่ได้ฝึกฝนมาจนเกิดความคล่องตัว

การฝึกท่าฤาษีดัดตน ในตำรามิได้มีการระบุชัดเจนเกี่ยวกับการหายใจ ในทางศาสนาพุทธมีการนั่งสมาธิ ฝึกการบริหารลมหายใจเช่นกัน

ดังนั้นท่าฤาษีดัดตนจึงน่าจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดลมหายใจ และการกลั้น ลมหายใจ

ฤาษีดัดตน

ฤาษีดัดตน เป็นผลมาจากพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ และพระบาทสมเด็จ พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ทรงโปรดฯ ให้สร้างไว้เป็นทาน เมื่อทรงสถาปนา และปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนฯ ทั้ง ๒ รัชสมัย เท่าที่ทราบมา เดิมองค์ฤาษีดัดตน ทำด้วยดินสมัยรัชกาลที่ ๑ และทำใหม่เป็นเนื้อชินในสมัยรัชกาลที่ ๓ ปรากฏเหลือมาจนทุกวันนี้ แต่ละท่ามีคำอธิบายเป็นคำโคลงกวี

การดัดตน เป็นการบริหารร่างกายให้สุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจบำบัดโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ จัดอยู่ในสาขาแพทย์แผนโบราณ

วัตถุประสงค์ของการดัดตน

๑. ฤาษีดัดตน ของไทยเรา มุ่งเน้นแก้เจ็บปวด เมื่อยตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย แก้จุกเสียด แน่นหน้าอก แก้เสมหะ แก้โรคลมต่างๆ ทั่วสรรพางค์กาย เป็นท่าดัดตน แบบสุภาพและเรียบๆ ไม่โลด

๒. ช่วยยกระดับจิตใจให้พ้นจากอารมณ์ขุ่นมัว หงุดหงิด โกรธง่าย การยับยั้งชั่งใจ ความโงกง่วง ความท้อแท้ ย่อท้อ และความกลัว ซึ่งถือว่าเป็นนิวรณ์ เครื่องกั้น กางคุณงามความดี การที่จิตใจบริสุทธิ์ สะอาด ปราศจากเครื่องเศร้าหมองใจ ก็เป็นผลมาจากการดัดตนนี้เป็นเบื้องต้น เช่น การนั่ง ทำสมาธิที่ถูกสุขลักษณะเป็นต้น

๓. มุ่งเน้นเพื่อเป็นการพักผ่อน การพักผ่อนอิริยาบถ พักกล้ามเนื้อ และประสาทแก้เมื่อย แก้ขบระบบตามร่างกายของฤาษีชีไพร ผู้ได้บำเพ็ญพรตเจริญภาวนามานานวันละหลายชั่วโมง ฤาษีนี้คนไทย เรายกย่องว่าเป็นครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทศิลปวิทยาการต่างๆ ให้ศิษย์ เห็นได้จากการนำรูปเศียรฤาษีมาสักการบูชา เพื่อขอพรให้เจริญรุ่งเรืองในอาชีพการงาน

๔. ช่วยให้การเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของแขนขา และข้อต่างๆ เป็นไปอย่างคล่อง แคล้ว ทำให้ร่างกายแข็งแรง ได้สัดส่วน

๕. เป็นการต่อต้านโรคภัย บำรุง รักษาสุขภาพ ให้มีอายุยืนนาน

๖. ทำให้โลหิตหมุนเวียน หรือเลือดลม เดินสะดวก

ประโยชน์และคุณค่าของท่าฤาษีดัดตน

นิทานโบราณมักจะเรียกผู้ที่เป็นนักบวชว่าเป็นฤาษี และในความเป็นจริงของสังคมไทยในอดีตน่าจะมีนักบวชประเภทนี้ แสวงหาความสงบ อาศัยพำนักอยู่ตามป่าเขาบำเพ็ญเพียร นั่งสมาธินานๆ อาจมีอาการเมื่อยขบก็ได้ เมื่อทดลองขยับเขยื้อนร่างกาย การยืดข้อพับ และเกร็งตัวดัดตน ทำให้เกิดท่าต่างๆ แล้วทำให้อาการเจ็บป่วย เมื่อยขบหายไป จึงได้สรุปประสบการณ์บอกเล่าสืบต่อกันมา หรืออาจเกิดจากการคิดค้นโดยคนธรรมดาทั่วๆไป เพราะในสังคมไทยกว่า ๒๐๐๐ ปี เรามีศาสนาพุทธเป็นที่ยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติตน

ดังนั้นนักบวชนักพรต ก็อาจเป็นชาวพุทธที่นิยมการนั่งสมาธิวิปัสสนากรรมฐานนั่นเอง ซึ่งอาจเป็นอุบาสกอุบาสิกา หรือเป็นพระสงฆ์ แต่เมื่อพิจารณาดูท่าดัดตนบางท่าแล้ว อาจไม่สุภาพสำหรับพระสงฆ์ การปั้นรูปเป็นฤาษีไม่มีหลักฐานว่า พระมหากษัตริย์ไทยลอกแบบมาจากที่ใด

แต่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า คนไทยเคารพนับถือฤาษี เป็นครูบาอาจารย์ การปั้นเป็นรูปฤาษี และระบุชื่อฤาษีผู้คิดท่า อาจเป็นกลวิธีทำให้เกิดความขลัง เพราะผู้ฝึกต้องมาฝึกทำท่ากับรูปปั้นเท่ากับฝึกหัดกับครู เพราะฤาษีเป็นครูของศิลปวิทยาการทุกสาขาหมอโบราณ

บางคนพยายามเชื่อมโยงว่าคนไทยเลียนแบบโยคะของอินเดีย เมื่อดูตามตำราท่าต่างๆ ของโยคะแล้วไม่เหมือนกัน และท่าดัดตนของไทยไม่ใช่ท่าผาดโผน หรือฝืนตนจนเกินไป ส่วนใหญ่เป็นท่าดัดตามอิริยาบถของไทยที่มีความสุภาพ และสามารถปฏิบัติได้โดยคนทั่วๆ ไป

อย่างไรก็ตามในจำนวนท่าฤาษีดัดตน ท่ามีท่าแบบจีน แบบแขก และแบบดัดคู่ แสดงถึงการแลกเปลี่ยนความรู้กัน และมีการระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นของต่างชาติ ความจริงแล้วไม่ว่ามนุษย์ที่ใดในโลก ต่างก็แสวงหาทางในการช่วยเหลือตนเองเบื้องต้น และการทำให้ร่างกายแข็งแรงอายุยืนยาว เช่น อินเดียได้แก่โยคะ จีนมีการรำมวยจีน (ไท้เก๊ก) ไทยมีฤาษีดัดตน ซึ่งนอกจากมีสรรพคุณในการรักษาโรคแล้ว ยังเป็นการบริหารร่างกาย ทำให้ร่างกายตื่นตัวแข็งแรง และเป็นการพักผ่อน

ดัดตนดำรงกายอายุยืน

ภาพชุดที่ ๒

ภาพฤาษีดัดตน

บอกการดัดตนแก้โรคต่าง ๆ และการบริหารกาย

รวม ๑๑๔ ภาพ

ดัดตนแก้ลมปวดศีรษะ แก้เสมหะ

พระมโนสำนักด้าว ดงยูง ยางแฮ
จิตพรั่นหวั่นหวาดฝูง มฤคร้าย
กำเริบโรคขบสูง สังเวช องค์เอย
นั่งดัดหัตถ์ขวาซ้าย นบเกล้าบริกรรม

...พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๓...

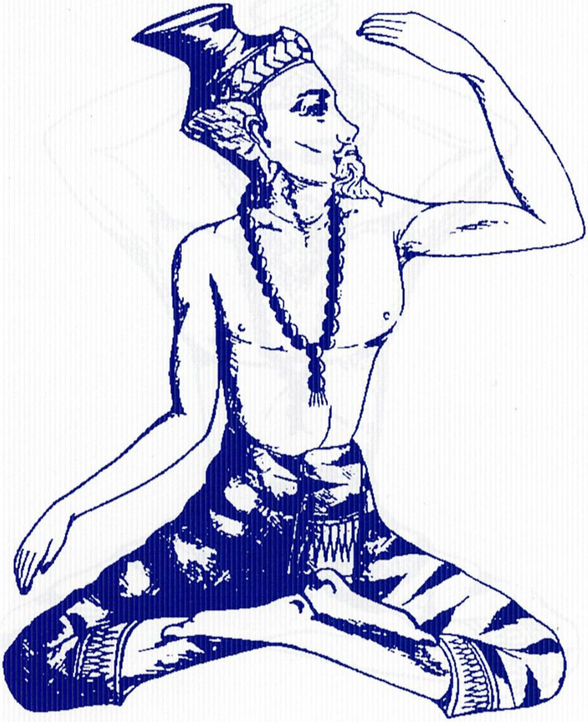
ดัดตนแก้ลมเจ็บศีรษะ แก้ตามัว

มุนีมีฤทธิ์มาก เพียงใด
ฤาพ้นทุกข์โรคภัต นั้นได้
ปวดเวียนเศียร มัวนัยน์ อาจแก้หายนา
ขัดสมาธิ์ยกหัตถ์ขึ้น หัตถ์นั้น อิงเศียร

...หงส์ทอง...

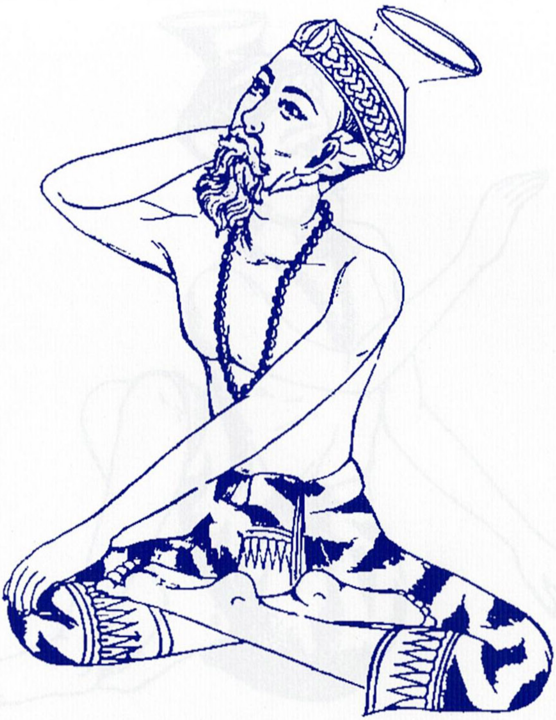
ดัดตนแก้ลมในศีรษะ จมูก และบ่า

สัจพันธ์นักสิทธิ์ผู้ บำเพ็ญ
นามวัชรวงศ์วานเป็น เทพไท้
ขัดสมาธิ์ยกหัตถ์เห็น ท่ารำ ไว้แฮ
ลมเกิดในเศียรไซร้ จักหาย คลายไป

...หงส์ทอง...

ดัดตนแก้ลมเวียนศีรษะ

สมาธิขัดหัตถ์ยุดทั้ง เพลาเศียร
สะสร่างแสลงลมเวียน ศีระเกล้า
นามธหะพระผู้เพียร ผนวชเนิ่น นานแฮ
ธะอักษรควบเข้า เพิ่มให้นามกรุง

...กรมหมื่นนุชิตชิโนรส...

ดัดตนแก้ลมวิงเวียนศีรษะ แก้ลมลงเท้า

ฤาษีสุเมธนี้นั่ง ไม่ถนัด
กระหย่งเท้าเข่าขัด เหลี่ยมถ้า
เอี้ยวองค์อีกสองหัตถี ไหว้เหวี่ยง อยู่เฮย
แหงนพักตร์ที่เพ่งฟ้า บอกแก้วิงเวียน

...พระอริยวงศ์มุนี...

ดัดตนแก้ลมวิงเวียนศีรษะ แก้ลมกล่อน

สิทธิกรรมนั่งหน่วงเท้า ไขว่คอ
ตึงตลอดสอดมือพอ งูบง้ำ
ตึงตลอดสอดมือพอ โขลงเข่าไว้แฮ
แก้กล่อนแห้งกล่อนน้ำ กล่อนเส้นกล่อนกษัย

...พระยาราชมนตรีบริรักษ์...

ดัดตนแก้เสมหะในลำคอ แก้ลมปะกัง

กาลชฎิลดัดมล้าง ลมดู
ไคลขมับจับหนุ นวดเน้น
มึนเศียรมืดจักษุ เสื่อมสร่าง ไซร้แฮ
ไว้ฉบับบอกเส้น ประสิทธิแก้ลมปะกัง

...เจ้าพระยาคลัง...

ดัดตนแก้เสมหะในลำคอ

พระยุทธอักขระไขว้ นามยุทธ์
สืบอักษรตราบสุด สี่สิ้น
นั่งสมาธิหัตถ์สัปปายุทธ์ เศียรอิก แข้งนา
เสมหะปะทะต้นลิ้น ลงล้างลำคอ

...กรมหมื่นนุชิตชิโนรส...

ดัดตนแก้ลมในคอ แก้สมสมาธิ และศีรษะ

พระกาญจลมเสียดเส้น สอเสียว
เพื่อนขึ่นบ่เดินเทียว เที่ยวง้อ
แก้คอบิดคอเหลียว ลมเหือดแห้งแฮ
คู้เข่าขาก่อมก้อ หัตถ์เคล้นไคลขา

...พระญาณปริยัติ...

ดัดตนแก้ลมให้เสมหะตก

สองหัตถ์ประนมขึ้น เหนือทรวง
คุกเข่านิ่งให้หนักหน่วง ทับไว้
เวชยันวงศ์เทพสรวง คิดวิธีนา
แก้เหตุทำให้เกิดได้ เสมหะในคอ

...ไตรภพ...

ดัดตนแก้คอเคล็ดไหล่ขัด

นักพรตพักตร์เพศม้า มีแผนพม่านา
ชื่ออัศวมุขีแขน คู่คู้
ท่าอัดดัดเหลี่ยมแบน แบะเข่า
คอเคล็ดแคลงไหล่หลู่ โฉลกแก้ตลอดกัน

...พระองค์เจ้าทินกร...

ดัดตนแก้ลมในคาง

เกิดลมแล้วปวดเมื่อย ในคาง
ควรแก้กันตามอย่าง ท่านชี้
พระดาบสมอบทาง แก้ไว้ ก่อนมา
นั่งยองกับพื้นอย่างนี้ หัตถ์เน้น กุมเศียร

...ไตรภพ...

ดัดตนแก้ลิ้นกระด้าง

พระภาระทราชเชื้อ	ชีดง
อยู่ป่าอาไศรยพง	พุ่มไม้
คุกเข่าหัตถ์ไขว้ตรง	อุระภาค ตนนา
แก้กระด้างลิ้นได้	ท่านี้ดีจริง

...พระรัตนมุนี...

ดัดตนแก้ลิ้นไก่หดคอแข็ง

โคดมมหาราชนี้ เคราขาว ยุ่งแฮ
เกศาและเคราขาว นั่นแท้
คุกเข่าทับซ่นเท้า หัตถ์เผย ออกนา
เหตุเกิดเพราะคอแท้ ลิ้นไก่คลายแข็ง

...หงส์ทอง...

ดัดตนแก้ลมชักปากเบี้ยว ลิ้นตาย และมือเท้าเหน็บ

ผิวลมเข่าคอยั้ง เหน็บหนัก
กายสั่นฟันชิดชัก ปากเบี้ยว
พระกาลสิทธิแถลงลักษณ์ เลศท่า แก้นา
เหนี่ยวไหล่หน่วงเท้าเอี้ยว อกโอ้อนิจจัง

...หลวงลิขิตปรีชา...

ดัดตนแก้ลมในทรวง

หน่วงหนักแน่นเหนี่ยวโน้ม หนาวเหน็บ
เหน็บแน่นอุราเจ็บ อาพาธ
มนุษย์มีวิธีเก็บ แก้ตามแบบนา
ยกหัตถ์สองห้ามญาติ บาทนั้น สมาธิพ้น

...สุวรรณหงส์...

ดัดตนแก้ลมอก

สัจพันธ์นิกสิทธิผู้ สถิตสัจ พันธ์เอย
ลมเสียดทรวงอกอัด โรคเรื้อ
ประจงสองหัตถ์ดัด ดันเข่า สองนา
นวชาตใคร่ได้เชื้อ นวดเท้าอธิษฐาน

...ขุนธนสิทธิ...

ดัดตนแก้ลมในอก แก้องคชาติ

พระโสมะยาคะโอ้ อักดก
อาพาธแน่นในอก อัดอั้น
เหยียดแขนยืดเข่าผงก แหงนพักตร์ อยู่พอ
เอวแอ่นอืดใจกลั้น ดัดแล้วลมถอย

...พระองค์เจ้านวม...

ดัดตนแก้ลมในทรวงเกิดพยาธิ แก้ลมข้อมือ

อนิตถิคันธ์ท่านนิ่วหน้า ตาถลึง
ลมเสียดสองหัตถ์ตึง ปวดคิ้ว
พับเข่านั่งคำนึง นึกดัด ดังฤๅ
กายชดชระดัดนิ้ว นพท่าเทพพนม

...พระญาณปริยัติ...

ดัดตนแก้ลมในท้อง

สุพรรณโรคในภพนี้ มากมี
ทุกสิ่งล้วนมีวิธี แก้ได้
ลมร้ายเกิดในนาภี จะแก้หายนา
วิธีหนึ่งขัดสมาธิไขว้ หัตถ์รั้งถึงทรวง

...สุวรรณหงส์...

ดัดตนแก้ลมในลำลึงค์

อัคคะตบะเพี้ยง เพลิงผลาญ ภพฤๅ
ถวายเกราะองค์อวตาร ท่านนั้น
นั่งดัดหัตถ์สองผสาน พนมนิ่ง อยู่นา
เพื่อขัดปัสสาวะอั้น ออกได้โดยใจ

...พระอมรโมลี...

ดัดตนแก้ลมในลำลึงค์ แก้ลมอัณฑะ

โยคีอังคตกล้า สมาบัติ
รู้ชาติเนาวรัตน์ชัด ชื่อนั้น
แก้ลมเสียดเสียวขัด ลำผัก หายแฮ
นั่งสมาธินวดคอคั้น ขบเขี้ยวตาขมึง

...ขุนธนสิทธิ...

ดัดตนแก้ปวดท้อง แก้สะบักจม

ทรงนามยามอณุนี้	เนาพนา เวศนา
ชูเชิดสองพาหา	หัตถ์ช้อย
นั่งแบะฝ่าบาทา	ซ้อนทับ กันนา
แก้ป่วนปวดท้องน้อย	อีกเส้นสบักจม

...พระองค์เจ้าคเนจร...

ดัดตนแก้ลมในสันหลัง แก้ลมจุกเสียด

นักสิทธิสันโดษด้น แดนดง
นามพุทธชฎิลทรง ตำหรับแท้
ไขว้หัตถ์รัดอกองค์ สมาธิเพชร นั่งนา
จุกเสียดสรรพางค์แก้ กอบด้วยดัดหาย

...พระสุพรรณสมบัติ...

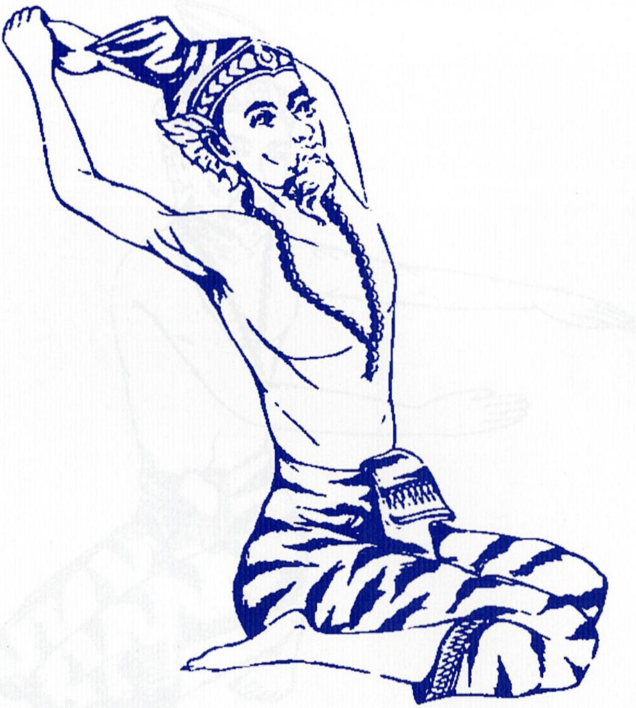
ดัดตนแก้เจ็บหลัง

สองหัตถ์ไขว้กอดไว้ เคล้นทรวง
ขัดสมาธิแก้ทั้งปวง หายได้
วัชระเชื้อแมนสรวง ท่านคิดไว้นา
ด้วยท่านเล็งเห็นให้ แพทย์นี้ มีดี

...สันติวัฒน์...

ดัดตนแก้ปวดท้อง แก้ข้อเท้า

พับเพียบเรียบยืดอกขึ้น ตนตรง
สองหัตถ์ไพล่หลังจง เหยียดด้วย
วิศวามิตรเนาดง ท่านบอก ไว้นา
ปวดท้องและบาทช่วย โรคร้ายหายสูญ

...ไตรภพ...

ดัดตนแก้ลมสันหลัง และเข่า

ตำราดัดตนนี้ เคยมี
บทหนึ่งบอกวิธี แก้ไว้
คุกเข่ากราบแขนชี้ บิดเบี่ยง กายแฮ
วิธีนี้ท่านว่าให้ ลมร้ายพ่ายหนี

...สันติวัฒน์...

ดัดตนแก้ปวดท้อง สันหลัง ลำไส้ และข้อเท้า

ฤาษีสีชื่อให้ นามนคร รามเอย
อัจนะคาวีอักษร อะตั้ง
พับชงฆ์เทิดถวัดกร สองไพล่ หลังนา
แก้ขัดข้อเท้าทั้ง ป่วยท้องบรรเทา

...กรมหมื่นนุชิตชิโนรส...

ดัดตนแก้ลมเสียดตัว

สิทธาสันโดษด้าว เดียวดาย
สิงห์สาบ่กล้ำกลาย เข้าใกล้
นั่งทับเส้นเท้าผาย เข่าขยาย นั้นแฮ
หัตถ์นั้นท่ารำไซร้ ลมเสียด เครียดคลาย

...สุวรรณหงส์...

ดัดตนแก้ลมตะโพก แก้เสียดข้าง

พระองค์อมรเมศแก้ กายโกง
ลมเสียดเสียวสลักโครง ปวดอู้
ซุนเหนี่ยวเกี่ยวไหล่โขลง ลมเบ่ง เบาเอย
มือหนึ่งเหนี่ยวขาคู้ ขยาดท่าระอาทำ

...พระอริยวงศ์มุนี...

ดัดตนแก้ลมต้นตะโพก แก้แขนขัด

ระบือนามโคบุตรก้อง กุณฑ์สรร สฤษฎีเฮย
ถอดหทัยทศกรรฐ์ เก็บไว้
ท่าดัดพับเพียบฝัน พักตร์หน่อย ณ แฮ
แขนใด่ขัดเท้าให้ หัตถ์บ่ไข้นวดแขน

...พระอริยวงศ์มุนี...

ดัดตนแก้ขัดเอว

วัจนับเนาว์พนัสห้วย หุบเหว
นอบนบเพลิงเปล่งเปลว ค่ำเช้า
อาพาธขบขัดเอว โอ้เทวศ ฉังเอย
เก็งข้อกดตะคากเข้า ศอกคู้ขมึงทึง

...พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๓...

ดัดตนแก้ลมเอว

พระวัชมฤคเลี้ยง บุตรลบ
นั่งหย่องสองมือจบ เจิดหน้า
แก้เส้นสะดุ้งขบ เอวยอก หายนา
นั่งหย่องส่องหัตถ์คู้ ศอกแก้ลมขา

...พระศรีสุทธิวงศ์...

ดัดตนแก้ลมเอว

พระไชยาทิศเชื้อ ชฎิลดง
ลมเสียดเส้นสะเอวองค์ ขดค้อม
นั่งสมาธิถวัดวง กรเวียน เอวแฮ
เหยียดหัตถ์ดัดตนน้อม เหนี่ยวแก้สกลกาย

...ออกยาโชฎึกราชเศรษฐี...

ดัดตนแก้ลมอัณฑพฤกษ์

สารพันอันเกิดแต่	อัณฑะพฤกษ์ นั้นนอ
อุ้มเท้าเกิดตึงตรึก	ถนัดน้อย
ดาบสพำพรตพฤกษ์	สันโดษ ดงนา
นั่งหน่วงเหนี่ยวเท้าคล้อย	ส้นชิดติดกัน

...ธนูทอง...

ดัดตนแก้ลมอัณฑพฤกษ์

อัณฑพฤกษ์เกิดพิษเพราะ เตโช
ความเจ็บเกิดอักโข เกิดแล้ว
เนาพนัสพฤกษาโค อุตมะ นั้นนอ
นั่งดัดหัตถ์ยันพักตร์แล้ว ส้นชิดติดเสมอ

...สุวรรณหงส์...

ดัดตนแก้ลมอัณฑพฤกษ์

สองกรสอดเกี่ยวคล้อง	หลังชงฆ์
อัณฑพฤติอันเกิดดง	แก้หาย
พระโสณสันโดษดง	ด้าวเดียว ดายนา
รอบรู้การดัดตนคลาย	โรคร้ายหายสูญ

...สุวรรณหงส์...

ดัดตนแก้ลมอัมพฤกษ์ แก้ลมอัณฑพฤกษ์

โควินทร์แนะกกให้ รามแผลง อสูรฤา
สาปไก่นนทรีแรง ฤทธิ์เฝ้า
อัมพฤกษ์พิบัติแสดง ดัดดับ คลายนอ
ตั้งส้นสองมือเข้า ประทับข้างขีนองค์

...พระศรีวิสุทธิวงศ์...

ดัดตนแก้ลมอัณฑวาต แก้ลมให้ระส่ำระสายตัวให้เบา

โยคีอะแหม่แม้น แขกพราหมณ์พรตเฮย
มือสิบเอ็ดนิ้วสลาม ศิวะไท้
แก้ลมอัณฑวาตตาม ลำแล่น เสียวนา
คู้เข่าทั้งสองไขว้ หัตถ์เคล้นไคลคอ

...พระองค์เจ้าศิริวงศ์...

ดัดตนแก้ไหล่ แก้ตะโพก แก้ขัดเข่า

พระชนกนักสิทธินี ชนะมาร
ไตรเพทไตรพิธญาณ ย่อมแจ้ง
ยอกไหล่ยอกตะโพกปาน ปีนปัก อยู่นอ
คู้เข่าศอกกดแข้ง หัตถ์เคล้นไคลทรวง

...พระรัตนมุนี...

ดัดตนแก้ลมหัวไหล่ และเท้าทั้งสอง

เหยียดขาแล้วชักเข้า อย่างคู้ เข่านา
สองหัตถ์เหยียดหยัดสู้ หัตถ์ไว้
วรเชษดาบสผู้ ทรงวิทย์ นั้นนา
หัวไหล่สองเท้าได้ ลมหายสบายองค์

...สุวรรณหงส์...

ดัดตนแก้ลมจุกเสียด แก้ลมในแขน

นักสิทธิสันโดษด้น แดนดง
นามพุทธชฎิลทรง ตำหรับแหร้
ไขว้หัตถ์รัดอกองค์ สมาธิเพชร นั่งนา
จุกเสียดสรรพางค์แก้ กอบด้วยดัดหาย

...พระสุพรรณสมบัติ...

ดัดตนแก้แขนขัด

พระนารอดโยคี มีฌานกล้า
แต่ยังคงเมื่อยล้า ฤาห้ามได้
จึงดัดตนเร่งค้นคว้า ตามบอก ไว้เอย
พับเพียบหัตถ์คลึงศอกใต้ อิกไคล้คลึงคาง

...ธนูทอง...

ดัดตนแก้ลมในแขน มือ และเท้า

สิทธาห้อยเท้านั่ง เนินไศล
ชื่อพยาธิประไลย เลื่องหล้า
ชูหัตถ์หนึ่งไคล คลึงศอก ไซร้นา
ดัดไล่ลมกลัดกล้า เมื่อยเท้ามือคลาย

...พระมุนีนายก...

ดัดตนแก้ลมในแขน

เหยียดหัตถ์ดัดนิ้วนั่ง ชันเพลา
แก้เมื่อยขัดแขนเบา โทษได้
ยาคะรูปนี้เอา ยาชื่อ ใส่เอย
ผสมสี่นักสิทธิให้ ชื่ออ้างอยุธยา

...กรมหมื่นนุชิตชิโนรส...

ดัดตนแก้ลมในมือทั้งสอง

สองมือยกปี่ขึ้น เป่าดัง
ตามอย่างที่ท่านบัง คับไว้
ขาขวาไขว้ซ้ายพับนั่ง กับพื้นนาพ่อ
แก้ลมในมือไซร้ และเพื่อเพลินใจ

...ธนูทอง...

ดัดตนแก้ลมต้นขา สันนิบาต และตามัว

แบะขาคู้เข่าเข้า สันเสมอ
บิดไหล่หงายแขนเผยอ ยึดไว้
เวียนเศียรจิตใจเผลอ พลันเสื่อม ส่างนอ
พระสุธามันต์ได้ คิดแล้วอย่าฉงน

...พระพุทธโฆษาจารย์...

ดัดตนแก้ลมต้นขา สันนิบาต และตามัว

ไม้ขัดดัดทรวงไว้ ด้วยกร
หัตถ์ยุคข้อบาทตอน ป่วยไข้
ขัดสมาธิซ่นชิดก่อน อาจถอน ลมเฮย
สุกทันต์ท่านคิดไว้ เพื่อแก้ นัยน์มัว

...พระอริยวงศ์มุนี...

ดัดตนแก้ลมต้นขาทั้งสอง

ดาบสนามเวชยันต์ เรืองฤทธิ์
ศึกษาเวชกิจวิชาการ แพทย์ได้
เรียนรู้แก้ลมพาล ในอุ รุนา
สองหัตถ์สอดเพลาไว้ เขย่งเท้า นั่งยอง

...สุวรรณหงส์...

ดัดตนแก้ลมในขา

รูปมนุษย์หน้าประหนึ่งเนื้อ นามกระไลย โกฎแฮ
บุตรอิสิสิงห์ไสย สาตรรู้
ระบอบระบิลไตร ดายุคโน้นพ่อ
นั่งหย่องสองหัตถ์คู้ ศอกแก้ ลมขา

...พระศรีวิสุทธิวงศ์...

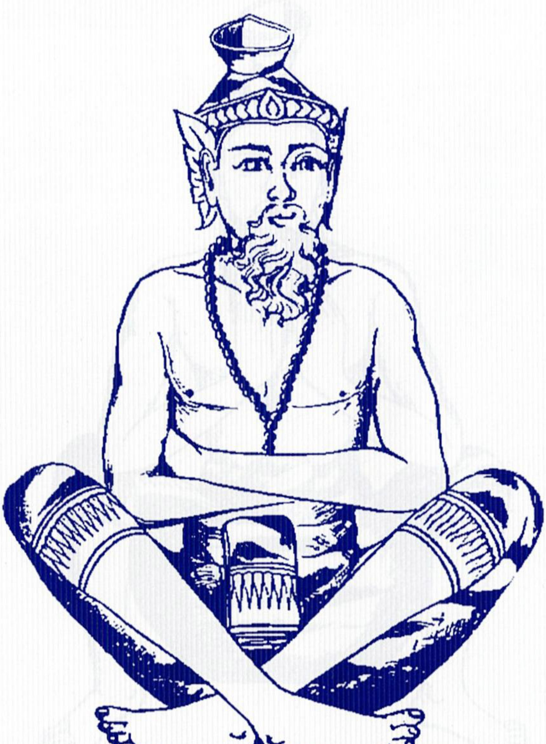
ดัดตนแก้ลมในขา

สุทธาวาสชาติทุกข์แจ้ง มรณะ เที่ยงแฮ
ผนวชหน่ายไอสูรย์สละ เสลขได้
อาพาธเพื่อวาตะ ตึงเมื่อย ขาเอย
ยกเข่าคู้บาทไขว้ หัตถ์น้าวเหนี่ยวขา

...กรมหมื่นไกรสรวิชิต...

ดัดตนแก้ลมในเข่า และเท้า

ศาสตร์แพทย์มีลึกล้ำ นานมา
พระอาจารย์ท่านสรรหา มาไว้
เข้าฌานเกิดเมื่อยขา และเข่านั้นฤๅ
ขัดสมาธิทรวงกอดไว้ แก้ให้ ร้ายหาย

...วสันต์...

ดัดตนแก้เข่าขาตาย

บำเพ็ญพรตอาจเกิดด้วย โรคา
ขัดสมาธิเป็นเหตุพา ปวดได้
สุทันต์คิดวิชา ดัดตน ผ่อนนา
นั่งพื้นแยกเข่าไว้ หัตถ์ไซร้กุมทรวง

...สันติวัฒน์...

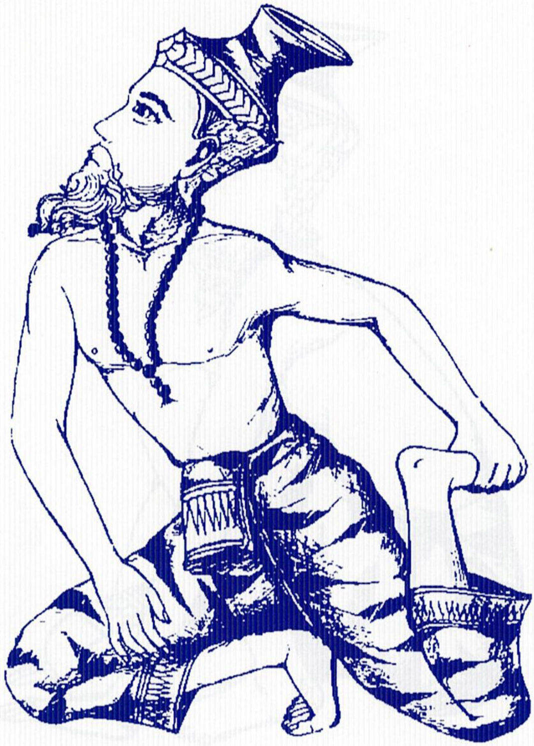
ดัดตนแก้เข่าขัดขาตาย

ฤาษีวชิรรู้สาคร สฤษติกาย กบแฮ
ชื่อเทพมณโฑชาย มากชู้
แก้ลมเข่าขาตาย ตึงเมื่อย มึนเอย
เท้าหัตถ์ชันเข่าคู้ ท่าแม้นลม้ายสิงห์

...หลวงชาญภูเบศร...

ดัดตนแก้ลมจันฑฆาต หน้าอก ขา และเข่า

พระนารอทวายุเร้า ทรวงรัน ทำนา
ขัดเข่าขาแลจัน ฑมาตร้าย
ฉวยเท้ายืนหัน เหินเยี่ยง เหาะแฮ
มืออนึ่งคั้นเข่าซ้าย เสื่อมสิ้นสี่ลม

...สมเด็จพระสังฆราช...

ดัดตนแก้ลมในเข่า

ชฎิลนักสิทธิ์เชื้อ เทวัญ
บำเพ็ญตบะอัน แกร่งกล้า
ขัดสมาธิแล้วเกิดพลัน ปวดเมื่อย ขึ้นนา
เหยียดขาสองหัตถา ยันไว้ หว่างชงฆ์

...พัชรินทร์...

ดัดตนแก้ลมสันเท้า

เอนกายกรกดเท้า พักตร์เหิน หาวแฮ
หายที่สันลมเดิน ขัดข้อง
นามอิสีสุขวัจน์เจริญ ฌานเกิด ไผ่ฤา
โลกเรียกษีศุขพ้อง ชื่อผู้เจริญฌาน

...กรมหมื่นนุชิตชิโนรส...

ดัดตนแก้ลมในเท้า

อัศทิศนั่งแอ่นเอี้ยว องค์เปร
ทับแข้งขาหนึ่งเฉ เฉียดล้ม
กรขวากดอกเอ เอียงเหยียด ซ้ายเอย
แก้เจ็บบาทก้ม พักตร์พริ้วแพลงหงาย

...พระญาณปริยัติ...

ดัดตนแก้เท้าขัด

มิคาชินทร์มักไต่เต้า เตร่เตร็ด
ล้มพลาดแพลงแคลงเคล็ด ขอดเส้น
ดัดแก้กอบกละเม็ด นั่งแบะ บาทเอย
เข่าหนึ่งชันมือเน้น นวดแข้งขยำคลำ

...พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๓...

ดัดตนแก้ลมในเท้า และส้นเท้า

อัศทิศนั่งแอ่นเอี้ยว เอวองค์
ทับแข้งเข่าหนึ่งตรง ตั้งไว้
หัตถ์กุมอุระมั่นคง ทั้งขวา ซ้ายนา
แก้เจ็บอันเกิดให้ บาทพริ้วแพลงหงาย

...สันติวัฒน์...

ดัดตนแก้ลมในเท้า

สวามิตรดาบสตั้ง ตนตรง
เดินป่าอัสสาดง พุ่มไม้
เจ็บเท้าอันเกิดดง ตามเมื่อย หลายแฮ
ยกมือปิดหน้าขัดสมาธิให้ อาจแก้หายได้

...ไตรภพ...

ดัดตนแก้ลมสันนิบาต เจ็บส้นเท้า และข้อเท้า

ชฎิลดาบสนั้น ทรงฌาน
แต่เบื้องบนหิมพาณต์ โน่นแล้ว
พันเพียบเปรียบชายชาญู หัตถ์แตะ บาทนา
อีกหัตถ์ก็งอพับแล้ว ปวดเท้าผ่อนคลาย

...พัชรินทร์...

ดัดตนแก้ลมส้นเท้า

นาไลย์ไกรเกริกฟ้า ดินขาม
หมู่แพทย์พึงนับนาม ท่านไหว้
บาทาทึกระทกตาม ตาตุ่มแลพ่อ
กดเข่าเหนี่ยวแข้งให้ ส้นเท้ามละลบ

...พระศรีวิสุทธิวงศ์...

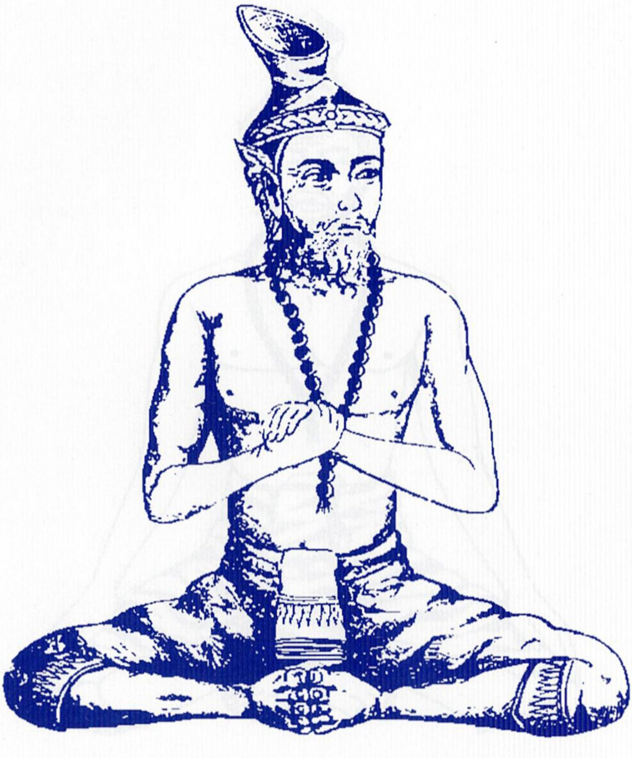
ดัดตนแก้ขัดคอ ขัดขา และส้นเท้า

คุกเข่าส้นติดเข้า เข่าขยาย
มือประทับกับเพลาหมาย มุ่งฟ้า
ขัดขาขัดคอหมาย ห่างเมื่อย ลงแฮ
โรมสิงห์สิทธิศักดิ์กล้า กล่าวนี้นามขนาน

...พระพุทธโฆษาจารย์...

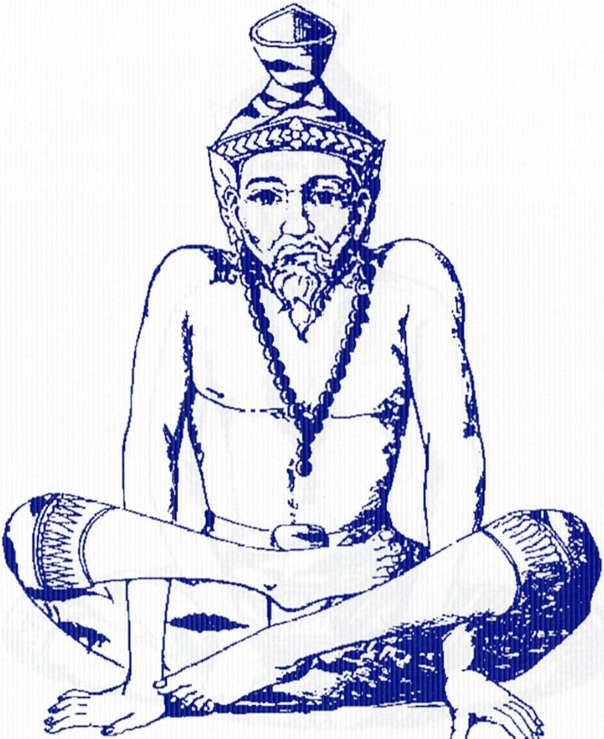
ดัดตนแก้ลมปลายเท้าใต้ข้อขัดแข้งขา

ปริพาชกนี้ชื่อ โยฮัน แลเอย
น้ำพึ่งตั๊กแตนฉัน เช่นเข้า
อยู่ยังฝั่งโยระดัน หนังอูฐ ครองนา
นั่งดัดหัตถ์ถ่างเท้า ขัดแข้ง ขาหาย

...พระองค์เจ้าทินกร...

ดัดตนดำรงกายอายุยืน

ชฎิลฤาษีไร้ โรคภัย
อายุยืนอื่นใคร เทียบนา
ขัดสมาธิไขว้แขนไพล่ ยกตน ขึ้นนา
วิธีนี้ท่านสอนท่า ก่อนช้านานปี

...สุพรรณหงส์...

ดัดตนแก้ให้หมดราก

ตำราหมอนวดนั้น นานมา
ฤาษีมีฤทธา คิดไว้
แก้สรรพโรคา ให้หายไปนา
แบะขาคู้เข่าให้ มือยุดส้นเสมอ

...ธนูทอง...

ดัดตนแก้มหาบาทยัก

ดาบสปรเมศร์แก้ ลมหลัก
เรียกมหาบาดทะยัก ยิ่งร้าย
นั่งสมาธิหัตถ์สองชัก ฉุดแข้ง ขาแฮ
อกแอ่นอืดอัดย้าย โยกเยื้อง อินทรีย์

...พระอริยวงศ์มุนี...

ดัดตนแก้ลมสรรพางค์

อิสิอุศัพเนตรเจ้า ตำหรับ
สรรพว่านประกอบกัน เวทไช
ท้าวแขนพับเพียบทับ หัตถ์แอ่น องค์เอย
แก้ทั่วสรรพางค์ให้ เสื่อมสิ้นสรรพลม

...พระองค์เจ้าศิริวงศ์...

ดัดตนแก้ลมทั่วสรรพางค์

เสลบกามนามวิสุทธิก้อง ไตรภพ
องค์แอ่นแหงนพักตร์ขบ เขม่นฟ้า
กลับแขนกดขาทบ เน้นนิ่ง อยู่นา
ลมเสียดสรรพางค์กล้า ดับด้วยดัดเอง

...พระมุนีนายก...

ดัดตนแก้เส้นมหาสนุกระงับ

กามินทร์มือยุดเท้า เหยียบหยัด
มือหนึ่งท้าวเข่าขัด สมาธิคู้
เข้าญาณช่วยแรงดัด ทุกค่ำ คืนนา
ระงับราคอยากจะสู้ โรคร้ายภายใน

...พระมหามนตรี...

ดัดตนแก้ลมเลือด

ธาระนีพัฒน์นั่งน้อม โนมกาย
เท้าเหยียดมือหยิบปลาย แม่เท้า
ลมกล่อนเหือดห่างหาย เห็นประจักษ์
อีกแน่นนาภีเร้า ระงับเส้นกล่อมกระษัย

...พระสมบัติธิบาล...

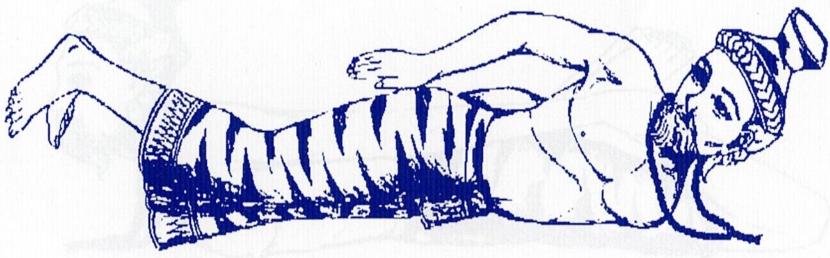
ดัดตนแก้ลมกิเลสลงในสมอง

วิศวมิตรทอดอกคว่ำ พสุธา
สองมือและสองขา เหยียดชี้
แก้ลมอันเกิดพา ปวดเศียร เวียนแฮ
ทำตามท่านแนะวิธี ลมร้ายมลายสูญ

...อารีย์วรรณ...

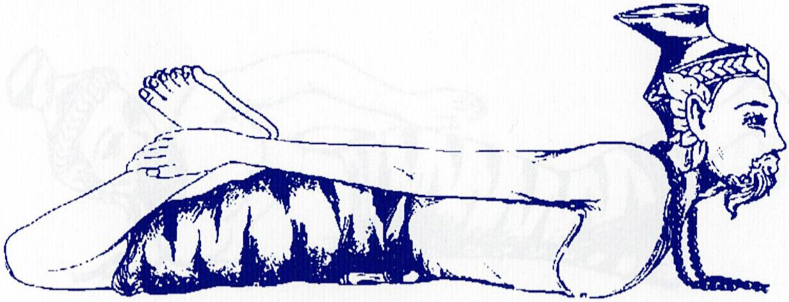
ดัดตนแก้ลมเจ็บคอและหลัง

สรรพโรคโรคาร้าย บังเกิดมี
สรรพสิ่งล้วนมีวิธี แก้ไว้
อิสิอุศัพเนตรนี้ เจ้าตำ หรับแท้
นอนคว่ำไขว่แขนให้ เท้านั้นเหยียดยาว

...สุวรรณหงส์...

ดัดตนแก้ลมเสียดทั้งตัว แก้โรคในอก

วรเชษฐ์แปลงเปลี่ยนข้อ ลิขิตสาร
พระรสเรื่องโบราณ บอกแจ้ง
ไสยาสน์เหยียดเครียดปาน ฉุดชัก ไว้แฮ
แก้โรคไอออกแห้ง เหือดให้เห็นคุณ

...พระเพ็ชรชฎา ...

ดัดตนแก้ลมอันรัดทั้งตัว

มือไขว้คางทับไว้ กับกร ท่านนา
สองเข่ายกพาดขอน นั่นไว้
ขาพับทับขาซ้อน ตามอย่าง เถิดเอย
แก้ลมอันรัดได้ ทั่วทั้งสรรพางค์

...สุวรรณหงส์...

ดัดตนแก้ลมอันเมื่อยปลายมือปลายเท้า

หัตถ์หน่วงนิ้วเท้าทบ จบกัน
นอนเหยียดเบียดอกพลัน เหยียดแขน
องค์แอ่นแหงนพักตร์หัน เหินหาว ราวเหาะนา
กาลสิทธิแก้เมื่อยแสน มือเท้า เพลาหาย

...สุวรรณหงส์...

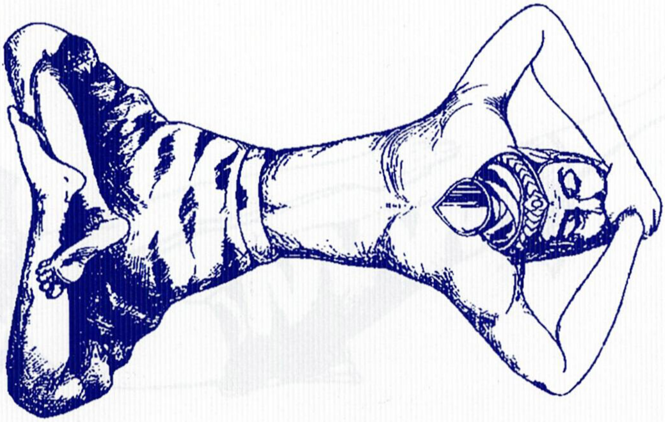
ดัดตนแก้เส้นทั่วสรรพางค์ แก้ลมอันรัดทั้งตัว

เวฏฐทีปกะโพ้น พงษ์กษัตริย์
ออกผนวชพนัสลัด หลีกเร้น
กรทอดระทวยดัด องค์อ่อน งามเอย
แก้ทั่วสรรพางค์เส้น ระงับได้โดยเพียร

...นายปรีดาราช...

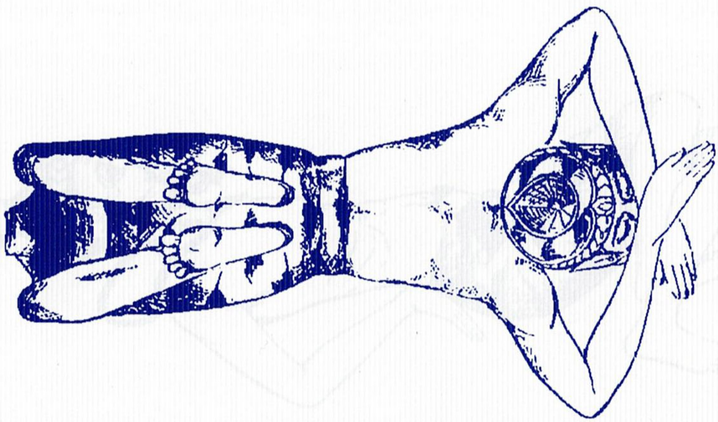
ดัดตนแก้จุก แก้ลมในลำไส้

พระภรัสดาษสโพ้น พากเพียร นักนอ
ตำหรับปรอทเรียน รอบรู้
โรคลมจุกเสียดเบียน บำบัด องค์เอย
นั่งคุกกดเข่าคู้ หัตถ์ค้ำคางหงาย

...พระมหาช้างเปรียญ...

ดัดตนแก้ลมเลือดนัยน์ตา

ผิวลมสิเกิดด้วย นัยน์มัว
เนตรนั้นพลันมืดสลัว เนิ่นช้า
สุทัศน์ท่านกอดตัว คว่ำกับ พื้นนา
ยกบาทสองพับท่า หัตถ์นั้นประสานเกย

...สุวรรณหงส์...

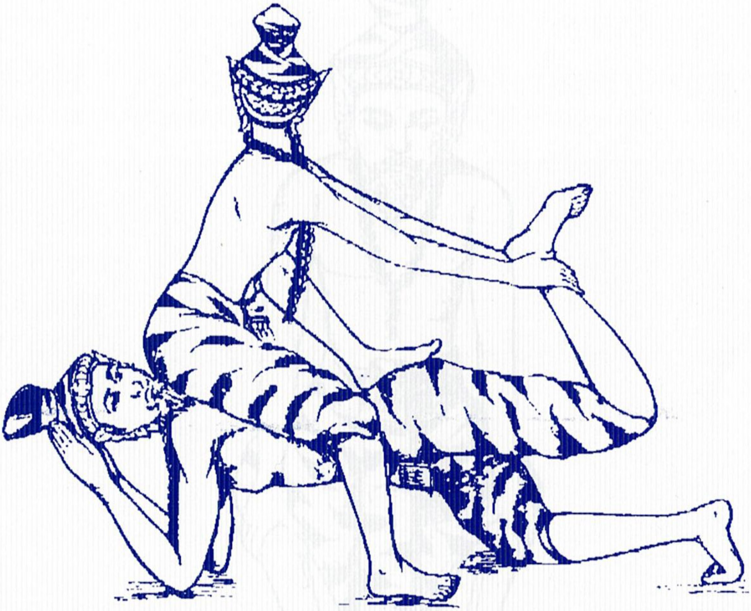
ดัดตนแก้ลมลมในสะโพก และต้นขาทั้งสอง

นาไลย์โสภาคพร้อม กายระหง งามแล
ออกบวชบำเพ็ญพรตพง พนาน้อย
นอนหงายหัตถ์หนุนองค์ ขาไขว้ ไว้นา
ลมตะโพกแลเท้าคล้อย จากร้ายกลายดี

...วสันต์...

ดัดตนแก้ลมในคอ แก้ลมตะคริว

สวามิตรคุกเข่าแล้ว เหลียวพักตร์ ผินแฮ
วสิษฐเหยียบยันสลัก เพ็ชรเคล้น
กรขวาจับบาทชัก เฉวียงฉุด แขนฉุด
โรคตะคริวกล่อนเส้น หย่อนได้หลายเดือน

...พระญาณปริยัติ...

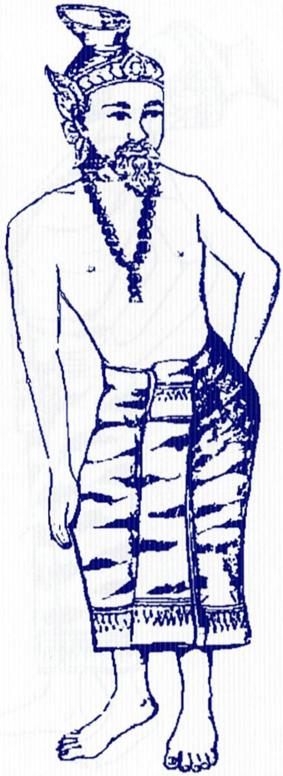
ดัดตนแก้กล่อนในทรวง แก้ลมในต้นขา

พระวัชรอัคนิศนี้ เชิญนารายณ์ มานอ
มล้างเหล่าอสูรหลาย เลี่ยนหล้า
แยกขาแย่ย่อกาย สองหัตถ์ท้าวแฮ
แก้กล่อนร้อนอุระกล้า เกลื่อนสิ้นเสื่อมสูญ

...พระรัตนมุนี...

ดัดตนแก้แน่นหน้าอก แก้เข่า แก้ขา

อิสีสิงห์หน้ามฤค ฌานมอด ม้วยแฮ
สลบเพื่อนางฟ้ากอด ท่านนั้น
ฟื้นองค์ครั่นครางออก ขาไหล่ขัดเอย
ยืนย่อบาทบีบคั้น เข่าทั้งโคนขา

...พระญาณปริยัติ...

ดัดตนแก้แน่นหน้าอก

โคดมมหาราชนี้ หนวดยาว ยุ่งนา
นกกระจาบทำรังราว กวะไม้
แหงนหน้าท่าเรอหาว ยืนดัด หลังเอย
แก้แน่นนาภีได้ อกด้วยดีเหลือ

...พระสมุห์จั่น...

ดัดตนแก้ลมในอกในเอว

อายันญาณยิงผู้ ผนวชแขก
เนาพนัสฝ่าแฝก หอบหิ้ว
โรคลมแล่นดุแดก วางหาบ ดัดแฮ
แอ่นอกเอี้ยวเอวสยิว แสยะหน้าเงยหงาย

...พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๓...

ดัดตนแก้เสียดอก

ยืนเหนี่ยวข้อเท้าชิด หัตถ์เห็น ยากแฮ
แก้เสียดทรวงเส้นเอ็น ขอดได้
นารทเสกไม้เป็น ปลิงเกาะ กระบี่พ่อ
ยิ้มเยาะวานรให้ เหือดร้ายรังแก

...พระศรีวิสุทธิวงศ์...

ดัดตนแก้ลมในอก

พระโสมะยาคะโอ้ อักดก
อาพาธแน่นในอก อัดอั้น
เหยียดแขนยืดเข่าผงก แหงนพักตร์ อยู่พ่อ
เอวแอ่นอึดใจกลั้น ดัดแล้วลมถอย

...พระองค์เจ้านวม...

ดัดตนแก้แน่นหน้าอก แก้ลมในแก้ม

ฤาษีสมมิทธิแม้น ครูหมอ นวดนา
ยืนหยัดยกเท้างอ ไขว้ไว้
สองมือดัดคางงอ เขย่งยืด ตัวแฮ
แก้แน่นหน้าอกได้ เสียเส้นลมหาย

...สุวรรณหงส์...

ดัดตนแก้ลมแก้ม

นักสิทธิผู้สถิตสัจ พันธเอย
บำเพ็ญพรตบ่ละเลย ล่วงแล้ว
ยืนหยัดยกขาเสย ซ้ายทับ ขวาเอย
สองหัตถ์สิกุมเศียรแคล้ว ลมร้ายหายถอย

...สันติวัฒน์...

ดัดตนแก้ลมในแก้ม

นักสิทธิ์บำเพ็ญพรต　　พนาลัย
ฝึกจิตบำเพ็ญใจ　　สงบได้
แก้ลมเกิดใน　　ปรางนั้น ได้นา
ยืนหยัดหัตถ์กุมปรางไคล้　　ขาไซร้ ไขว้กัน

...สันติวัฒน์...

ดัดตนแก้คอ แก้ไหล่

อิสีสิงห์ดาบสหน้า เป็นมนุษย์
เขางอกเศียรดุจ ดั่งเนื้อ
ยืนดัดหัตถ์สองหยุด กันกด เอวนา
คอไหล่ไข้รังเรื้อ โรคร้ายรึงถอย

...จมื่นราชนาคา...

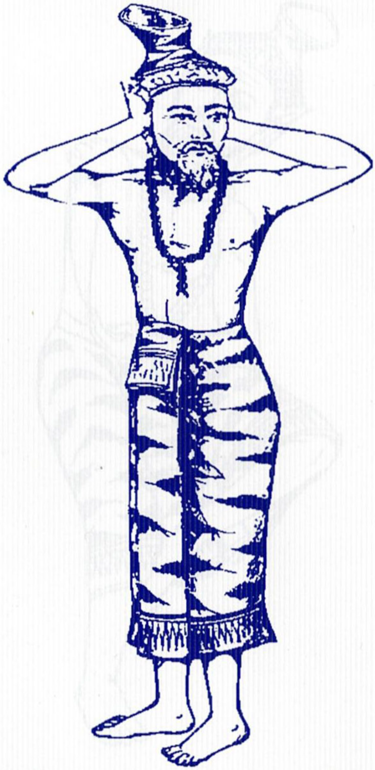
ดัดตนแก้ไหล่ แก้ขา

สุกทันต์นักสิทธิเฒ้า เทียวเก็บ ยานา
ทาไหล่ขาชาเหน็บ บ่อเปลื้อง
ลุกนั่งยิ่งยอกเจ็บ จึงดัด ตนแฮ
ยืนยืดเอวองค์เยื้อง ย่างเท้าท่าหนัง

...พระองค์นวม...

ดัดตนแก้ลมเจ็บไหล่

ยืนหยัดตั้งตนตั้ง ปฐพี
หัตถ์สองยกกุมที่ ขมับไว้
ฤาษีท่านบอกวิธี เจ็บไหล่ หายแล
ตำรากำหนดให้ ในเรื่องดัดตน

...สันติวัฒน์...

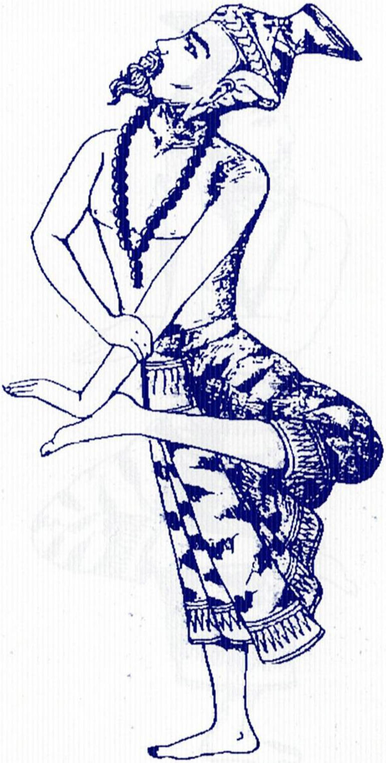
ดัดตนแก้สลักไหล่

เพชรโองการย่อเท้า เบื้องขวา ยืนเอย
เท้าหนึ่งยกยันขา กดเส้น
หัตถ์หนึ่งเหนี่ยวอังสา นิ้วรีด เส้นแฮ
กรหนึ่งกุมศอกเคล้น ไหล่เท้าลมถอย

...พระสมบัติธิกาล...

ดัดตนแก้ลมต้นแขน แก้ลมริดสีดวง

อุดมนารอบรู้	กลดัด กายเอย
ขาไขว้ไล่สนัด	เข่าเข้า
เหยียดกรอ่อนเอาหัตถ์	หนึ่งส่งศอกนา
ลมโรคริดสีดวงเร้า	เสียดเส้นลมหาย

...กรมหมื่นศรีสุเทพ...

ดัดตนแก้ลมข้อมือ แก้ลมเข่า

สิทธานักสิทธิ์ เดินดง
ขัดสมาธิเกิดเมื่อยองค์ ท่านแล้ว
บาทขวาขึ้นทับชงฆ์ ศอกพับ หัตถ์นา
ทำได้อย่างท่านแล้ว ลมร้ายหายสูญ

...พระยาปรมินทร์...

ดัดตนแก้ลมในมือ แก้ลมในเท้า

ดาบสวัชรรู้ สฤษฎีกาย
ความเจ็บและปวดคลาย หายได้
แขนขัดยืนย่อกาย บำบัดไว้นา
ลมเสียดมือเท้าไซร้ อาจให้เสื่อมคลาย

...สุพรรณ...

ดัดตนแก้ตะคริวมือ ตะคริวเท้า

อัคนีเนตรนี้อัค คีโชน เนตรนา
ยืนเย่ออย่างยักษ์โขน ออกเต้น
กางกรกดสองโคน ขากีด เน้นนอ
แก้ตะคริวริ้วเส้น แต่แข้งตลอดแขน

...จ่าจิตนุกูล...

ดัดตนแก้ตะคริว แก้ปัตคาด แก้ลมในท้อง

ดาบสเทวบิฐนี้	นักงาน น้ำนา
ตักสิ่งสรงศิวะญาณ	อยู่เกล้า
กายปมป่วยพิการ	ปัตคาด ตะคริวเอย
ยืนดัดเศียรเย่อเท้า	ท่านแก้กลหมอ

...พระองค์เจ้าทินกร...

ดัดตนแก้ตะโพกสลักเพชร

สรภังค์ดาบสตั้ง ตนตรง
ถ่างบาททั้งสองทรง แย้แต้
กำหมัดดัดกรผจง กดคู่ ขานา
ตะโพกสลักเพชรม้า เมื่อยล้า ชาหาย

...พระอมรโมลี...

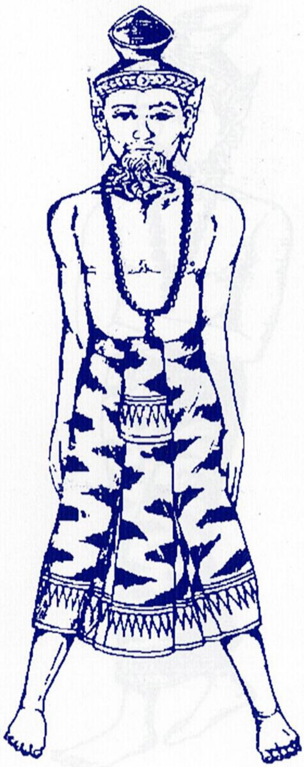
ดัดตนแก้ลมในลำลึงค์

ลมเสียดเสียวขัดที่	ลำลึงค์
ปฏิบัติตามท่านจึง	หายได้
กามินทร์องค์ดาบสพึง	สมาบัติ ญาณเฮย
ก้าวย่างซ้ายนำขวาไซร้	แขนรัดเอวองค์

...สันติวัฒน์...

ดัดตนแก้กล่อน แก้ปัตคาด

แยกขายืนเข่าตั้ง ตนตรง
แขนแนบหนีบสะเอวองค์ แน่นเฟ้น
คาอินทร์ดำรง กายดัด นี้ฤๅ
แก้กล่อนปัตคาดแม้น แพทย์แก้มวยมืน

...พระศรีวิสุทธิวงศ์...

ดัดตนแก้กล่อน แก้ปัตคาด

สัชนาไลยลี้หลีก ละสง สารแฮ
ยืนหยัดเหยียดองค์ อ่อนแล้
สองหัตถ์ท่าที่ตรง ศรสาตร ไปเอย
บำบัดปัตคาด กล่อนแห้งเหือดหาย

...หลวงชาญภูเบศร...

ดัดตนแก้เอวขดขัดขา

ชฎิลดัดตนนี้น่า นึกเอะ ใจเอย
ชี้ชื่อสังปะติเหงะ หง่อมง้อม
ถวัดเท้าท่ามวยเตะ ตึงเมื่อย หายฮา
แก้กะเอวค้อม เข่าคู้โขยกโขยง

...พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๓...

ดัดตนแก้ลมในเอว แก้ลมปัตคาด

จุลพรหมสี่พักตร์นี้ แผลงฤทธิ์
ยกเข่าเหยียดแขนอิสิ เสือกเท้า
แผนแพทย์ภัคโหนดพิศ ดารบอก ไว้นา
แก้ปัตคาดขึ้นเร้า อกบั้นเอวหาย

...พระยาศรีสหเทพ...

ดัดตนแก้เข่าขัด

นักสิทธิโสภาคย์ พรหมจรรย์
ชื่อมหาสุธรรม เลิศแท้
เท้าเหยียดยืดหัตถ์ยัน ขยำเข่า สองนา
ขบขัดข้อเข่าแก้ เมื่อยล้าลบถอย

...พระอมรโมลี...

ดัดตนแก้เข่าขัด

ชฎิลดาบสเบื้อง แบบฉบับ
ยืนยกขาขวาทับ เข่าซ้าย
ประนบหัตถ์ดัดกายกลับ เบือนบิด ตนแฮ
ลมขัดข้อเข่าร้าย เร่งร้างห่างสูญ

...พระยาอัษฎาเรืองเดช...

ดัดตนแก้ลมเจ็บเข่า แก้สะบักหน้าจม

หัตถ์หน่วงนิ้วเท้าพับ ชงฆ์ชีพ เพลาเอย
แก้สลักไหล่เพื่อพิศ ผ่อนน้อย
วสันต์ตบะฤทธิ์ มฤครัก ท่านแฮ
มีแม่โคห้าร้อย หยาดน้ำนมถวาย

...นายปรีดาราช...

ดัดตนแก้ลมตัวชาในหลังเท้า

สุทัศน์เกรียงเกริกก้อง ธาตรี
หมู่แพทย์แสนพันทวี กราบไหว้
บอกวิธีลมชาที่ หลังบาท นั้นนา
แขนสองรัดเอวกรแตะใต้ ยืนย่อยะแยกขา

...สุวรรณหงส์...

ดัดตนแก้ลมเจ็บหลังเท้า

ฤาษีมากฤทธิ์ล้น วิชา
บำเพ็ญพรตวิทยา มากพ้น
ซ่นชิดยืนแยกขา หัตถ์คลึง คางแฮ
ทำได้อย่างท่านค้น เจ็บเท้ามลายสูญ

...วสันต์...

ดัดตนแก้เท้าเย็นใจสวิงสวาย

นักพรตประพฤติสร้าง จรรยา
เชิดชื่อกระบิลดา บสเจ้า
เท้าซ้ายไพล่เพลาขวา มือหน่วง เข่าเอย
ลมระงับจับเย็นเท้า อีกทั้งสวิงสวาย

...หลวงลิขิตปรีชา...

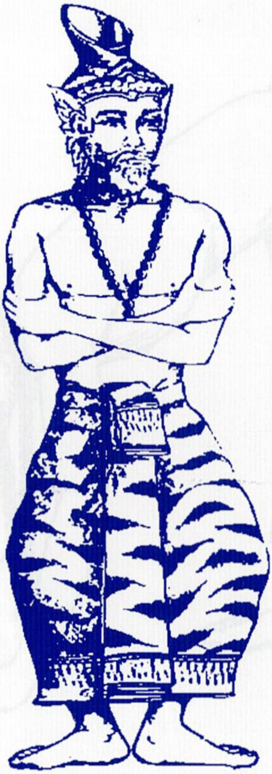
ดัดตนแก้ลมปลายมือ ปลายเท้า เท้าเหน็บ

เห็นทุกข์เห็นโทษแท้ เบญจขันธ์
คือพระมาฆะนักธรรม สถิตถ้ำ
มือยึดฝ่าเท้ายัน ยืนย่อ ตัวนา
เท้าเหน็บเย็นยิ่งน้ำ เหนี่ยวแก้เหน็บหาย

...พระยาธิเบศรบดี...

ดัดตนแก้ลมในองคชาติ

สมาบัติฤทธิ์แรงกล้า กำเนิดมี
แต่ปวงท่านพระฤาษี นั่นแล้ว
ยืนย่อองค์ตั้งตรงที่ แขนรัด องค์นา
แก้ลมองคชาติแคล้ว ปวดนั่นพลันหาย

...สันติวัฒน์...

ดัดตนดำรงกายอายุยืน

ทิศภัยโพ้นผนวชข้าง	เขาเขิน
ทิวพนักชายเนิน	ท่าน้ำ
ปรนนิบัติดัดองค์เจริญ	ชนมชีพ พระนา
กุมกดธารกรค้ำ	พ่างพื้นยืนยัน

...กรมหมื่นไกรสรวิชิต...

หนังสืออ้างอิง

ขุนนิทเทศสุขกิจ. **อายุรเวทศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่สอง. พ.ศ. ๒๕๑๖.

เชาว์ กสิพันธุ์ และนคร บางยี่ขัน. **ตำราหมอนวดไทย แพทย์แผนโบราณ.** พ.ศ. ๒๕๔๐.

ตำราจารึกหมอนวดวัดโพธิ์ และฤาษีดัดตน. อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพนายวัชระ เกษตรปัญญา. ๘ สิงหาคม ๒๕๓๖.

รัตติยา จินเดหวา. **การนวดไทย.** โครงการจัดตั้งคณะกายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พ.ศ. ๒๕๓๙.

วิษณุ ทรัพย์วิบูลย์ชัย. **ประวัติเภสัชกรรมไทย.** เอกสารประกอบการสอน คณะเภสัชมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สมุทรปราการ. พ.ศ. ๒๕๔๖.

รายนามเจ้าภาพอุปถัมภ์ในการจัดงาน

งานฉลองรับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นเอก

พระครูสุนทรจารุวรรณ เจ้าอาวาสวัดทุ่งครุ

๕ ธันวาคม ๒๕๔๘

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ถวายผ้าไตร	จำนวนเงิน
๑	พระอธิการบุญยง กวิวํโส เจ้าอาวาสวัดชัยมงคล		๑๐,๐๐๐
๒	พระครูพิศาลถิรธรรม เจ้าอาวาสวัดบุคคโล		๑๐,๐๐๐
๓	พระมหาชาญยุทธ วชิรปญฺโญ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	๑๑ ไตร	๒๐,๐๐๐
๔	พระนิมิต เขมิโย		๒๐,๐๐๐
๕	พระเสน่ห์ อหึสโก		๑๐,๕๐๐
๖	พระเอกลักษณ์ จนฺทวํโส		๑๐,๐๐๐
๗	พระพิชิต วิชิโต		๑๐,๐๐๐
๘	พระมหาอนันต์ชัย มหาวุฑฺโฒ		๕,๐๐๐
๙	พระนพดล หฏฺฐมโน		๕,๐๐๐
๑๐	พระสุพจน์ เตชธมฺโม		๓,๕๐๐
๑๑	พระมหาอาวรณ์ วิริยธโร	๑ ไตร	๓,๐๐๐
๑๒	พระมหาธงชัย ธมฺมชโย		๓,๐๐๐
๑๓	พระมหาอำพันธ์ ปิยโสภโณ		๓,๐๐๐
๑๔	พระมหาวิสิทธิ์ ภูริปญฺโญ		๓,๐๐๐
๑๕	พระสมัย ฉนฺทธมฺโม	๒๐ ไตร	๒,๕๐๐
๑๖	พระอนุรัตน์ จิตฺตทนฺโต		๒,๕๐๐
๑๗	พระสมพร ปญฺญาพโล	๔ ไตร	๒,๐๐๐
๑๘	พระจำเนียร หาสธมฺโม		๒,๐๐๐
๑๙	พระสำราญ ภูริจิตฺโต		๒,๐๐๐
๒๐	พระพจน์ สุวโจ		๒,๐๐๐
๒๑	พระบุญมี สีลธโร		๒,๐๐๐
๒๒	พระนพดล หิตกาโม		๒,๐๐๐

๒๓	พระบุญธรรม เขมนนฺโท		๒,๐๐๐
๒๔	พระบุญฤทธิ์ ฐานวโร		๒,๐๐๐
๒๕	พระเดชา คุตฺตสีโล		๒,๐๐๐
๒๖	พระชัยยศ จิรสุโภ		๒,๐๐๐
๒๗	พระสมพร สมวโร	๓ ไตร	๑,๐๐๐
๒๘	พระนำพล ธมฺมาลโย	๒ ไตร	๑,๐๐๐
๒๙	พระเฉลิมพล วิสารโท	๑ ไตร	๑,๐๐๐
๓๐	พระศิริ ปุญฺญมโน	๑ ไตร	๑,๐๐๐
๓๑	พระเอกชัย รกฺขิตธมฺโม		๑,๐๐๐
๓๒	พระอาทิตย์ อธิจิตฺโต		๑,๐๐๐
๓๓	พระวันชัย ยสปาโล		๑,๐๐๐
๓๔	พระวันประเสริฐ วรจิตฺโต		๑,๐๐๐
๓๕	พระเชิด กตปุญฺโญ	๑ ไตร	๕๐๐
๓๖	พระหรั่ง สุวฑฺฒนธมฺโม	๑ ไตร	๕๐๐

รายนามฆราวาสเจ้าภาพอุปถัมภ์ในการจัดงาน

ที่	ชื่อ - นามสกุล	จำนวนเงิน
๑	มูลนิธิหลวงพ่อไกรสร	๔๐,๐๐๐
๒	คุณสุดใจ-ภิรมย์ ปานสง่า	๓๖,๐๐๐
๓	คุณวิรัตน์-ศรีอัมพร ปานสง่า	๒๐,๐๐๐
๔	ครอบครัวรังสียีรานนท์	๒๐,๐๐๐
๕	คุณสุภาพ-แสงเดือน สิงห์ครุ	๒๐,๐๐๐
๖	คุณมุ้ยฮุ้ง แซ่โล้ว และครอบครัว	๑๐,๐๐๐
๗	คุณชุมสาย-พรทิพย์-โสพส เรือนเรือง	๕,๐๐๐
๘	คุณพิสุทธิ์-พัชรา วชิรห้า	๕,๐๐๐
๙	คุณเป้า-อ้น บุญอิ่ม	๕,๐๐๐
๑๐	คุณนุชรัตน์ ทรัพย์สมพร	๕,๐๐๐

ที่	ชื่อ – นามสกุล (ต่อ)	จำนวนเงิน
๑๑	คุณสวง-วนิดา ฟักทิม	๕,๐๐๐
๑๒	คุณปรีชา-อมราภรณ์ วรสายสินธ์	๕,๐๐๐
๑๓	คุณจิตรา ทรัพย์สมพร	๕,๐๐๐
๑๔	คุณศรีไทย เขม่นกิจ	๔,๐๐๐
๑๕	คุณสุชาติ-ประทับ เกิดชูชื่น	๓,๐๐๐
๑๖	ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุ่งครุ	๓,๐๐๐
๑๗	คุณสมชาย-ประจวบ รุ่งเนียม	๒,๕๐๐
๑๘	ครอบครัวคุณพ่อไสว พึ่งสาย	๒,๕๐๐
๑๙	คุณชุบ ขจัดโจร	๒,๕๐๐
๒๐	คุณสุคนธ์ กรุดภู่	๒,๕๐๐
๒๑	คุณทองคำ-ทองอยู่ จามจุรี	๒,๕๐๐
๒๒	คุณสมจิตร-วนิดา ศรีพลอย	๒,๐๐๐
๒๓	พ.ท.พายัพ-เฉลิม สินเพ็ง	๒,๐๐๐
๒๔	คุณจำลอง-บุญล้อม ศรีพลอย	๒,๐๐๐
๒๕	คุณพัลลภ ขำเมือง	๒,๐๐๐
๒๖	คุณกุยจือ-ปริก เอี่ยมสมบูรณ์กร	๒,๐๐๐
๒๗	คุณขวัญชัย-พนิดา จริยาพรพงต์	๒,๐๐๐
๒๘	คุณเลียง-กมลวรรณ ศรีพลอย	๒,๐๐๐
๒๙	คุณทวี นนทศาสตร์	๒,๐๐๐
๓๐	แม่ชีบุญชู คณะเจริญ	๒,๐๐๐
๓๑	แม่มาณี โกมุท	๒,๐๐๐
๓๒	แม่สร้อย รุ่งเนียม	๒,๐๐๐
๓๓	แม่เสริม ขออาพัด	๒,๐๐๐
๓๔	แม่สังวาลย์ วิมุกตะลพ	๒,๐๐๐
๓๕	คุณสุดา ขออาพัด	๒,๐๐๐
๓๖	คุณเฉลิมศักดิ์-สำรวย วิมุกตะลพ	๒,๐๐๐

๓๗	แม่ปรีดา ถิ่นสง่า	๒,๐๐๐
๓๘	แม่เพียร กรุดภู่	๒,๐๐๐
๓๙	น.ส. สัมพันธ์ กรุดภู่	๒,๐๐๐
๔๐	คุณแม่บุญนาค-สรวงธร สิงห์ครุ	๒,๐๐๐
๔๐	คุณรุ่งโรจน์ วิมุกตะลพ	๑,๐๐๐
๔๑	คุณประจวบ-ปราง ยิ่งเจริญ	๕๐๐
๔๒	พระประสิทธิพร ปิยวณฺโณ คุณวิรัตน์-ศรีอัมพร ปานสง่า คุณจรินทร์-คุณอรุณ วิมุกตะลพ	เจ้าภาพเครื่องดื่ม ตลอดงาน
๔๓	ผู้ใหญ่ปรีชา-จุนวิเชียร พึ่งสาย	เจ้าภาพน้ำดื่มตลอดงาน

ขอกราบขอบพระคุณพระมหาเถรานุเถระ

เจ้าคณะพระสังฆาธิการ และเพื่อนสหธรรมมิก

ขออนุโมทนาขอบคุณ

ญาติโยมสาธุทุกท่านที่ได้มาร่วมเป็นเกียรติ

ร่วมเป็นเจ้าภาพ และร่วมจัดงานให้ดำเนินมาด้วยดีโดยลำดับ

กราบขออภัยหากการจัดงาน ผิดพลาดโปรดปราณี ขอให้อภัยด้วยดี กราบขอบคุณ

คณะศิษยานุศิษย์วัดทุ่งครุ

รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นเอก พระครูสุนทรจารุวรรณ (ชาญ จารุวณฺโณ) ตำราหมอ ชีวกโกมารภัจจ์